Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Περίοδος Δ' — Τόμος 1ος | Ἀθῆναι, Μάρτιος 1947 | Ἔτος 69ον — Ἀριθ. 7–13

Η ΑΓΙΑ ΗΜΕΡΑ

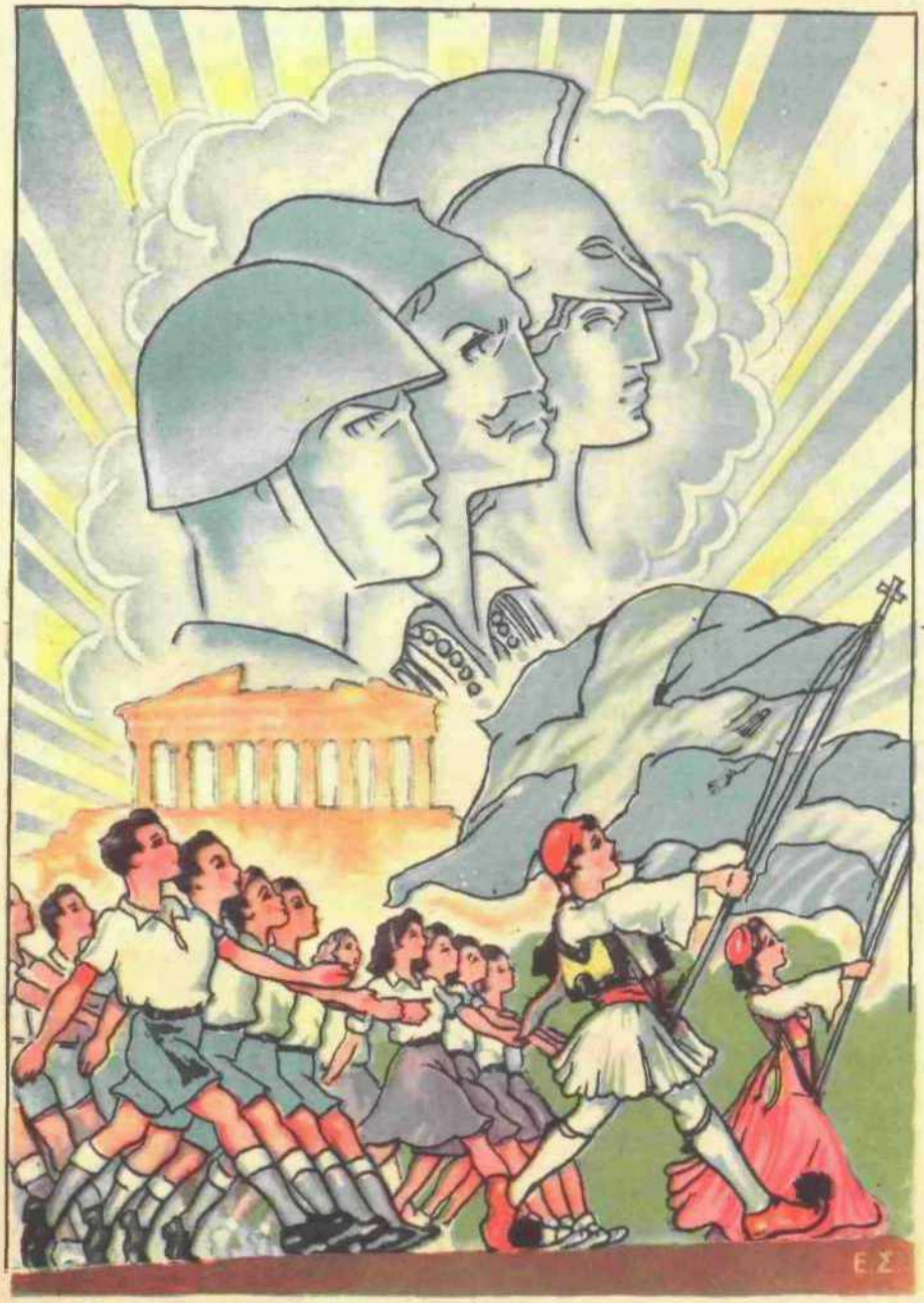

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ποὺ γιορτάζουμε τὴν ἐλευθερία μας, τὴν ἐλευθερία πού, ὄχι μεταφορικά, ἀλλὰ κυριολεκτικά, μᾶς τὴν ἐξασφάλισε μὲ ποτάμια αἷμα ἡ γενιὰ τοῦ 21, μοῦρχεται στὸ νοῦ μιὰ παλιά μου ἐπιθυμία : νἄγραφα λίγες λέξεις γιὰ τοὺς κληρικοὺς ποὺ ἔπαιξαν τὸν ρόλο τους σὰν καὶ πρὶν στὴν ἅγια μας Ἐπανάσταση.

Ἡ ἐκκλησία καὶ οἱ λειτουργοί της ἐκράτησαν τὸ Ἔθνος μας ζωντανὸ καὶ τὸ Κρυφὸ Σχολειὸ δὲν θάταν δυνατὸ ἂν στὰ ὑπόγεια μοναστηριῶν καὶ ἐκκλησιῶν ἀφοσιωμένοι κληρικοὶ καὶ ἱερωμένοι δὲν ἐδίδασκαν τὰ Ἑλληνόπουλα τὸ ἀλφάβητο καὶ μαζὶ τὴν πιὸ στέρεη βάση γιὰ τὴν ψυχή τους, τὴν Ἱστορία, τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ κατακτητὴς κανένα δὲν ἄφηνε νὰ λειτουργήση Ἑλληνικὸ σχολειό.

Φάλαγγες εἶναι οἱ κληρικοὶ ποὺ κρεμάστηκαν, παλουκώθηκαν καὶ ἔδωσαν τὴ ζωή τους μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο γιὰ τὸ Ἔθνος, γιὰ τὴν Ἐλευθερία του καὶ «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστι τὴν Ἁγία». Ἀναρίθμητοι ἐκεῖνοι ποὺ μαρτύρησαν ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη τῆς γῆς ποὺ κατοικεῖ ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς τὴν ἄλλη. Δὲν εἶναι λοιπὸν παράξενο ὅτι ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ βροντολάλησε τὸ καριοφίλι καὶ ἄστραψε τὸ γιαταγάνι, ἡ Ἐπανάσταση βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὶς εὐλογίες τῆς Ἐκκλησίας καὶ κληρικοὶ καὶ ἱερωμένοι ἀγωνίζονται στὴν πρώτη γραμμή. Δὲν πρέπει νὰ τὸ ξεχνοῦμε : Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ἦσαν καὶ εἶναι πάντα ἀλληλένδετα. Γιαὐτὸ καὶ στὴ Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας καὶ μὲ τὴ φωνὴ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, ἐπισημοποιεῖται ἡ ἀνάσταση τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Ἐπανάσταση ὅμως τοῦ 1821

ἄρχισε, πράγματι, στίς 25 Μαρτίου μὲ τὸ κήρυγμα τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ. Τὰ παιδιὰ ποὺ διαβάζουν τίς γραμμὲς αὐτὲς ἂν δὲν τὸ ξέρουν πρέπει νὰ τὸ μάθουν ὅτι ἡ Ἐπανάσταση ἄρχισε ἡμέρες ὁλόκληρες νωρίτερα. Ἡ ἐπισημοποίησή της στίς 25 Μαρτίου ἔχει συμβολικὴ ἔννοια. Μὲ τὴν ἄνοιξη καὶ τὸν Εὐαγγελισμό, μὲ τὴν ἀναμόρφωση δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀναμορφώνεται καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος. Ἀποτινάσσει τὸ ζυγό, ἀποκηρύσσει τὴ σκλαβιὰ καὶ παίρνει τὴ σειρά του ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἐλεύθερα ἔθνη.

Δὲν θὰ θελήσω νὰ γράψω πόσες συζητήσεις ἔχουν διεξαχθῆ γιὰ τὴν ἀκριβὴ ἡμέρα ποὺ ἄρχισε ἡ Ἐπανάσταση, ἀκόμη καὶ γιὰ τὴ Μυσταγωγία τῆς Μονῆς Ἁγίας Λαύρας, ποὺ θέλησαν πολλοὶ νὰμφισβητήσουν, ἂν πράγματι ἔγινε καὶ εἶχε τὴ μορφὴ ποὺ τῆς δίνουν.

Ἔχω τὴ γνώμη πὼς μερικὰ πράγματα δὲν πρέπει νὰ θίγουνται. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς μὲ τὴν ποίηση τῆς ψυχῆς του καὶ τὴ λαχτάρα του νὰ συνδέσει τὴν Ἐλευθερία του μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ νὰ ξαναγίνῃ Ἔθνος ἀνεξάρτητο καὶ αὐτεξούσιο, ζωγράφισε ἔτσι τὴ σκηνὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας: Ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁλονύκτιο κατανυκτικὴ ἀκολουθία ποὺ ἐψάλη στὸ ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ποὺ παρηκολούθησαν ὅλοι οἱ καλόγεροι καὶ οἱ διάκονοι καὶ πολλὰ παλληκάρια, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν ἐπῆρε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ ἡγουμένου Καλλίνικου τὸ λάβαρο. Τὸ λάβαρο αὐτὸ εἶχε κεντηθεῖ στὴν Πόλη τὸ 16ον αἰῶνα, εἶχε σταλεῖ στὴν μονὴ καὶ ἐχρησίμευε ὡς προκάλυμμα τῆς Ὡραίας Πύλης. Ἡ κεντημένη εἰκόνα παριστάνει κοιμισμένη σ' αἰῶνες αἰώνων τὴν Θεοτόκο, ὁλόγυρα σκύβουν τὸ κεφάλι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πάνω δὲ πετᾶ ἄγγελος καὶ πάνω ἀπὸ αὐτὸν σκύβει ὁ Σωτὴρ κρατῶντας μικρὸ ἀνθρώπινο σῶμα. Ἀκόμα πιὸ ψηλὰ φαίνονται ἄγγελοι καὶ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὰ σύννεφα. Ὁ Γερμανὸς τὸ εὐλόγησε καὶ στάθηκε μπροστὰ στὴν Ὡραία Πύλη. Ὅλοι τότε ἐγονάτισαν καὶ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν, ἀφοῦ ἔκανε τὸ γύρο τῆς Ἐκκλησίας ψάλλοντας τὸ τροπάριο «Ὁ ὑψωθεὶς ἐν τῷ Σταυρῷ», ἐξῆλθε στὸ προαύλιο, ὅπου ἀντιλάλησαν ἀμέσως τὰ καριοφίλια μόλις ἐπρόβαλεν ὁ Ἱεράρχης. Ἐκοινώνησαν ὅλοι οἱ παριστάμενοι, ἐκήρυξεν ὁ Γερμανὸς τὴν Ἀνάσταση τοῦ Ἔθνους καὶ βροντοφώνησε: «Ἐλευθεριὰ ἢ θάνατος, ἀδελφοί! Ὁ Θεὸς ἂς εὐοδώσει τὸν ἀγώνα μας». Καὶ ἀφοῦ ἄφησε ὅλους τοὺς καινούργιους μαχητὰς τῆς Πατρίδος ἐλεύθερους νὰ νηστεύσουν ἢ νὰ μὴ νηστεύσουν, ἄρχισε κάτω ἀπὸ τὸν πλάτανο τῆς αὐλῆς τοῦ μοναστηριοῦ νὰ εὐλογῇ ἕνα ἕνα τὰ παλληκάρια, ὧς τὴν ὥρα ποὺ κάθησαν ὅλοι στὸ κοινὸ τραπέζι. Στὸ τέλος, ἔχοντας ἐπικεφαλῆς τὸ λάβαρο, ἐβάδισαν οἱ Ἕλληνες πολεμισταὶ κατὰ τῶν Καλαβρύτων.

Ἔτσι, ξεύρομε ἀπὸ προφορικὴ καὶ ἀπὸ γραπτὴ παράδοση ὅτι εὐλογήθηκε τὸ λάβαρο τοῦ 21 στὴν Ἁγία Λαύρα, καὶ ὅσο καὶ ἂν οἱ σημερινὲς μελέτες πᾶνε νὰποδείξουν ὅτι συνέβησαν τὰ πράγματα, διαφορετικά, στὴν Ἑλληνικὴ ψυχὴ θὰ μένει ριζωμένη αὐτὴ ἡ παράδοση, γιατὶ συνδέει τὴν ἀνάσταση τοῦ Ἔθνους, μὲ τὴν ἀνάσταση τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ποὺ προοιώνιζε ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.

* * *

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως πολλὰ ἐπεισόδια πείθουν ὅτι ἡ Ἐπανάσταση εἶχεν ἀρχίσει ὄχι μόνο ἀπὸ τὸ Φεβρουάριο στὴ Μολδαυΐα μὲ τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη, ἀλλὰ καὶ στὴν κυρίως Ἑλλάδα, μέρες ὁλόκληρες πρὶν ἀπὸ τίς 25 Μαρτίου. Γιατὶ εἶχαν μὲν ἀποφασίσει οἱ πρόκριτοι τῆς Πελοποννήσου ποὺ συνῆλθαν στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου κοντὰ στὸ Αἴγιο, στίς 26 Ἰανουαρίου, νὰρχίσουν τὸν ἀγώνα, ἂν ὑπῆρχε λόγος νὰ ἐπιταχυνθῆ ἡ ἔναρξη, στίς 25 Μαρτίου, ἀλλὰ πολλὰ γεγονότα ἐπέβαλαν τὴν ἐπίσπευση. Τὸ μυστικὸ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας εἶχε προδοθεῖ καὶ οἱ Τοῦρκοι βάλθηκαν νὰ παίρνουν μέτρα γιὰ νὰ κρατήσουν σὲ ὑποταγὴ τοὺς ραγιάδες. Μετακινοῦσαν στρατό, καλοῦσαν στὴν Τρίπολι γιὰ νὰ τοὺς ἔχουν στὸ χέρι τοὺς προεστοὺς καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἴδιοι ἔκλειναν τὶς οἰκογένειές τους στὰ κάστρα καὶ στὴν Τριπολιτσά.

Πρῶτος ποὺ χτύπησε τοὺς Τούρκους ἦταν ὁ Νικόλαος Χ. Σολιώτης. Αὐτὸς μὲ τὸν Ἀναγνώστη Κοραῆ χτύπησε στίς 16 Μαρτίου στὴ θέση Πόρτες κοντὰ στὰ Καλάβρυτα μερικοὺς γυφτοχαρατζῆδες — δηλαδὴ εἰσπράκτορας — καὶ τρεῖς Τούρκους Τριπολιτσιῶτες ποὺ πήγαιναν γράμματα τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς Τριπολιτσᾶς στὸν διοικητὴ τοῦ Μωριᾶ, Χουρσὴτ πασᾶ, ποὺ βρισκόταν τότε στὰ Γιάννενα. Ὁ ἴδιος χτύπησε καὶ σὲ διάφορα ἄλλα σημεῖα πολλοὺς Τούρκους καὶ ἔπιασε τοὺς πρώτους αἰχμαλώτους τοῦ Ἱεροῦ Ἀγώνα. Τὴν ἑπομένη καὶ τὴν μεθεπομένη ἔχομε ἄλλες ἐπιθέσεις κατὰ τῶν Τούρκων. Στίς 17 κινεῖται ὁ Χονδρογιάννης καὶ σὲ συνέχεια σημειώνονται διάφορες μεμονωμένες ἐπιθέσεις, ἐνῶ στίς 23 ἐπαναστατοῦν οἱ ὀρεινὲς περιοχὲς τῆς Γορτυνίας, καὶ στίς 22 ἡ Λακωνία. Ἀνάλογα ἐπεισόδια εἶναι γνωστὰ σὲ πλεῖστα ἄλλα σημεῖα τῆς Πελοποννήσου. Ἡ πρώτη οὐσιαστικὴ νίκη τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν στὴν Καλαμάτα στὴν ὁποία ἐμπῆκαν στίς 23 Μαρτίου 2000 Μανιάτες μὲ τὸν Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη καὶ 3000 ἄλλοι ἐπαναστάτες μὲ τὸν Ἀναγνωσταρᾶ, τὸν Παπαφλέσσα, τὸν Μῆτρο Πέτροβα καὶ λοιποὺς ἀρχηγούς. Ἔτσι πραγματοποιόταν τὸ σύνθημα τῶν ἐπαναστατῶν «Τοῦρκος μὴ μείνει στὸ Μορηᾶ, μήτε στὸν κόσμον ὅλο».

Ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 21, ἀδιάφορα πρὸς τὸ συμβολισμὸ τῆς 25ης Μαρτίου δὲν ἄρχισε τὴν ἡμέρα αὐτή, ἀλλὰ νωρίτερα. Ἴσως νὰ παραδεχθοῦμε καὶ μεῖς ὅτι ἡ 18η Μαρτίου εἶναι ἡ ἡμέρα ποὺ πρέπει νὰ θεωροῦμε ὅτι ἐσήμανε τὴν ἔναρξη τοῦ Ἱεροῦ Ἀγῶνα. Αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία δίνει τουρκικὸ ἔγγραφο «πρὸς τοὺς ραγιάδες τῆς Καρύταινας», στὸ ὁποῖο ἀναφέρονται οἱ ἐπιθέσεις γύρω ἀπὸ τὰ Καλάβρυτα. Ὅμως θὰ τὸ πῶ ἄλλη μιὰ φορά: Τίποτε δὲν θὰ μπορέση νὰ σβύσει ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ ψυχὴ τὴν ἁγιότητα τῆς ἡμέρας ποὺ λέγεται 25 Μαρτίου.

ΧΡ. ΕΜ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ

ΒΡΑΔΥΝΟ

Ὅταν βραδυάζῃ καὶ γλυκὰ
τὸ πρῶτο ἀστέρι ἀνάβῃ,
Ποὺ τρεμοσβεῖ ὁλομόναχο
στὸ βραδυνὸ οὐρανό,
Καὶ τὴν ψυχή μου ἔτσι ἔρημη
νοιώθω σ' ἕν ὠκεανό,
Σὰ μιὰ ψυχὴ στὴ θάλασσα
ποὺ ἀφίνει ἕνα καράβι.

Ἀφίνει πίσω καὶ τραβᾶ
τὸ δρόμο του· καὶ νάτο!
Σὰ φαντασμαγορία γλυστρᾶ
καὶ μ' ἀγνοεῖ πάντα ἐμένα,
—Τή μιὰ ψυχὴ στὴ θάλασσα,—
κόσμο, φορτίο γεμᾶτο,
Πανηγυρίζοντας, θαρρεῖς,
μὲ φῶτα ὅλ' ἀναμμένα. . .

Μὰ στὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ
σὰ φτάσω μὲ καϋμό,
Ἔσεῖς φωνοῦλες παιδικές,
ἄνθη στὴν ἀγκαλιά μου,
Ἥλιο χρυσάφι χύνετε βαθειὰ
μέσ' στὴν καρδιά μου!
Καὶ τὸ κοράβι τ' ἄσπλαχνο
πάει, σβύνει. . . τὸ ξεχνῶ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΝΤΕΡΜΑΛΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἀγαπητοί μου,

ΣΦΑΛΔΩΣ θὰ ἐδιαβάσατε, ἢ θἀκούσατε πὼς ἡ Ἀμερικὴ ἀποφάσισε νὰ βοηθήσει τὸν τόπο μας σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ νὰ μπορέσει νὰ ὀρθοποδήσει καὶ νὰ ἰδῇ ἐπὶ τέλους Θεοῦ πρόσωπο· Δὲν θὰ χρειάζεται, βέβαια, νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ τί ἔχει κάνει ὁ τόπος αὐτὸς ποὺ λέγεται Ἑλλὰς καὶ τί εἰσέπραξε γι' ἀντάλλαγμα. Ὅλοι μαζὶ ἐζήσαμε τὶς ἡμέρες τοῦ πολέμου, τὴ μεγάλη αὐτὴ ἑλληνικὴ δόξα, τοὺς ἀτέλειωτους καὶ φοβεροὺς αὐτοὺς μῆνες τῆς κατοχῆς, τὶς δραματικὲς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἑβδομάδες, καὶ τώρα ζοῦμε αὐτὸ τὸ μαράζωμα ποὺ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ σταθοῦμε στὰ πόδια μας, νὰ νοιώσουμε τὴ θαλπωρὴ τοῦ ἥλιου μας, τὴν ὁμορφιὰ τῶν βουνῶν μας, τὴ μαγεία τῆς θάλασσάς μας, νὰ γιατρέψουμε τὶς πληγές μας. Λιμάνια δὲν ἔχουμε, γέφυρες δὲν ἔχουμε, δρόμους δὲν ἔχουμε, τὰ περισσότερα ἐργοστάσια δὲν λειτουργοῦν. Ὅλα αὐτὰ τὰ κατέστρεψαν μὲ σύστημα καὶ μέθοδο οἱ γερμανοὶ καὶ Ἰταλοί. Μᾶς ἐτιμωροῦσαν, ἔτσι, γιατὶ ἐμεῖς ἐδώσαμε στὴ Βόρειο Ἤπειρο τὴν πρώτη νίκη στοὺς συμμάχους, τὴν ἐποχὴ ποὺ τὸ χιτλερικὸ θηρίο ἦταν στὸν κολοφῶνα τῆς δόξας του καὶ ὑστερώτερα μὲ τὴν ἄμυνά μας στὰ ὀχυρὰ τῆς Μακεδονίας καὶ στὴν Κρήτη τὸν καιρὸ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν τελειωτικὴ νίκη.

Ἡ καταστροφὴ ποὺ προκάλεσαν στὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχει τὴν ὁμοιά της σὲ καμμιὰ χώρα ἀπὸ ὅσες κατάκτησαν. Ἐρείπια καὶ μόνον ἐρείπια προβάλλουν ὁλόγυρά μας. Ὅσοι ἀπὸ σᾶς βρίσκονται στὴν Κρήτη θἄχετε δεῖ τὸ λιμάνι τοῦ Ἡρακλείου καὶ θὰ τὸ ξέρετε πὼς ὑπάρχουν ἢ καλύτερα ὑπῆρχαν χωριὰ στὴ Μεγαλόνησο ποὺ τὰ ξύρισαν, κυριολεκτικά, οἱ γερμανοὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Ὅσοι βρίσκονται στὴ Θεσσαλονίκη θἀντικρύζουν κάθε μέρα τὰ βυθισμένα στὸ καταστραμμένο λιμάνι πλοῖα καὶ ὅλοι, ὁπουδήποτε κι' ἂν βρισκόσαστε, στὴ Θεσσαλία, στὴν Ἤπειρο, στὴν Στερεὰ θἄχετε τρανὰ τὰ δείγματα τῆς χιτλερικῆς καὶ τῆς μουσσολινικῆς μανίας. Ὕστερα ἀπὸ τέτοια καταστροφὴ εἶναι φανερὸ πὼς ἡ Ἑλλάδα μόνη της δὲ μποροῦσε νἀνοικοδομήσει τὸ ρημαγμένο της σπίτι. Ἡ Ἑλλάδα ὅπως μιὰ φορὰ στὸν Μαραθῶνα, ὅπως ἀργότερα μὲ τὴ βυζαντινή της αὐτοκρατορία ἐπὶ χίλια χρόνια συγκρατοῦσε τοὺς βαρβάρους ἀπὸ τὸ βοριὰ καὶ τὸ νότο, ὅπως μὲ τὸ 21 σάλπισε τὸ σάλπισμα τῆς Ἐλευθερίας σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, ἔτσι καὶ στὸ 1940 ἔδωσε τὸ ὕψιστο παράδειγμα θάρρους, ἀνδρισμοῦ καὶ ἐλευθεροφροσύνης καὶ ἔσωσε μὲ τὴ θυσία της τὸν κόσμο. Μόνο ποὺ τὸ πλήρωσε βαριά, τόσο βαριά, ποὺ δυὸ χρόνια μετὰ τὴ Νίκη, τὰ ἐρείπια νἄναι πάντα ἐρείπια, ἀναρίθμητες οἰκογένειες θρηνοῦν τοὺς φιλτάτους των, ἀτέλειωτες φάλαγγες εἶναι τὰ φυματικὰ παιδιά.

Γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ ἀνοικοδόμηση, τὸ ξεκαθάρισμα τῶν ἐρειπίων, γιὰ νἀρχίσει τὸ θεμέλιωμα γεφυριῶν καὶ δρόμων, χρειάζονταν χρήματα, πολλὰ χρήματα καὶ ἡ Ἑλλάδα μας δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ δάφνη, ποὺ κι' αὐτὴ τῆς ἀμφισβητοῦσαν οἱ γείτονές της. Οἱ «ἰσχυροὶ τῆς γῆς» ὅπως ἔγραφαν στὰ παλιότερα χρόνια οἱ ἐφημερίδες, λησμόνησαν ὑπηρεσίες καὶ θυσίες, τὸ ἀληθινὸ ὁλοκαύτωμα τῆς Ἑλλάδας. Πικρία πλημμύρισε κάθε ἑλληνικὴ καρδιά. Τὸ φαρμάκι ἀνέβαινε στὰ χείλη. Γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος ταίριαζαν ὅσο ποτὲ ἄλλοτε οἱ στίχοι τοῦ Σολωμοῦ:

Δυστυχισμένε μου λαέ,
καλὲ κι' ἀγαπημένε,
πάντοτ' εὐκολοπίστευτε
καὶ πάντα προδομένε.

Μὰ τὴν ὥρα αὐτὴ τῆς μεγάλης πικρίας, τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ ὁ Ἑλληνισμὸς ἀντλοῦσε μόνο ἀπὸ τὴ χαλυδδωμένη του ψυχὴ καὶ ἀπὸ τὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας του, τὴν ἀντοχή, τὴν ὥρα αὐτὴ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, Τρούμαν: «Ἕλληνες, εἶπε, ξεύρω τὶς συμφορές σας, τὰ παθήματά σας, τὶς ἀνάγκες σας, τὴ συμβολή σας στὴ Νίκη καὶ τὸν Πολιτισμό. Δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ χαθῆτε, γιατὶ ἂν χαθῆτε σεῖς δὲν εἶναι ποὺ χάνεται ἕνα ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα ἔθνη τοῦ κόσμου, μὰ προσβάλλεται ὁ πολιτισμὸς τοῦ σημερινοῦ κόσμου, γιατὶ ἐσεῖς ἐδιδάξατε τὶ θὰ πῇ Ἐλευθερία καὶ Ἠθική, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ οἱ τριακόσιοι ἔπεφταν στὶς Θερμοπύλες. Ἡ Ἀμερικὴ θὰ σᾶς βοηθήσῃ νὰ στηριχθῆτε, νὰ ξαναβρῆτε τὸ δρόμο σας κι' ἔτσι νὰ σᾶς ξεχρεωθῆ μικρὸ μόνο μέρος τῆς ὀφειλῆς ποὺ ἔχει ποὺ ἔχει πρὸς σᾶς ὅλος ὁ κόσμος. . .»

Φαντάζομαι, νὰ καταλαβαίνετε ποιὰ βαθύτερη ἔννοια κρύβουν τὰ λόγια τοῦ Προέδρου Τρούμαν, ποιὸ ἠθικὸ δίδαγμα ἀπορρέει. Δὲν ἀμείβονται τὰ ἄτομα μὲ τὴν ἀμερικανικὴ ἐνέργεια, ἀλλὰ ἡ ἑλληνικὴ στεφανώνεται ἀρετὴ γιὰ τὰ ὅσα ἔπραξε ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἡ γραπτὴ ἱστορία μνημονεύει ἀγῶνες γιὰ τὴν Ἐλευθερία, τὸν Ἀνθρωπισμὸ καὶ τὴν Ἀνθρωπότητα. Δὲν ἀμείβονται τὰ ἄτομα, ὅπως καὶ στὰ 1821 δὲν ἐσκόπευε νὰ τὰ ἀμείψει. Καὶ τότε ἡ Ἑλλάδα διεξήγαγε ἕναν ἀγῶνα ζωῆς ἢ θανάτου. Ὁλόμονη, ὕστερα ἀπὸ τετρακόσια χρόνια σκλαβιᾶς, χωρὶς ὅπλα, χωρὶς βοηθούς, χωρὶς συμμάχους, μὲ μόνους συντρόφους τὴν Πίστη καὶ τὴν ἑλληνικὴ ψυχή, βάλθηκε νὰ σπάσει τὶς ἁλυσίδες, πολεμώντας ὄχι μόνο τὸ Δυνάστη, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἱερὴ Συμμαχία, τὸ συγκρότημα τῶν Κρατῶν, ποὺ εἶχε ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωση νὰ καταπολεμήσει κάθε ἐπανάσταση, δίκαια ἢ ἄδικη. Ἑπτὰ ὁλόκληρα χρόνια κράτησε ὁ ἀγώνας καὶ τὸν πλήρωσε ἡ φυλή μας μὲ 250.000 κορμιὰ καὶ ὅπως τώρα μὲ ἐρείπια ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ὅπου ἀστραψε τὸ καριοφίλι. Ἐκεῖνο ποὺ λένε σήμερα φιλελευθερισμός, ἄρχισε νὰ συγκλονίζῃ τοὺς πιεζομένους λαοὺς μὲ τὶς ἀναλαμπὲς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. . . Σὲ κεῖνα τὰ φοβερὰ χρόνια, ἀνάμεσα στὰ λίγα Ἔθνη ποὺ ἐβοήθησαν τὸν Ἑλληνισμὸ ἦταν ἡ Ἀμερική, ποὺ λίγα χρόνια νωρίτερα εἶχε κι' αὐτὴ ἀποκτήσει τὴν ἐλευθερία της. Μὲ χρήματα, μὲ ἐφόδια, μὲ τρόφιμα, μὲ τὴν ἠθικὴ ὑποστήριξή της, μὲ τὴν ἀποστολὴ πολεμικοῦ ὑλικοῦ, μὲ χίλιους ἄλλους τρόπους ἐβοήθησε τὸν Ἑλληνικὸν Ἀγῶνα.

Ὁ Πρόεδρος Τρούμαν συνεχίζει τὴν παράδοση ποὺ καθιέρωσε ὁ τότε Ἀμερικανὸς Πρόεδρος: τὴν παράδοση τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Τιμῆς. Οἱ τίμιοι λαοὶ θὰ ἔχουν στὴν ἐνέργειά τους ἕνα μάθημα, σὰν ἐκεῖνα ποὺ γράφει ἡ Ἱστορία μὲ γράμματα χρυσά.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΕΧΘΡΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ L. LAMBRY

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

— Σὲ λιγάκι μικρό μου. Ἄμα κάνεις ὑπομονὴ καὶ δὲ φοβᾶσαι θὰ φτάσουμε γρήγορα κοντά της.

— Μὰ δὲ φοβᾶμαι πιά, ἀποκρίθηκε τὸ μωρό. Ἀφοῦ οὔτε ἐσύ, οὔτε ὁ Ντὶκ φοβᾶστε!

— Μπράβο Λευκή, τῆς εἶπε ἡ μεγάλη. Εἶσαι ἕνα γενναῖο κορίτσι. Γι' αὐτὸ θὰ σοῦ πῶ ἕνα μυστικό. Σὲ λίγο τὸ καράβι μας θ' ἀρχίσει νὰ κουνιέται πολύ, ἀλλὰ καὶ πάλι νὰ μὴν τρομάξεις. Δὲν πρέπει ὁ Ντὶκ νὰ νομίσει πῶς δὲν εἴμαστε ἄφοβες σὰν καὶ κεῖνον.

— Μὰ γιατὶ θὰ κουνηθεῖ τὸ καράβι μας;

— Γιατὶ τὰ κύματα εἶναι θυμωμένα. Ἐμεῖς ὅμως δὲν θὰ τὸ νοιώσουμε ὅλο αὐτὸ τὸ κακό. Θὰ κατεβοῦμε σὲ μιὰ ὡραία καμπίνα καὶ θὰ βροῦμε ἕνα μεγάλο βιβλίο μὲ πολλὲς ζωγραφιές. Ἐκεῖ κάτω δὲν θὰ μᾶς ἐνοχλοῦν τὰ κύματα καὶ θὰ σοῦ διαβάσω τὴν ἱστορία τῆς «Λίνας καὶ τῆς λαφίνας».

— Ναί, ναί, ἔκανε τὸ κοριτσάκι χτυπῶντας ἐνθουσιασμένο τὰ χεράκια του. Τὴ «Λίνα καὶ τὴ λαφίνα» τὴν ἄκουσα πολλὲς φορὲς ἀπ' τὴ μαμά, ἀλλὰ μοῦ ἀρέσει καὶ θέλω νὰ τὴν ξανακούσω.

Τὸ καράβι ἄρχισε νὰ κουνιέται δυνατά, τόσο ποὺ οἱ δυὸ μικρὲς φιλενάδες δὲν μποροῦσαν νὰ σταθοῦνε στὰ πόδια τους. Μὲ πολὺν κόπο κατάφεραν νὰ φθάσουν στὴ καμπίνα τοῦ κυβερνήτη. Τίποτα σχεδὸν δὲν ὑπῆρχε μέσα ἐκεῖ. Κάτι μικροπραγματάκια μονάχα ποὺ ἀφήσανε οἱ Γερμανοὶ κατρακυλοῦσαν μὲ θόρυβο ἀπὸ γωνιὰ σὲ γωνιά. Μιὰ φοβερὴ φουρτούνα ἄρχιζε ἔξω. Ὁ οὐρανὸς ἔπαιρνε περίεργα χρώματα καὶ ὁ ἥλιος εἶχε κρυφτεῖ ἐντελῶς πίσω ἀπὸ βαρειὰ μολυβένια σύννεφα. Ὁ ἄνεμος μούγκριζε ὑπόκωφα ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς κι' ὁ ὁρίζοντας σκοτείνιαζε ἀπειλητικά.

Ὁ νεαρὸς Ντὶκ Γκόρντον, ἄφοβος καὶ σιωπηλὸς σὰ δοκιμασμένος καραβοκύρης, ἔτρεχε πάνω κάτω στὸ κατάστρωμα. Ἐπιθεώρησε τὶς τρίγγες τῆς κόφας καὶ βεβαιώθηκε ὅτι οἱ κροῦγες τῆς κολόμπας καὶ τῶν βέντων τῶν κάτω ξαρτιῶν ἦταν σὲ κατάσταση πολὺ καλὴ καὶ ὅτι στήριζαν τὰ ρέλια, ἂν καὶ τὸ μπομπρέσο ἦταν ἐντελῶς χαλασμένο ἀπὸ τὸν βομβαρδισμὸ τῶν Γερμανῶν. Ὕστερα ἀπὸ τὴ διαπίστωση αὐτὴ τὸ ἀγόρι βάλθηκε νὰ τὸ διορθώσει ὁπως - ὁπως γιὰ νὰ μὴν τὸ πάρει ὁ ἀέρας. Στὸ μεταξὺ ὅλα φουσκώναν γύρω καὶ στὸν ὁρίζοντα ἄνοιγαν χιλιάδες θαρρεῖς στόματα ποὺ μοιάζαν σὰ νὰ θέλανε μὲ τὴν τεράστια ἀναπνοή τους νὰ φουσκώσουν ἀκόμα πιὸ πολὺ τὰ ἀσκιὰ τῆς θύελλας. Τὸ σχῆμα τῶν συννέφων γινόταν ὅλο καὶ πιὸ ἀνησυχαστικό. Ἡ ὁμίχλη ποὺ κατέβαινε πυκνὴ ἔπιανε ὅλο τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ συννεφιὰ εἶχε ἁπλωθεῖ τώρα καὶ σ' ἀνατολὴ καὶ σὲ δύση. Καὶ τὸ «Πράνσιγκ» ἀδιάφορο, σὰν ἕνα πουλὶ τῆς θύελλας, προχωροῦσε γοργὰ καταπάνω στὸν ἀέρα.

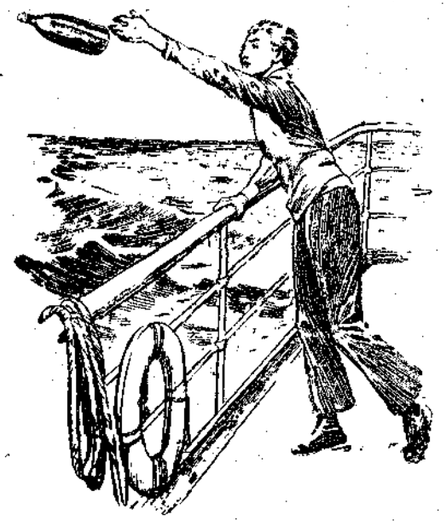

«Ὁ Ντὶκ πέταξε τὴ μποτίλια στὴ θάλασσα...»

Ἄξαφνα μιὰ δυνατὴ βροχὴ ξέσπασε τριγύρω. Λὲς καὶ ἀνοίξανε ψηλὰ οἱ ἄγριοι καταρράκτες καὶ θέλανε στὸ τρελλὸ κατέβασμά τους νὰ παρασύρουν στὸ θάνατο ὅ,τι τοὺς ἐμπόδιζε τὸ δρόμο. Ἡ θάλασσα ποὺ λίγο πρωτύτερα εἶχε κύματα σὰ λέπια, τώρα εἶχε πάνω της ἕνα παχὺ τομάρι καὶ μιὰ τὸ ἀνέβαζε τρομαχτικά, μιὰ τὸ κατέβαζε βαθειά, σὰ ν' ἀνοίγανε ἀβυσσαλέα στόματα ποὺ θέλανε νὰ καταπιοῦν τὸ σύμπαν.

Σαστισμένος λιγάκι ὁ Ντίκ, ρωτοῦσε τὸν ἑαυτό του ἂν θὰ μποροῦσε ν' ἀνθέξει ὣς τὸ τέλος. Φοβόταν προπαντὸς τὸν ἄνεμο ποὺ ἔσπρωχνε τὸ καράβι μὲ τρελλὴ μανία, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σὰν καρυδότσουφλο. Ἔνοιωθε ἕναν ἀόρατο καὶ τρομερὸ κίνδυνο νὰ τοὺς ἀπειλεῖ. Γιατὶ τὸ «Πράνσιγκ» δίχως κυβερνήτη καὶ τιμόνι, ἔγερνε κάθε τόσο πότε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ πότε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, μ' ἕναν τρόπο ποὺ θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι θὰ χανόταν μέσα στὸ βυθό. Ὅμως καὶ πάλι ἀπότομα σηκωνόταν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πελώρια κύματα, καὶ τότε ἔλεγες πῶς σὲ μιὰ στιγμὴ θἀναποδογύριζε ἢ τὸ σκάφος θὰ ἔσπαζε στὰ δυό.

Ὁ νεαρὸς καπετάνιος σύρθηκε ὡς τὸ μεγάλο κατάρτι μὲ τὰ γόνατα. Τὸν τύφλωνε ἡ βροχὴ καθὼς προχωροῦσε πάνω στὸ κατάστρωμα ποὺ ἦταν ἀνοιχτὸ ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Τὰ χέρια του εἶχαν ματώσει. Δίχως ὅμως νὰ σκέπτεται τὸν πόνο, σηκώθηκε ὀρθός, ἄρπαξε ἕνα σκοινὶ ἀπὸ μιὰ γωνιὰ κι' ἔδεσε τὴ μέση του μὲ τὴ μιὰν ἄκρη, ἐνῶ τὴν ἄλλη τὴ στερέωνε πάνω στὶς γκαβίλλιες τοῦ πομπρέσου. Ἀσφαλισμένος ἔτσι ἀπὸ τὸ φόβο μὴν τὸν πετάξει ὁ ἀέρας στὴ θάλασσα ἄρχισε νὰ λύνει τοὺς κόμπους ποὺ ἔδεναν τὸ πανὶ ποὺ φούσκωνε ψηλὰ στὸ κατάρτι. Ἀμάθητος καθὼς ἦταν, δυσκολεύθηκε πολὺ νὰ βρεῖ τὸ μηχανισμὸ τοῦ ἀνεβοκατεβάσματος. Τὸ σκοινὶ περνοῦσε μέσα ἀπὸ τὰ καρούλια τοῦ μακαρᾶ ποὺ τὸν μπερδεύανε. Ἀπελπισμένος ἄρχισε νὰ τὸ τραβάει πρὸς τὰ κάτω. Ὁ κόπος του ὅμως ἔμενε δίχως ἀποτέλεσμα. Τί μποροῦσε νὰ κάνει ἕνα ὁλομόναχο παιδὶ μέσα στὸ ξέπασμα τῆς βροχῆς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα; Ἀκόμα καὶ ἡ δύναμη πολλῶν μαζὶ ναυτικῶν δὲ θὰ μποροῦσε νὰ κάνει τίποτα.

— Ὁ Θεὸς βοηθός! μουρμούρισε ἀνάμεσα στὰ δόντια του. Ἐκτὸς ἀπὸ κανένα θαῦμα δὲν περιμένω πιὰ σωτηρία!

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ Ἀννούλα, προσπαθοῦσε νὰ δώσει θάρρος στὴ μικρή της φίλη. Παρ' ὅλη τὴν ὑπόσχεσή του, τὸ μικρὸ κοριτσάκι ἄρχισε νὰ κλαίει κι' ὁ φόβος τρεμούλιαζε στὰ μάτια της.

— Φοβᾶμαι, ἄρχισε νὰ ξεφωνίζει βλέποντας τὰ πράγματα τῆς καμπίνας νὰ χοροπηδᾶνε μὲ τὸ τρελλὸ σκαμπανέβασμα τοῦ καραβιοῦ. Θὰ πνιγοῦμε καὶ δὲν θὰ δῶ ποτὲ πιὰ τὴ μανούλα μου!

— Δὲν ὑπάρχει κανένας φόβος χρυσή μου. Μὴν κάνεις ἔτσι, παρακαλοῦσε ἡ Ἀννούλα μὲ φωνὴ πνιγμένη ἀπ' τὴν ταραχή.

Ἤθελε νὰ δώσει θάρρος στὴ Λευκή, μὰ καὶ ἡ ἴδια δὲν ἐνοιωθε καλὰ τὸν ἑαυτό της. Ἦταν χλωμὴ καὶ οἱ δυνάμεις της σιγὰ-σιγὰ λιγοστεύανε.

— Φοβοῦμαι, ἐπαναλάμβανε ἡ μικρὴ καὶ βούλωνε τ' αὐτιά της νὰ μὴν ἀκούει τί γίνεται ἔξω.

Ἡ Ἀννούλα, τὴν ξαναπῆρε στὴν ἀγκαλιά της κι' ἄνοιξε τὸ βιβλίο τῆς «Λίνας καὶ τῆς ἐλαφίνας», ποὺ ἔτρεξε καὶ πῆρε ἀπὸ τὴ δική της καμπίνα μιὰ στιγμὴ ποὺ ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει γιὰ νὰ ξανάρθει πιὸ τρομερός. Καμμιὰ ὅμως ἀπ' τὶς δυὸ τους δὲν εἶχε διάθεση νὰ κοιτάξει τὶς πολύχρωμες ζωγραφιές του. Ἕνα ὑπόκωφο βουητὸ ἀναστάτωνε τὸ σύμπαν. Τότε μὲ ξεψυχισμένη φωνὴ ἡ Ἀννούλα ἀρχισε νὰ τραγουδεῖ καὶ νὰ νανουρίζει τὴ μικρή της φιλενάδα, ποὺ ἐξακολουθοῦσε νὰ κλαίει ἀπαρηγόρητα. Οἱ φωνές τους εἶχαν ἐνωθεῖ μέσα στὸ ἀκατάπαυστο βουητό.

Στὸ κατάστρωμα, ὁ Ντὶκ Γκόρντον, δεμένος πάντα ἀπ' τὴ μέση μὲ τὸ σκοινί, προσπαθοῦσε μὲ πεῖσμα νὰ λύσει τοὺς κόμπους τοῦ πανιοῦ καὶ νὰ τὸ κατεβάσει ὅσο μποροῦσε χαμηλότερα. Αὐτὸ θὰ ἔκανε νὰ λιγοστέψει κάπως ἡ τρελλὴ ταχύτητα τοῦ καραβιοῦ. Φόρεσε ἕνα παλιὸ ναυτικὸ ἀδιάβροχο ποὺ εἶχε βρεῖ ἐκεῖ κοντά του, πέρασε τὴν κουκούλα στὸ κεφάλι του κι' ἀσφαλισμένος κάπως ἀπ' τὴν βροχὴ καὶ τὰ πελώρια κύματα ποὺ τὸν λούζανε, εἶχε πέσει στὴν ἀνώφελη δουλειά του μὲ πεῖσμα ἡρωϊκὸ καὶ παληκαρίσιο.

Τὸ «Πράνσιγκ» σὰ δαιμονισμένο ἔτρεχε τώρα πρὸς τὸ Νότο. Ἡ τρικυμία καὶ ἡ θύελλα τὸ χτυποῦσαν ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Σφύριζε ὁ ἄνεμος, μούγκριζε ἡ θάλασσα, μάνιαζε ἡ καταιγίδα. Κάτω στὸ βυθό, ἕνα στόμα ἀνοιγμένο διάπλατα περίμενε νὰ καταπιεῖ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὸ μικρὸ τοῦτο σκάφος.

Πολὺ ἀργότερα, ὁ Ντὶκ καὶ ἡ Ἀννούλα, προσπαθοῦσαν νὰ μαντέψουν πόσες ὧρες κράτησε αὐτὸ τὸ κατρακύλισμα καὶ ἡ ἀγωνία τους. Δυὸ-τρεῖς ὧρες ἴσως. Μὰ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα τοὺς εἶχε φύγει ἡ μισή τους ζωή. Ὡστόσο, τὰ σύννεφα σιγὰ σιγὰ ἀρχίσανε νὰ φεύγουν ψηλά. Ὅπως ἀπότομα εἶχε ἔρθει ἡ βροχή, ἔτσι πάλι ἀπότομα κόπασε. Αὐτὸ βέβαια ἦταν φανερὸ σημάδι πῶς ὅλα πάλι θὰ περνοῦσαν. Μονάχα ὁ ἄνεμος ἐξακολουθοῦσε νὰ οὐρλιάζει μὲ τὸν ἴδιο πάντα ρυθμό, ξεσκίζοντας ὅτι ἔβρισκε μπροστά του.

Τὸ ἀμερικανόπουλο παράτησε τὴ δύσκολη δουλειά του, ἐλευθέρωσε τὴ μέση του ἀπ' τὸ σκοινὶ καὶ μὲ περισσότερες τώρα ἐλπίδες κατέβηκε τρέχοντας στὴν καμπίνα ὅπου μὲ ἀγωνία τὸν περίμεναν τὰ δυὸ κοριτσάκια. Μὲ θερμὰ λόγια τὶς καθησύχασε καὶ τὶς δυό. Ὕστερα ξεκρέμασε τὸ μεγάλο χάρτη ποὺ εἶχε ὁ πατέρας του στὸν τοῖχο τῆς καμπίνας, τὸν ἀκούμπησε πάνω στὸ γραφεῖο του καὶ ὥρα πολλὴ κάθησε μπροστά του σιωπηλός, κρατώντας ἕνα σωρὸ σημειώσεις καὶ κάνοντας ἄλλους τόσους ὑπολογισμούς. Ἡ Ἀννούλα τὸν κοίταζε ἀμίλητη κι' ἡ Λευκὴ εἶχε πλησιάσει τὸ ἀγόρι ποὺ τῆς χάϊδευε μὲ τὸ ἀριστερό του χέρι τὰ μαλλιά.

«Ὁ Ντὶκ ἔδειξε στὰ κορίτσια τὸ κοτέτσι καὶ...»

— Ὅπως φαίνεται ἡ θύελλα πέρασε, εἶπε σὲ λίγο. Ἡ θάλασσα ἡσύχασε κι' ὁ ἀέρας σιγὰ-σιγὰ πέφτει. Θἀνεβῶ ἀπάνω καὶ θὰ ἐπιστρέψω νὰ σᾶς φέρω νέα...

Τὸ ἀμερικανόπουλο ἀνέβηκε στὸ κατάστρωμα κι' ἔρριξε μιὰ ματιὰ πρὸς τὰ ἔξω. Πραγματικὰ ἡ θύελλα εἶχε περάσει. Τίποτα δὲν ἔδειχνε πῶς λίγη ὥρα πρὶν ὁλάκερη ἡ φύση καταποντιζόταν. Ἡ θάλασσα κυμάτιζε ἀκόμα, μὰ τὸ σκαμπανέβασμα εἶχε λιγοστέψει. Ὁ ἀέρας φυσοῦσε λιγώτερο, τὰ σύννεφα ξεφτισμένα κυλοῦσαν ψηλὰ κι' ὁ οὐρανός, ποὺ ἄρχιζε πιὰ νὰ φωτίζει, ἔδειχνε τὸ χαρούμενο πρόσωπό του. Τὸ «Πράνσιγκ» ὅμως, σὰ νὰ τὸ ἔσερνε μιὰ ἀόρατη καὶ μυστηριώδης δύναμη ἔφευγε μὲ τέτοια ταχύτητα, ποὺ τὸ ἀγόρι ἀντὶς νὰ χαρεῖ μὲ τὴν ἀπότομη ἀλλαγὴ τοῦ καιροῦ, ἄρχιζε τώρα νὰ χλωμιάζει. Δὲ μποροῦσε νὰ φανταστεῖ τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔκανε τὸ καράβι νὰ μὴ μπορεῖ νὰ λιγοστέψει τὸ δρόμο του.

— Μὰ τί συμβαίνει ἐπιτέλους; ἀναρωτήθηκε μὲ κάποιο τρόμο στὴν φωνή του.

Κοίταξε προσεκτικὰ τὴ θάλασσα σὰ νὰ φοβόταν νὰ δεῖ κάτι ποὺ θὰ τὸν τρόμαζε περισσότερο. Κι' αὐτὸ ποὺ φοβόταν παρουσιάστηκε μπροστὰ στὰ μάτια του μ' ὅλο τὸ μεγαλεῖο τοῦ μυστηρίου του. Ἐαφνικὰ μιὰ μαύρη γραμμὴ διαγράφηκε στὸν ὁρίζοντα. Ὁ Ντὶκ, ἔσφιξε τὰ δόντια του καὶ τὰ χέρια του ἀρχίσαν νὰ τρέμουν ἀπ' τὴ συγκίνηση.

— Τὰ φύκια! ψιθύρισε, σάμπως αὐτὴ ἡ λέξη νὰ εἶχε μέσα της κάτι τὸ πολὺ τρομαχτικὸ ποὺ τοῦ ἀφαιροῦσε τὴ δύναμη νὰ δράσει. Τὰ φύκια! Καλὰ τὸ κατάλαβα...

Παρ' ὅλ' αὐτὰ τὸ «Πράνσιγκ» ἐξακολουθοῦσε νὰ τρέχει μὲ τὴν ἴδια πάντα ὁρμή. Ἡ μαύρη γραμμὴ ὁλοένα καὶ ζύγωνε. Καὶ σὲ λίγο ἡ καρίνα τοῦ καραβιοῦ ἄρχιζε νὰ σχίζει μὲ ἀφάνταστη μανία αὐτὸ τὸ πυκνὸ κι' ἀδιαπέραστο στρῶμα τῶν φυκιῶν ποὺ σκέπαζε μὲ τὴν πρασινάδα του ἕνα ἀπέραντο κομμάτι τοῦ ὠκεανοῦ. Τὸ ἀγόρι, μὲ μάτια μαγνητισμένα θαρρεῖς ἀπ' τὸ φοβερὸ θέαμα, κοίταζε τὴν παράξενη αὐτὴ βλάστηση ποὺ τοὺς περιτριγύριζε. Στὸ μυαλό του ζωντάνεψαν ἕνα σωρὸ τρομαχτικὲς ἱστορίες ἀπὸ καράβια ποὺ αἰχμαλωτίστηκαν μέσα σ' αὐτὴν τὴ θαλάσσια ἔρημο, θυμήθηκε τὸν Ἰώσηπο Νταλβαράντα τὸν ἱσπανὸ πειρατή, ποὺ πιάστηκε μ' ὅλο τὸ στόλο του ἀπὸ καμμιὰ εἰκοσαριὰ φρεγάδες μέσα σ' αὐτὴ τὴν ὑγρὴ φυλακὴ καὶ πέθανε σιγὰ-σιγὰ μαζὶ μὲ τὰ τρακόσια παλληκάρια του. Τὴν ἱστορία αὐτὴ τοῦ Νταλ-

βαράντα, τὴ διάβασε πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες στὴ βιβλιοθήκη τοῦ «Πράνσιγκ». Ποῦ νὰ φανταστεῖ τὸ ἡρωϊκὸ αὐτὸ ἀμερικανόπουλο πὼς ἴδια τύχη τὸν περίμενε μαζὶ μὲ τὶς δυὸ μικρές του συντρόφισσες.

— Θέ μου! προσευχήθηκε. Καλύτερα ὁ θάνατος, παρὰ αὐτὸ τὸ μαρτύριο!

Ἄφησε τὴ γέφυρα καὶ κατέβηκε στὴ καμπίνα. Ἡ Λευκὴ κοιμόταν ἥσυχη στὸ ντιβάνι. Ἕνα παιδικὸ χαμόγελο ἔπαιζε στὰ χείλια της. Ποιὸς ξέρει πόσα γλυκὰ καὶ θαυμάσια ὄνειρα ἔβλεπε τὴν ὥρα ἐκείνη.

— Τί γίνεται ἀπάνω; ρώτησε ἀνήσυχα ἡ Ἀννούλα, βλέποντας τὴ χλωμάδα τοῦ Ντίκ. Μήπως εἶσαι ἄρρωστος;

Ὁ ἔφηβος ἔσφιξε τρυφερὰ τὰ χέρια τῆς φίλης του.

—Ἀννούλα, τῆς εἶπε μὲ φωνή ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνηση, πρέπει νὰ ἔχουμε θάρρος γιὰ ὅ,τι δήποτε μᾶς συμβεῖ. Τὸ «Πράνσιγκ» ἔπεσε στὰ φύκια!

Τὸ κορίτσι τὸν κοίταξε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει.

— Τὰ φύκια! ἔκανε. Τί σημαίνει αὐτό;

—Ἀννούλα, ἐξακολούθησε ὁ Ντίκ πρέπει νὰ μάθεις τὴν ἀλήθεια. Στὸν Ἀτλαντικὸ ὑπάρχει μιὰ νεκρὴ ζώνη ἀπὸ ἄγρια βλάστηση φυκιῶν ποὺ κανένα καράβι δὲν τολμάει νὰ τὴν περάσει. Ὅσοι ἀπὸ μιὰ κακὴ τύχη βρεθήκανε ἐκεῖ, μείνανε γιὰ πάντα ἀποκλεισμένοι ὡς ποὺ ἤρθε ὁ θάνατος καὶ τοὺς πῆρε.

—Ὦ, Ντίκ! ἔκανε μὲ ἀπόγνωση ἡ μικρὴ Γαλλίδα. Ὥστε δὲν ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ ξεφύγουμε ἀπ' αὐτὸν τὸν κλοιό;

—Θὰ κάνουμε ὅτι μποροῦμε κι' ἐλπίζω πρῶτα στὸ Θεὸ νὰ γλυτώσουμε.

— Πῶς;

— Γιὰ μᾶς δὲν εἶναι τὸ ἴδιο τώρα, ὅπως θὰ ἦταν πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο. Λίγα μίλλια μακρυὰ ἀπὸ τὰ φύκια περνοῦνε τώρα νηοπομπὲς καὶ ἐμπορικὰ καράβια ποὺ κάνουν δρομολόγιο Ἀμερική-Ἀγγλία. Κάποιο ἀπ' ὅλα θὰ τύχει νὰ μᾶς δεῖ. Βέβαια ἐδῶ ποὺ πέσαμε σημαίνει πρὸς τὸ παρὸν τέλεια ἀπομόνωση. Εἶναι ἡ βεβαιότητα πολλῶν ἑβδομάδων μοναξιᾶς, ἴσως καὶ μηνῶν δίχως ἐλπίδα σωτηρίας.

— Εἴμαστε αἰχμάλωτοι τοῦ ἀγνώστου λοιπόν; ρώτησε τὸ κορίτσι. Τί μᾶς ἀπομένει νὰ κάνουμε ἄλλο; Θὰ περιμένουμε τὸ σιγανό μας θάνατο ποὺ θὰ βγαίνει ἀπὸ τοῦτη τὴν ἀπέραντη ἔρημο τῶν φυκιῶν...

Ὁ Ντίκ, ἀγκάλιασε τρυφερὰ τὴ μικρή του φίλη.

— Δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσαι ἔτσι ἀπαισιόδοξα τῆς εἶπε. Ἀφοῦ ζοῦμε ἀκόμα, ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀνεμοστρόβιλο θὰ πεῖ πὼς ὁ Θεὸς θὰ μᾶς γλυτώσει. Ἔχε πεποίθηση σ' Αὐτὸν Ἀννούλα. Καὶ μεῖς θὰ κάνουμε χίλια δυὸ γιὰ νὰ πετύχουμε τὴν ἐλευθερία μας. Θὰ δουλέψουμε ἴσως σκληρά, μὰ γιὰ κανένα λόγο δὲν πρέπει νὰ ἀπογοητευθοῦμε. Ὅπως σοῦ εἶπα τὰ καράβια περνοῦν μακριὰ ἀπὸ τοῦτη τὴ νεκρὴ ζώνη. Αὐτὸ ὅμως δὲ θὰ πεῖ πὼς δὲ θὰ μᾶς δεῖ κάποιο. Θὰ βροῦμε τὸν τρόπο νὰ τὸ εἰδοποιήσουμε. Θὰ ἀνάψουμε φωτιὰ στὸ κατάστρωμα, θὰ στείλουμε σινιάλα μὲ τὶς σημαῖες μας καὶ στὸ μεταξὺ θὰ σκεφτοῦμε τί ἄλλο μποροῦμε νὰ κάνουμε.

Τὸ ἀγόρι μιλοῦσε γρήγορα καὶ πειστικά. Ἡ ἀγωνία ποὺ ζωγραφίστηκε στὴν ἀρχὴ στὸ ὄμορφο προσωπάκι τῆς Ἀννούλας, ἄρχισε νὰ φεύγει σιγὰ-σιγά. Κοίταξε στὰ μάτια τὸν μεγάλο της σύντροφο, ἔπειτα ἔβγαλε ἕνα χρυσὸ μενταγιὸν ἀπὸ τὸν λαιμό της καὶ τοῦ τὸ ἔδωσε.

— Τί εἶναι αὐτό; ρώτησε περίεργα ὁ Ντίκ.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Ο ΣΚΑΣΙΑΡΧΗΣ

Ὁ κακὸς μαθητὴς ἀποφάσισε νὰ κάνει σήμερα τὸ σκασιάρχη. Εἶναι τόσο ἑλκυστικὴ ἡ λιακάδα, τόσο φιλόξενη ἡ χλιαρὴ ἐξοχή! Πόσοι χαρούμενοι κι' ἀμέριμνοι σύντροφοι τὸν περιμένουν μὲς στὸ ὑπαίθριο πανηγύρι!

Πετάει σὲ μιὰ γωνιὰ τὰ μουντζούρικα τετράδιά του καὶ τὰ ξεφτισμένα βιβλία του καὶ τρέχει στὰ χωράφια.

—Ἔλα, καλή μου πεταλουδίτσα, νὰ παίξουμε. Δὲ θὰ σὲ πληγώσω, οὔτε ποὺ θὰ σὲ κλείσω σὲ κανένα κουτί. Θὰ σὲ κυνηγάω μόνο καὶ σὺ θὰ μοῦ φεύγεις. Τί σπουδαῖο παιχνίδι ποὺ θἆναι!

— Δὲν ἀδειάζω, δὲν ἀδειάζω. Ἔχω νὰ κάνω τόσες ἐπισκέψεις. Τὰ λουλούδια μὲ προσμένουνε νὰ τοὺς πάω γύρη. Εἶναι ἡ δουλειά μου αὐτή. Νομίζεις πῶς διασκεδάζω; Ἔ, ὄχι, κύριε, δουλεύω.

—Ἔλα σὺ βουερὴ μελισσούλα μου. Ὄχι ὅμως νὰ μὲ τσιμπήσης! Θὰ τρέξουμε μαζὺ μέσ' στὰ λουλούδια καὶ θὰ παίξουμε κρυφτούλι.

—Ἔχω δουλειά, ἔχω δουλειά! Πρέπει νὰ κάνω μέλι. Περνάει ἡ καλοκαιρία γοργὰ καὶ φτάνει τὸ κρύο. Ἔχω νὰ γεμίσω τὶς ἀποθῆκες μου ὡς ἀπάνω!

—Ἐσεῖς δὲν πιστεύω νὰ μοῦ χαλάσετε τὸ χατήρι, πηδηχτά μου σπουργιτάκια! Θὰ παίξετε μαζὶ μου δὲν εἶν' ἔτσι;

— Τιρικό, Τιρικό! Δὲν ἔχουμε καιρό. Γέμισε πλῆθος σκουλικάκια τὸ χωράφι, πρέπει νὰ τὸ καθαρίσουμε καλά. Κι' ἔπειτα, εἶναι τόσο νόστιμος μεζές!..

—Ἐσὺ χελιδονάκι, δὲ θἄρθεις κοντά μου; Ἔλα νὰ σὲ ρωτήσω πῶς τὰ πέρασες κεῖ κάτω στὰ ζεστὰ μέρη; Ἐκεῖ βέβαια δὲ θἄχει σχολειὰ βαρετά, οὔτε βιβλία συχαμένα.

— Βίτ, βίτ, μὴ μὲ σταματᾶς. Ἔχω τόσα νὰ κάνω. Τὴ φωλίτσα μου νὰ χτίσω, τ' αὐγουλάκια μου νὰ ζεστάνω, κι' ἔπειτα τὰ μικρά μου νὰ ταΐσω. Βίτ, βίτ, δὲν ἔχω καιρό!

Χολιασμένος ποὺ δὲ βρίσκει παρέα γυρίζει πίσω στὸ σπίτι ὁ τεμπέλης.

—Ἔ, γέρο Μπόμπη, θὰ παίξεις ἐσὺ μαζί μου, ὑπναρά;

— Τί ἐγὼ ὑπναράς; Ὅλη τὴ νύχτα ξαγρυπνοῦσα, ὅσο ἐσὺ ἀναπαυόσουν. Καὶ τώρα θαρρεῖς ξεκουράζομαι; Ἔχω ταῦτί μου στημένο κι' ἂς φαίνομαι σὰ νὰ κοιμᾶμαι. Ποιὸς θὰ φυλάξει ἄμα τὸ ρίξω στὸ παιχνίδι;

— Τί, ὅλοι δουλεύουν καὶ γὼ μοναχός; ὄχι. Ἂς πάω σκολειὸ ποῦναι καὶ τἄλλα παιδιά. Καλύτερα ἄνοστη δουλειὰ μὲ καλὴ παρέα, παρὰ ὡραία τεμπελιὰ μοναχός!

ΚΙΤΣΑ ΜΑΛΙΚΟΥΤΗ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΥ

ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ

(ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ)

10

ΥΣ ΑΓΡΙΟΣ ΚΑΙ ΑΛΩΠΗΞ

Κάποτε τ' ἀγριογούρουνο
τὰ δόντια του ἀκονοῦσε
Καὶ τὸ γιατί ἡ κερὰ Ἀλεποῦ
Διπλοτριπλορωτοῦσε.

—Καλοῦ - κακοῦ γὼ τ' ἀκονῶ
τὰ δόντια μου δῶ πέρα
μὴ συναντήσω τὸν ὀχτρὸ
ξάφνου καμμιὰν ἡμέρα!..

■■

11

ΑΙΞ ΚΑΙ ΑΙΠΟΛΟΣ

Ξέκοψε ἡ γίδα κι' ὁ βοσκὸς
γιὰ μιὰ στιγμὴ νευριάζει
Καὶ μὲ μιὰ πέτρα, συμφορά!
τὸ κέρατο τῆς σπάζει -

—Ἄχ μὴν τὸ εἰπεῖς τ' ἀφεντικοῦ
καὶ μὲ χειροτονίσει.
— Κι' ἂν δὲν τὸ εἰπῶ, τὸ κέρατο
θὰ τὸ βροντοφωνήσει.

ΔΙΟΝ. Α. ΤΡΟΒΑΣ

Ὁ Ριρὴς καὶ ἡ Φιφὴ

25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Πρῶτα γράφω ἐγώ, ὁ Ριρής.

Ἀγαπητοί μου φίλοι, τί κάνετε;

Σήμερα θὰ σᾶς γράψουμε κι' οἱ δυὸ μας γιὰ νὰ σᾶς ποῦμε πῶς περάσαμε τὴν 25η Μαρτίου. Πρῶτα θὰ σᾶς γράψω ἐγὼ ὁ Ριρὴς ὄχι μόνο γιατὶ εἶμαι ἀγόρι, μὰ γιατὶ εἶμαι ὁ μεγαλύτερος, κι' ἄν μένει τόπος θὰ σᾶς γράψει κι' ἡ Φιφή.

Λοιπὸν ἀπὸ μέρες ἑτοιμαζόμαστε γιὰ τὴν ἐθνική μας γιορτὴ κι' ἐγὼ μάλιστα εἶχα μάθει κι' ἕνα ὡραῖο ποίημα γιὰ νὰ τὸ ἀπαγγείλω στὸν πανηγυρισμὸ ποὺ θὰ ἔκανε τὸ σχολεῖο μας, ἀλλὰ τὴν παραμονὴ ἀκριβῶς ἄλλαξα ἕνα δόντι κι' ἔτσι θὰ ψεύδιζα καὶ ὁ δάσκαλος ἔβαλε τὸν Φακῆ νὰ τὸ μάθει καὶ νὰ τὸ πεῖ αὐτός.

Ἡ μαμὰ γιὰ νὰ μὲ παρηγορήσει μὲ πῆρε μαζί της στὴ γιορτὴ τοῦ σχολείου τῆς Φιφῆς. Ἦταν πολὺ ὡραῖα στολισμένο, μὰ τὶς περισσότερες γλάστρες τῆς εἶχε πάρει ἡ Φιφὴ ἀπὸ τὸ δικό μας σπίτι, καὶ ὅταν μπήκαμε στὸ σχολεῖο τὰ κορίτσια ἔκαναν τιμητικὴ φρουρὰ γιὰ μᾶς ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος κι' ἀπὸ τ' ἄλλο καὶ ἡ κυρία διευθύντρια μᾶς ἔβαλε νὰ καθήσουμε σὲ μιὰ περίφημη θέση κοντὰ στὸ παράθυρο, ποὺ βλέπει στὴν πλατεία καὶ εἶναι καὶ ἡ στάση τοῦ λεωφορείου ἐκεῖ κι' ὅλο ἔχεις κάτι νὰ κοιτάζεις.

Ἔτσι δὲν κατάλαβα πὼς εἶχε ἀρχίσει ἡ τελετή, κι' ἡ μαμὰ μὲ σκούντησε νὰ σηκωθῶ, γιατὶ ἔψελναν τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ». Ὕστερα ἀνέβηκε στὴν ἕδρα ἕνας γέρος κύριος μὲ φαλάκρα, μεγαλύτερη ἀκόμη κι' ἀπὸ τοῦ δασκάλου μας τοῦ κυρίου Ψαλτιάδη κι' ἔβγαλε ἕναν πολὺ ὡραῖο λόγο, ποὺ κράτησε ὥσπου νὰ πάει ἕνα μυρμήγκι ἀπὸ τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ παραθύρου στὴν ἄλλη, μ' ὅλο ποὺ ἐγὼ τοῦ ἔβαζα κάθε τόσο μπροστά του διάφορα χαρτάκια γιὰ ὁδοφράγματα.

Ὕστερα ἀνέβηκαν τὰ κορίτσια κι' ἄρχισαν ν' ἀπαγγέλουν τὰ ποιηματά τους, μὰ δὲν τὰ ἔλεγαν καλὰ γιατὶ τὰ κορίτσια δὲν εἶναι γιὰ τέτοια πράγματα.

Ἡ Φιφὴ εἶπε τό: «*Ἄνοιξε, μάνα μας γλυκειά, τὴν ἄφθαρτη ἀγκαλιά σου!*» καὶ μιὰ κυρία δίπλα μας ψιθύρισε: «Τὸ λέει γιὰ τὰ Δωδεκάνησα!» κι' ἡ μαμὰ ἔβαλε τὰ κλάματα κι' ἐγὼ τὴ σκούντησα, γιατὶ ἦταν κόσμος γύρω μας καὶ θὰ γινόμαστε ρεζίλι. Κι' ὕστερα φύγαμε κι' οἱ τρεῖς μας, κι' ἡ Φιφὴ καμάρωνε, σὰν νὰ εἶχε κάνει κανένα σπουδαῖο πρᾶμα ποὺ εἶπε ἕνα ποίημα, καὶ ἡ μαμὰ μᾶς πῆγε καὶ μᾶς τράταρε ἀπὸ ἕνα γλυκό, μὰ ἐγὼ πῆρα τὸ μεγαλύτερο.

Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ἔγινε ἡ παρέλαση τῶν προσκόπων καὶ ἡ δική μας ὁμάδα ἦταν καλύτερη ἀπ' ὅλες. Αὐτὸ δὲν τὸ λέω ἐγώ, μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ Κολιτσίδας, ποὺ ὁ πατέρας του ἔχει ἕναν συγγενῆ στὸ Ὑπουργεῖο Συγκοινωνίας καὶ τὸν ἄφησε νὰ μπῆ καὶ νὰ μᾶς δῆ ἀπὸ τὴν ταράτσα. Καὶ ὅταν περνούσαμε μπροστὰ ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους ἔβάλαμε τὰ δυνατὰ μας, κι' εἶδα ποὺ ἕνας στρατηγός, μὲ πλάκα τὰ παράσημα, γύρισε καὶ εἶπε κάτι—καλὸ βέβαια γιὰ μᾶς—στὸ ναύαρχο ποὺ στεκόταν δίπλα του.

Καὶ τώρα ἤθελα νὰ σᾶς γράψω κι' ἄλλα, μὰ ἡ Φιφὴ ὅλο μὲ σπρώχνει γιὰ νὰ γράψει κι' αὐτή.

Φιφή. Ἡ σειρά μου, ἂν ἄφησε τίποτα καὶ γιὰ μένα ὁ Ριρής. Γιατὶ εἶχα τόσα ὡραῖα πράγματα νὰ σᾶς γράψω γιὰ τὴ γιορτὴ τοῦ σχολείου μας, ἀλλὰ σᾶς τὰ εἶπε ὅλα ἐκεῖνος. Δὲν σᾶς εἶπε ὅμως ὅτι ὁ κύριος γυμνασιάρχης μὲ φίλησε στὰ μαλλιὰ καὶ μοῦ εἶπε: «Εὖγε, κόρη μου, πολὺ ὡραῖα ἀπήγγειλες». Καὶ δὲν σᾶς εἶπε ἀκόμη πὼς φορούσαμε ἄσπρα φορέματα μὲ μεγάλες κορδέλλες, οὔτε πὼς εἶχε ἔρθει στὸ σχολεῖο ἡ κουνιάδα τοῦ ὑφυπουργοῦ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, ποὺ ἡ κόρη της εἶναι συμμαθήτριά μου.

Ἔτσι λοιπὸν κι' ἐγὼ θὰ σᾶς γράψω γιὰ τὴν τελετὴ τῆς 25ης Μαρτίου. Ὁ Ριρὴς μᾶς ξύπνησε ἀπὸ τὶς ἓξ γιατὶ ἤθελε ν' ἑτοιμασθῆ γιὰ τοὺς προσκόπους καὶ πότε δὲν ἔβρισκε τὶς κάλτσες του, πότε εἶχε χάσει τὸ κοντάρι του καὶ στὸ τέλος ἔφυγε νηστικὸς καὶ ἡ μαμὰ τοῦ φώναζε πὼς θὰ λιποθυμήση. Κι' ὕστερα ἑτοιμαστήκαμε καὶ μεῖς, μὰ τὰ τράμ ἦταν γεμάτα καὶ κατεβήκαμε πεζὴ κι' οἱ δρόμοι ἦταν κιόλας κλεισμένοι, μὰ ἐγὼ κατάφερα νὰ τρυπώσω κάτω ἀπὸ τὰ πόδια ἑνὸς πολὺ ψηλοῦ κυρίου κι' ἔτσι βρέθηκα στὴν πρώτη σειρά. Καὶ ἡ μαμὰ μὲ εἶχε χάσει κι' ἔκανε τέτοια φασαρία, ποὺ τὴν ἄφησαν κι' αὐτὴ νὰ περάσει γιὰ νὰ ἔρθει κοντά μου. Εἶδα λοιπὸν πολὺ ὡραῖα καὶ τὸν Βασιλιὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ ὅλους καὶ κάθε τόσο φώναζα «ζήτω» καὶ παρακινιόντουσαν κι' οἱ ἄλλοι ἀπὸ μένα καὶ φώναζαν κι' ἐκεῖνοι «ζήτω». Μετὰ εἶχα ἀρχίσει νὰ κουράζουμαι λιγάκι, μὰ τότε ἄρχισε ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ καὶ ξέχασα τὴν κούρασή μου. Πιὸ ὡραῖα ἦταν τὰ εὐζωνάκια μας, ἀλλὰ καὶ τὰ ναυτάκια μας τὰ χειροκρότησα καὶ ὅλο τὸ στρατό μας. Κι' ὅταν πέρασαν οἱ πρόσκοποι κοιτάζαμε καὶ ἡ μαμὰ καὶ ἐγὼ νὰ ξεχωρίσουμε τὸν Ριρὴ καὶ τὴν ὥρα ποὺ περνοῦσε ἕνας κύριος εἶπε δίπλα μας: «Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐλπὶς τῆς αὔριον». Καὶ ἡ μαμὰ ἔβαλε τὰ κλάμματα κι' ἐγὼ τὴ σκούντησα, γιατὶ ἦταν κόσμος γύρω μας καὶ θὰ γινόμαστε ριζίλι.

Κι' ὕστερα γυρίσαμε στὸ σπίτι κι' εἴχαμε ψάρι πλακὶ στὸ φοῦρνο, μὰ ὁ φούρναρης τ' ἄφησε καὶ κάηκε γιατὶ βγῆκε νὰ ἰδεῖ τὸ στρατὸ ποὺ περνοῦσε, μὰ ὁ μπαμπᾶς εἶπε: «Δὲν πειράζει, καὶ τοῦ χρόνου!»

Γειά σας, παιδιά,

ΡΙΡΗΣ, ΦΙΦΗ

ΘΩΜΑΣ ΟΖΜΠΕΝ ΝΤΕΒΙΣ (1814-1845)

Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Εἶναι μιὰ πλούσια σπάνια χώρα
μιὰ χώρα ὡραία καὶ δροσερὴ
μιὰ ἀγαπημένη, ὄμορφη χώρα
Ἡ πατρίδα μου!

Δὲν εἶναι ἀλλοῦ πιὸ ἀνδρεῖοι. Οἱ [γυναῖκες
κεῖ πέρα, ἀδίσταχτη ἔχουνε καρδιά.
Ἐλεύθερα γι' αὐτὴν πεθαίνω
καὶ λέω τὴ μοίρα μου θεϊκιά.

Μιὰ κρύα, δὲν εἶναι, ἄτονη χώρα
ὄχι, μιὰ χώρα εἶναι γενναία, ζεστὴ
κι' ἀληθινὴ κι' ἀρχαία χώρα
Ἡ πατρίδα μου!

Ὦ! εἶναι μιὰ χώρα ὡραία καὶ δροσερὴ
μι' ἀληθινὴ κι' ἀρχαία χώρα.
Ναί, εἶναι μιὰ σπάνια ὄμορφη χώρα
Ἡ πατρίδα μου!

ΜΕΛΙΣΣΑΝΘΗ

ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΖΕΙ

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΠΟΓΡΗ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Σαμουήλ, καλόγερος . . . . . ἐτῶν 70
Δημήτρης, ἕνας ἀγωγιάτης . . . . . » 50
Φῶτος, ἕνα παιδί . . . . . » 17
Κώστας, ἄλλο παιδί . . . . . » 16
Ἀσημάκης, ἄλλο παιδί . . . . . » 16
Γιάννος, ἕνας νέος . . . . . » 20

(Εἶναι βράδυ. Σὲ μιὰ ἐκκλησία τοῦ Μωριὰ τὰ σκλαβωμένα Ἑλληνόπουλα ἔχουν ἐρθεῖ γιὰ νὰ ἀκούσουν τὰ μαθήματα ποὺ δίνει ἕνας ἐμπνευσμένος καλόγερος, ὁ Σαμουήλ).

Σαμουήλ. Ἐλᾶτε, παιδιά μου. Ἂς προσευχηθοῦμε στὸ Θεό.

Σαμ. Κύριε τῶν Δυνάμεων . . .

Ὁ χορὸς τῶν παιδιῶν. Κύριε τῶν Δυνάμεων . . .

Σαμ. Μεθ' ἡμῶν γενοῦ . . .

Χορὸς παιδ. Μεθ' ἡμῶν γενοῦ. . .

Ὅλοι μαζί. Ἄλλον γὰρ ἐκτὸς σοῦ βοηθὸν ἐν θλίψεσι οὐκ ἔχομεν. Κύριε τῶν Δυνάμεων ἐλέησον ἡμᾶς.

Σαμ. Ἔχετε ὑπομονὴ καὶ πιστεύετε . . . Ἡ Ἑλλάδα σύντομα θ' ἀναστηθῆ ἀπὸ σᾶς . . . Ἐσεῖς θὰ τὴν ἐλευθερώσετε. Λέγε, Φῶτο, τὸ τραγούδι τοῦ Ρήγα.

Φῶτος. *Ὡς πότε παλληκάρια νὰ [ζοῦμε στὰ στενὰ*
μονάχοι σὰν λιοντάρια στὲς ράχες, στὰ [βουνά;
Σπηλιὲς νὰ κατοικοῦμεν, νὰ βλέπωμεν [κλαδιά,
νὰ φεύγωμε ἀπ' τὸν κόσμο, γιὰ τὴν [πικρὴ σκλαβιά;
Νὰ χάνωμεν ἀδέλφια, Πατρίδα καὶ γονεῖς,
τοὺς φίλους, τὰ παιδιά μας κι' ὅλους [τοὺς συγγενεῖς;
Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή.

Χορὸς παιδ. *(μὲ ἔμφαση ἐπαναλαμβάνει τοὺς δύο τελευταίους στίχους).*

Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ
παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακή.

(Ἀκούγονται χτυπήματα στὴν πόρτα)

Σαμ. Σωπᾶτε! Κτυποῦν!

Ἀσημάκης (μὲ κάποιο φόβο). Ποιὸς νἆναι;

Σαμ. Κρύψτε γλήγορα τὰ χαρτιά σας κάτω ἀπὸ τὶς ψάθες! . . *(Ξανακούγονται ἐντονώτερα τὰ κτυπήματα στὴν πόρτα).*

Ἀσημ. (τρομαγμένα). Ἂν εἶναι ὁ Γιουσοὺφ χαθήκαμε!

Σαμ. Μὴ φοβόσαστε ὅποιος κι' ἂν εἶναι. . . νὰ πῆτε πὼς σᾶς μάθαινα νὰ ψέλνετε. Θὰ πάω ν' ἀνοίξω!

Φωτ. Ναί, παπούλη! . . *(πρὸς τ' ἄλλα παιδιά).* Τί κάντε' ἔτσι; ! Δὲν ντεπόσαστε;

Σαμ. Ἔλα μέσα Δημήτρη! *(Μπαίνει μέσα ὁ Δημήτρης, ὁ ἀγωγιάτης).*

Δημήτρης. Τρελλάθηκες, ὀρὲ καλόγερε! Σκολειὰ καὶ ψαλτήρια κάνεις στὰ παιδιὰ μέρες ποὺ χοροπηδάει ὁ ἑξ' ἀπ' ἐδῶ; !

Σαμ. Πῶς μιλᾶς ἔτσι, εὐλογημένε! Εἶσαι σὲ ἐκκλησιά!

Δημ. Ὀρέ, οἱ ἄπιστοι γινήκανε λυσσασμένοι λύκοι. Χωρὶς αἰτία σοῦ φυτεύουνε τὴν μπάλα. Ἂν σᾶς πιάσουν τέτοια ὥρα; ! . . *(πρὸς τὰ παιδιά).* Ἀντίτε! Πηγαίνετε σπίτια σας! . . *(Τὰ παιδιὰ τρομαγμένα κάνουν νὰ φύγουν).*

Σαμ. (θυμωμένα). Γιατὶ μοῦ τρομάζεις τὰ παιδιά; Πές μου τί τρέχει;

Ἀσημ. Τί γένηκε, μπάρμπά;

Σαμ. Τίποτε δὲν θὰ γένηκε. Ὁ Δημήτρης μονάχα εἶναι κουτὸς καὶ φωνακλᾶς.

Δημ. (πειραγμένος). Ἐγὼ εἶμ' κουτός, χαντακωμένε; ! Ἐγὼ ἔχω μάτια καὶ μπρὸς καὶ πίσω καὶ στᾶ πόδια καὶ στὶς φτέρνες καὶ στὶς πλᾶτες, ὀρέ! Ὁ Μωριᾶς εἶναι στὸ ποδάρι, καλόγερε! Αὐτὸ γένηκε! Οἱ φυλακὲς στὴν Τριπολιτσὰ γεμίσανε ἀπὸ Χριστιανούς. Ὁ Σελήχαγας—λέει—θὰ βάνει χέρι σ' ὅλους τοὺς προεστοὺς καὶ τοὺς Δεσποτάδες. Φωτιὰ καὶ μαχαίρι μᾶς περιμένει! Αὐτὸ γένηκε!

Σαμ. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, Δημήτρη, ποὺ ὁ τύραννος χωρὶς αἰτία. . .

Δημ. (διακόπτει). Ἔχει αἰτία, ὀρὲ Σαμουήλ, ἔχει! . . Μουρλαθήκαμε πέρα γιὰ πέρα οἱ ραγιάδες! . . Καὶ σεῖς ποὺ φορᾶτε ράσα εἴσαστε ντὶπ γιὰ ντὶπ γιὰ δέσιμο. Ξαίρεις πὼς οἱ Σπηλιωτόπουλοι στοὺς μύλους τῆς Δημητσάνας φτιάγνανε μπαρούτι; Μπαρούτι! Καταλαβαίνετε;

Σαμ. Ἔ, λοιπόν;

Δημ. Λοιπὸν σοῦ λέει! Σὰν νὰ λέει Κύρι' ἐλέησον! . .

Σαμ. Αὐτὸ ἤρθες νὰ μοῦ πεῖς;

Δημ. Ὄχι. Γιὰ δουλειὰ ἤρθα. Μὰ ἔχω κι' ἄλλα νὰ σοῦ πῶ. Ξαίρεις πὼς πιάσανε ραγιάδες ἀγωγιάτες νὰ κουβαλᾶνε σὲ σακκιὰ μ' ἀλεύρι, ὄπλα καὶ βόλια; Χμ; ! . . Οἱ δρόμοι καὶ τὰ μονοπάτια πλημμυρίσανε ἀπὸ ἁρματωμένα ἀσκέρια; Πὲς τέσσερις φορὲς σήμερα μὲ σταματήσανε στὸ βουνὸ καὶ μὲ ψάχνανε μὲ χατζάρες καὶ μπιστόλια. Διῶξε, ὀρέ, μουρλοκαλόγερε, τὰ παιδιὰ νὰ πᾶν σπίτια τους. Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω μιὰ γραφὴ καὶ θὰ φύγω.

Σαμ. Ποιὸς στὴν ἔδωσε;

Δημ. Ὁ Ἱερόθεος. . . Ἐρχότανε κατὰ δῶ ἀπὸ τὴ Λαύρα καβάλλα. Μὰ σὰν μ' ἀντάμωσε στὸ διάσελο μοῦπε νὰ στὴ φέρω ἐγὼ γιατὶ αὐτὸς πήαινε σ' ἄλλο χωριό. Δὲν ξέρω τί σοῦ γράφει κι' ἂν μαγειρεύεις τίποτα κι' ἐσὺ μὲ τοὺς ἄλλους. Ἐγώ, μιὰ φορά, στὴν ἔφερα.

Σαμ. Δῶσε μου τὸ γράμμα.

Δημ. Στάσου νὰ βγάνω τὸ τσαρούχι μου.

Σαμ. Στὸ τσαρούχι σου τόχεις;

Δημ. Στὸ ντουλάπι τοῦ τσαρουχιοῦ μου! . . Κοίτα δῶ τί γίνεται! Διπλὸ πετσὶ καὶ σκαμμένη ἡ σόλα. Ἀμ' εἶμαι πονηρὸς ἐγώ, καλόγερε, σὰν τὴν ἀλεπού! . . *(Τὰ παιδιὰ γελοῦν).* Σὰν μοῦπε ὁ Ἱερόθεος; «Δημήτρη, κοίταξε μὴ στὴν πιάσουν τὴ γραφή, γιατὶ εἶσαι χαμένος. Ἂν σὲ σταματήσουν φάτην! !» κατάλαβα πὼς κάτι λάκκο ἔχει ἡ φάβα κι' ἄνοιξα τὸ ντουλάπι τοῦ τσαρουχιοῦ μου καὶ τὴν ἔκρυψα μέσα. Πάρτην! . .

(Μικρὴ σιγή)

Σαμ. Ἐσὺ Φῶτο καὶ Κίτσο, ποῦσαστε οἱ μεγαλείτεροι, νὰ μείνετε. Σᾶς θέλω . . . Οἱ ἄλλοι πηγαίνετε . . . ὄχι ὅλοι μαζεμένοι! Δυὸ δυὸ καὶ τρεχάλα σπίτια σας. *(Φεύγουν τὰ παιδιά).*

Ἕνα παιδί. Καληνύχτα, παπούλη.

Σαμ. Στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ! . .

Ἄλλο παιδί. Καληνύχτα! . .

Σαμ. Ὁ Θεὸς μαζί σας! Πήγαινε καὶ σύ, παιδί μου, Ἀσημάκη.

Ἀσημ. Ὄχι, παπούλη. Θὰ μείνω. Περιμένω νἄρθει ὁ ξάδερφός μου, ὁ Γιάννος, νὰ μὲ πάρη.

Σαμ. Δεν θἄρθη ὁ Γιάννος ἀπόψε.

Ἀσημ. (μὲ φόβο). Γιατί; Τὸν σφάξανε;

Σαμ. Ὄχι, μὴ φοβᾶσαι.

Ἀσημ. Φοβᾶμαι, παπούλη . . . Οἱ ἄπιστοι μᾶς κυνηγᾶνε ἀπὸ τότε ποὺ βγῆκε ὁ πατέρας μὲ τ' ἄλλα παλληκάρια στὸ βουνό . . . Τὸν πιὸ μεγάλο ἀδερφό μου τὸν σκοτώσανε. Τὸ θειό μου τὸν Θανάση τὸν ἔχουνε στὴ φυλακή. Ἐγὼ κι' ὁ Γιάννος ἔχομε μείνει, καὶ ἡ γριὰ μάννα μὲ δυὸ μου ἀδερφές . . . Ὁ πατέρας μπορεῖ κι' αὐτὸς νἆναι χαμένος.

Σαμ. (μὲ συγκίνηση). Θάρρος, παιδί μου! . . . Ὁ πατέρας σου μπορεῖ νὰ ζῆ.

Ἀσημ. Παπούλη! . .

Σαμ. Καὶ πλησιάζει ἡ ὥρα ποὺ θὰ διώξουμε ὅλοι μαζὶ τὸν τύραννο!

Ἀσημ, (μὲ κλάματα). Παπούλη, ὁ πατέρας θὰ εἶναι ζωντανός;

Σαμ. Μπορεῖ, παιδί μου . . . Κανένας δὲν μᾶς ἔχει πεῖ πὼς τὸν σκοτώσανε. Σώπα! Κι' ἀκοῦστε με! . . Ἀπόψε ἡ φωνὴ τῆς πατρίδας μᾶς καλεῖ. Ἡ καρδιά μας πρέπει νἆναι σίδερο!

Δημ. Ἔ! Ἐγὼ φεύγω!

Σαμ. Θὰ μείνεις ἐδῶ, Δημήτρη. Σὲ θέλω!

Δημ. Τί λὲς ὀρὲ καλόγερε! Ἐγὼ εἶμαι ξεβιδωμένος! Τὰ πάκια μ' ἔπέσανε! Ἡ σπλήνα μ' ! Τὸ σκώτι μ'! Ἔχω κρυάδες! Θὰ πάω σπίτι μου νὰ γείρω.

Σαμ. (ἔντονα) Θὰ μείνεις εἶπα, Δημήτρη!

Δημ. Κανένας δὲν. μὲ κρατάει. Φεύγω! . .

Φῶτ. *(Στέκει μπροστά του).* Στάσου, ἀφοῦ σοῦ μιλάει ὁ παπούλης!

Κώστ. (ἔντονα). Δὲν θᾶ πᾶς που θενά!

Δημ. Ὀρέ, συμφορὰ ποὺ μὲ βρῆκε! . . Καλόγερε! . .

Σαμ. Ἄστον, Φῶτο καὶ σύ, Γιάννη! *(Στὸν Δημήτρη).* Δὲν θὰ φύγεις Δημήτρη. Αὔριο μεθαύριο κάτι μεγάλο γίνεται, σὰν τὴν Δευτέρα Παρουσία, καὶ πρέπει νὰ μᾶς βρῆ ὅλους ἕτοιμους . . .

Φῶτ. Παπούλη! . .

Σαμ. *(Μὲ ἔξαρση ποὺ ὅλο μεγαλώνει).* Θ' ἀνοίξουν τὰ οὐράνια . . . Σάλπιγγες θὰ ἠχήσουν . . . ψυχὲς μαρτύρων θὰ κατέβουνε στὴ γῆ.

Δημ. *(Μὲ θρησκευτικὸ δέος).* Καλόγερε! . .

Σαμ. Παιδιά μου! . . Τ' ἀδέλφια σας ποὺ ἀλλάξανε μὲ τὴ βία τὴν πίστη τους . . . Οἱ πατέρες σας, οἱ μάννες σας ποὺ τὶς ἔσφαξε ὁ τύραννος γυρεύουν ἐκδίκηση. Ἡ ἐπανάσταση σηκώνεται αὔριο! . .

Φῶτ. Ἡ ἐπανάσταση! . .

Κώστ. Παπούλη! . .

Δημ (μὲ συγκίνηση). Ὀρὲ Καλόγερε!

Σαμ. Ἡ γραφὴ ποὺ μοῦφερες αὐτὸ λέει Δημήτρη!

Δημ. (μὲ κλάμματα). Ὀρὲ τὸ ἔλεγα, ὁ καταραμένος! . . Συχώρα με, Καλόγερε! . .

Σαμ. Ἂς ὁρκισθοῦμε στὸ Χριστό. Λευτεριὰ ἢ θάνατος.

Ὅλοι μαζί, Λευτεριὰ ἢ θάνατος! . .

Δημ Νὰ σκοτωθῶ! Νὰ σκοτωθῶ ἐγὼ πρῶτος! *(κλαίει)*

Σαμ. Τώξερα πὼς εἶσαι πατριώτης. Μὰ εἶσαι καὶ χαζός.

Δημ. Ὄχι χαζός. Ἀλεποὺ εἶμαι! Ἄμα εἶναι νὰ ξεσηκωθοῦμε ὅλοι, ἐμένα πρῶτα ἂς μὲ φάει τὸ βόλι. Ἀλλ' ἄμα εἶναι νὰ πληρώσουν λίγοι τὶς παλαβωμάρες τῶν ἀλλονῶν, τὸ θέλω τὸ κεφαλάκι μου, ὀρὲ Καλόγερε, τὸ θέλω!

Σαμ. Ἂς μὴ χάνουμε καιρό! Ὁ Ἱερόθεος μοῦ γράφει νὰ εἰδοποιήσουμε τὰ γειτονικὰ χωριὰ νὰ κατέβουν αὔριο στῆ Λαύρα *(Στὸν Φώτον).* Ἐσὺ Φῶτο, παιδί μου, νὰ φύγεις ἀμέσως γιὰ τὶς Μουριές.

Φῶτ. (ἡρωϊκά). Νὰ φύγω παπούλη!

Δημ. Ἐγὼ θὰ πάω! Τρεῖς ὧρες δρόμο εἶν' ἀπ' ἐδῶ . . . Ποῦ θὰ στείλεις τὸ παιδί;

Σαμ. Ἐσὺ ἔχεις ἄλλη δουλειά. *(Στὸν Φῶτο).* Θὰ πάρεις τ' ἄρι στεὸ μονοπάτι.

Φῶτ. Ξέρω, παπούλη . . . Θὰ φτάσω στὶς Μουριὲς ὅπως καὶ νἄχει, θὰ περάσω μέσα ἀπὸ ρουμάνια καὶ γκρεμούς, μὰ θὰ πάω τὸ μήνυμα χωρὶς νὰ πέσω στὰ χέρια τῶν ἀπίστων!

Σαμ. Νὰ σὲ φιλήσω, παιδί μου. Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἔχει ὑπὸ τὴν σκέπη του; Πήγαινε! Μὲ τὴν εὐχή μου!

Φῶτ. Γειά σας, Κώστα, Ἀσημάκη.

Κωστ. Ὁ Θεὸς μαζί σου! . . *(Ὁ Φῶτος ἀποχαιρετάει τοὺς φίλους του).* Γειὰ χαρά, Δημήτρη.

Δημ. (συγκινημένος). Στὸ καλό!

Φωτ. Ὅλοι γιὰ τὴν πατρίδα! Λευτεριὰ ἢ θάνατος! . .

(Φεύγει. Μικρὴ σιγή).

Σαμ. Ἐσύ, Κώστα μου.

Κωστ. Πρόσταξε, παπούλη!

Σαμ. Θὰ κατέβεις στὸ χωριὸ τοῦ κάμπου . . . Θὰ πᾶς στὸ σπίτι τοῦ Ἀνέστη καὶ θὰ τοῦ πεῖς. . . *(ἀλλὰ σταματᾶ γιατὶ ἀκούγονται τουφεκιὲς καὶ μακρυὰ ὀχλοβοή).*

Σαμ. Ντουφεκιές.

Ἀσημ. Ντουφεκιές, παπούλη! Οἱ ἄπιστοι θὰ σκοτώσανε τὸ Φῶτο! . .

Κωσ. (ἡρωϊκά). Κι' ἂν τὸν σκοτώσανε θὰ πᾶμε ἐμεῖς! . .

Δημ. (ἡρωϊκά). Ἀμ' βέβαια θὰ πάω! Καλόγερε, ἄφησε μ' νὰ φύγω μὲ τὰ παιδιά! Ἐγὼ εἶμαι ἀλεπού! . . Θὰ τὰ περάσω ἀπὸ τὴ ρεματιὰ καὶ μόλις πιάσουμ' τὸ ριζοβούνι ἂς μᾶς πιάσουν τὰ γουρουνόμουτρα!

(Οἱ ντουφεκιὲς ὅσο πᾶνε καὶ δυναμώνουν καὶ ἡ ὀχλοβοή).

(Διάφορες φωνές).

Μιὰ φωνή: Λευτεριά!

Ἄλλη φωνή: Κάτω ὁ τύραννος!

Ἄλλη φωνή: Ζήτω ἡ Ἐπανάστασις!

Σαμ. Δικοί μας εἶναι.

Δημ. Ἕλληνες, καλόγερε!..

(Ἡ ὀχλοβοὴ δυναμώνει περισσότερο. Ἀκούγονται καὶ τραγούδια).

Ἀσημ. Σὲ μᾶς ἔρχονται, παπούλη! . .

Σαμ. (μὲ μεγάλη συγκίνηση). Σὲ μᾶς, παιδί μου! . .

Ἡ φωνὴ τοῦ Γιάννου (ξεχωρίζει μέσα στὸ θόρυβο). Ἀνοιξε Σαμουήλ!

Ἀσημ. (μὲ παραλήρημα χαρᾶς). Ὁ Γιάννος! . .

(Μπαίνει μέσα ὁ Γιάννος).

Γιάν. Ἀσημάκη!

Ἀσημ. Γιάννο μου!

Γιάν. Καλόγερε ἡ λευτεριὰ ροδίζει! Ἀπ' ὅλα τὰ βουνά, ἀπ' ὅλα τὰ μονοπάτια κατεβαίνουν ἀσκέρια γιὰ τὴν Ἅγια Λαύρα! Ὁ τύραννος φεύγει στὸ διάβα μας! Ἀσημάκη μου ξάδερφε. Αὔριο θ' ἀνταμωθῆς στὸ μοναστήρι καὶ μὲ τὸν πατέρα σου.

Ἀσημ. (μὲ συγκίνηση). Ζεῖ ὁ πατέρας μου;

Γιάν. Καπετάνιος εἶναι, μὲ τρακόσιους νοματέους! Καλόγερε, βάρα τὶς καμπάνες τῆς ἐκκλησιᾶς! Ἤρθε ἡ ὥρα ν' ἀναστηθῆ τὸ Γένος! Αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔλεγες στὸ κρυφὸ σκολειὸ γίνονται. *Πάλε μὲ χρόνια μὲ καιροὺς πάλι δικά μας θἆναι!*

Δημ. Θὰ τὶς ἰαλήσω ἐγώ, καλόγερε! Τρέχω στὸ καμπαναριό! . .

Σαμ. (μὲ κατάνυξη καὶ συγκίνησι). Σ' εὐχαριστῶ Θεέ μου γιατὶ μ' ἀξίωσες νὰ ζήσω καὶ νὰ δῶ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἥλιου τῆς λευτεριᾶς! . .

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΟΓΡΗΣ

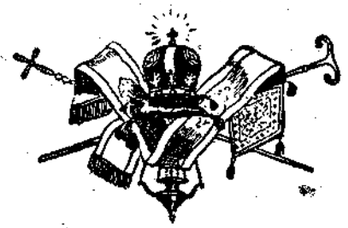

ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ ΦΥΛΑΧΤΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ Ε. NESBIT

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

— Δὲν γράφει κανένα ὄνομα εἶπε στὸ τέλος ὁ Κύριλλος.

—Ἀναησίες, εἶπε ὁ Ψάμμεντ. Κι' αὐτὸ τί εἶναι ἐδῶ ;

—Ὦ ! αὐτό ! εἶπε ὁ Κύριλλος. Δὲ διαβάζεται αὐτό. Αὐτὸ εἶναι σὰ ζωγραφιὲς ἀπὸ πουλιά, ψίδια, καὶ τέτοια. Νάτο :

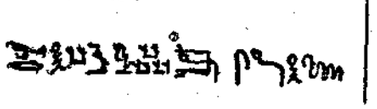

— Θὰ χάσω τὴν ὑπομονή μου μαζύ σας εἶπε ὁ Ψάμμεντ. Ἂν δὲν μπορεῖτε νὰ διαβάσετε σεῖς, δὲν ξέρετε κανέναν ποὺ νὰ μπορεῖ ; Ἕναν παπᾶ ; π.χ.

— Δὲν ξέρουμε κανέναν παπᾶ ποὺ νὰ μπορεῖ εἶπε ἡ Ἀνθέα. Ξέρουμε μόνο ἕνα ποὺ μιλάει Ἑλληνικά, Λατινικὰ καὶ Ἑβραϊκά, κι' αὐτὰ ἐδῶ εἶναι ἐντελῶς ἄλλη γλῶσσα.

Ὁ Ψάμμεντ χτύπησε τὸ πόδι του μὲ θυμό.

— Θἄθελα νὰ μὴ σᾶς γνώριζα ποτέ, εἶπε ὁ Ψάμμεντ. Εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ὑπάρχει ἕνας μορφωμένος ἄνθρωπος ποὺ νὰ μπορεῖ νὰ διαβάσει αὐτὸ ποὺ γράφει πάνω στὸ φυλαχτό ;

—Ἔχουμε τὸν «φτωχὸ σοφὸ» ποὺ μένει στὸ ἐπάνω πάτωμα, εἶπε ἡ Ἀνθέα. Μπορεῖ νὰ ξέρει. Ἔχει ἕνα σωρὸ ἀγάλματα στὴν κάμαρά του, καὶ μερικὰ σιδερένια, ποὺ τὰ εἴδαμε μιὰ μέρα ποὺ ἔλειπε ἔξω.

Ἡ παραμάνα μᾶς λέει πὼς δὲν ξοδεύει τίποτα γιὰ τὸν ἑαυτό του. Τρώει σὰν καναρίνι, κι' ὅλα τὰ λεφτά του τὰ δίνει σὲ ἀγάλματα καὶ σὲ βιβλία.

—Ἂς δοκιμάσουμε, εἶπε ὁ Ψάμμεντ. Ὅμως, προσοχή. Ἂν ξέρει καμμιὰ ἄλλη μαγικὴ λέξη πιὸ δυνατὴ ἀπ' αὐτὴ ποὺ γράφει πάνω στὸ φυλαχτό, τότε τὸ δικό σας φυλαχτὸ θὰ εἶναι ἄχρηστο. Πάρτε του πρῶτα τὸ λόγο του, πὼς θὰ φερθῆ τίμια μαζύ σας, κι' ὕστερα ζητῆστε του νὰ διαβάσει, καὶ νὰ σᾶς βοηθήσει. Ἐγὼ δὲ θἀρθῶ μαζύ σας ἀπάνω. Θὰ ξαπλώσω λίγο νὰ ξεκουραστῶ καὶ νὰ ἡσυχάσω.

Τὰ παιδιὰ πλύθηκαν καὶ χτενίστηκαν — αὐτὸ ἦταν ἰδέα τῆς Ἀνθέας — κι' ἀνέβηκαν νὰ χτυπήσουν τὴν πόρτα τοῦ «φτωχοῦ σοφοῦ» καὶ νὰ τοῦ ζητήσουν πρῶτα τὸ λόγο του, κι' ὕστερα τὴ βοήθειά του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Ὁ σοφὸς εἶχε ξεχάσει ὁλότελα τὸ φαγητό του, βραστὸ κρέας, κι' αὐτὸ εἶχε παγώσει, κι' ἔμοιαζε μέσα στὸ πιάτο σὰν ἕνα νησάκι στὴ μέση μιᾶς ἀκίνητης λίμνης. Γιατὶ καὶ τὸ πάχος ἦταν ὁλόγυρα παγωμένο κι' εἶχε ἀσπρίσει.

Τὰ παιδιὰ ἀφοῦ χτύπησαν τὴν πόρτα τρεῖς φορές, καὶ δὲν πῆραν καμμιὰ ἀπάντηση, γυρίσανε τὸ πόμολο καὶ μπῆκαν σιγὰ-σιγὰ στὸ δωμάτιο τοῦ σοφοῦ.

Στὴν ἄκρη ἑνὸς τραπεζιοῦ γεμάτου ἀπὸ περίεργα κομμένες πέτρες καὶ παλιὰ βιβλία εἶδανε τὸ παγωμένο φαγητὸ νὰ περιμένει ἄδικα τὴν προσοχὴ τοῦ σοφοῦ.

Ὁλόγυρα στοὺς τοίχους ἔβλεπες γυάλινες βιτρίνες μὲ διάφορα πράμματα. Ἡ βιτρίνες μοιάζανε σὰν αὐτὲς ποὺ ἔχουν οἱ χρυσοχόοι.

Ὁ φτωχὸς σοφὸς καθόταν μπροστὰ σ' ἕνα τραπέζι, ἀντίκρυ στὸ παράθυρο καὶ κοίταζε προσεχτικὰ κάτι ποὺ τὸ κρατοῦσε μὲ μιὰ μικρὴ λαβίδα.

Στὸ ἕνα του μάτι εἶχε βάλει ἕνα φακό, κι' αὐτὸ θύμισε στὰ παιδιὰ τοὺς ὡρολογοποιούς, ἢ τὰ σαλιγκαρένια μάτια τοῦ Ψάμμεντ.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἦταν ψηλὸς κι' ἀδύνατος, καὶ τὰ μακριά του πόδια βγαίνανε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ τραπεζιοῦ.

Δὲν εἶχε ἀκούσει τὴν πόρτα ν' ἀνοίγει, καὶ τὰ παιδιὰ δὲν τολμοῦσαν νὰ τοῦ μιλήσουν.

Τέλος ὁ Ρόμπερτ παίρνοντας θάρρος ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ τὰ παιδιὰ ὀπισθοχωρήσανε τρομαγμένα γιατί, στὴ μέση τοῦ τοίχου ποὺ κρυβόταν ἀπὸ τὴ μισάνοιχτη πόρτα, ἤτανε ὄρθια, στημένη μιὰ μούμια μεγάλη—πολὺ μεγάλη—πολύχρωμη, κόκκινη, πράσινη, κίτρινη καὶ μαύρη, ποὺ φαινόταν σὰ νὰ κοίταζε θυμωμένα τὰ παιδιά.

Ξέρετε τί εἶναι ἡ μούμια ; Ἂν ὄχι, τότε νὰ πάτε στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο καὶ νὰ δῆτε πολλὲς ἀπὸ αὐτές. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, γιὰ νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα, σᾶς λέω πὼς ἡ μούμια δὲν εἶναι κάτι ποὺ συναντάει κανεὶς εὐκολα μέσα σ' ἕνα σπίτι σὲ κεντρικὸ δρόμο, ὅπως ἡ Φίτσροϋ-Στρήτ, ἢ ὁπουδήποτε ἄλλοῦ μέσα στὸ Λονδῖνο.

Ἡ μούμια φαινόταν νὰ κοιτάζει τὰ παιδιὰ σὰν νὰ τὰ ρωτοῦσε : Τί ἤρθατε νὰ κάνετε δῶ μέσα ;

Γι' αὐτὸ ἕνα ξεφωνητὸ ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ στόμα τους, κι' ὁ σοφὸς βγάζοντας τὸ φακὸ ἀπὸ τὸ μάτι του, γύρισε πρὸς τὰ παιδιά, καὶ μὲ εὐγενικιὰ καὶ εὐχάριστη φωνὴ — σὰν ἄνθρωπος ποὺ σπούδασε στὴν Ὀξφόρδη :

— Μὲ συγχωρεῖτε, τοὺς εἶπε, δὲν σᾶς ἄκουσα.

—Ἐμᾶς μᾶς συγχωρεῖτε, εἶπε εὐγενικὰ ὁ Κύριλλος, ποὺ σᾶς ἐνοχλοῦμε.

—Ἐλᾶτε πιὸ κοντά, εἶπε ὁ σοφὸς καὶ σηκώθηκε ὄρθιος. Χαίρομαι ποὺ σᾶς βλέπω. Καθῆστε. Σταθῆτε μιὰ στιγμὴ ν' ἀδειάσω τὶς καρέκλες.

Ἑτοίμασε μιὰ καρέκλα καὶ κοίταξε τὰ παιδιὰ χαμογελώντας, μέσα ἀπὸ τὰ μεγάλα γυαλιά του.

— Μᾶς μιλάει σὰ νἄμαστε μεγάλοι, ψιθύρισε ὁ Ρόμπερτ.

— Σοῦτ ! εἶπε ἡ Ἀνθέα σιγά. Δὲν εἶναι εὐγενικὸ νὰ μιλᾶμε μυστικὰ μπροστὰ σ' ἄλλους. Ἔλα, Κύριλλε, μίλησέ του.

— Μᾶς συγχωρεῖτε γιὰ τὴν ἐνόχληση, εἶπε ὁ Κύριλλος μὲ εὐγένεια. Χτυπήσαμε τρεῖς φορὲς τὴν πόρτα, μὰ δὲν μᾶς εἴπατε οὔτε «περᾶστε», οὔτε «φύγετε κι' ἐλᾶτε ἄλλη ὥρα», ἢ ὅ,τι δήποτε ἄλλο λέει κανεὶς ὅταν τοῦ χτυποῦν τὴν πόρτα. Ὅμως ξέραμε πὼς εἴσαστε μέσα, γιατί, ἀνεβαίνοντας ἀκούσαμε τὸ φτέρνισμά σας.

— Δὲ μ' ἐνοχλῆτε καθόλου. Καθῆστε, παρακαλῶ, εἶπε ὁ σοφός.

Καὶ ἄρχισε νὰ ἀδειάζει ἄλλες τρεῖς καρέκλες, καὶ ν' ἀκουμπάει τὰ πράματα στὸ πάτωμα. Ἡ πρώτη καρέκλα ἦταν γεμάτη ἀπὸ μικρὰ τοῦβλα ποὺ εἶχαν ἀπάνω τους — σὲ κανονικὲς σειρὲς—σὰν ἀποτυπώματα ἀπὸ πατήματα πουλιῶν ἄμα τὰ τοῦβλα θὰ ἤτανε φρέσκα. Ἡ δεύτερη καρέκλα εἶχε πάνω ἕνα σωρὸ πέτρες καὶ χάντρες στρογγυλές, καὶ ἡ τρίτη, ὅλο σκονισμένα χαρτιά.

Τὰ παιδιὰ καθήσανε.

— Ξέρουμε πὼς εἴσαστε ἕνας πολὺ-πολὺ σοφὸς ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ λέει ὁ Κύριλλος. Ἔχουμε στὰ χέρια μας ἕνα φυλαχτό, καὶ θὰ θέλαμε νὰ μᾶς διαβάσετε τὴ μαγικὴ λέξη ποὺ γράφει ἀπάνω σ' αὐτό. Τὰ γράμματα δὲν εἶναι οὔτε Λατινικά, οὔτε Ἑλληνικά, οὔτε Ἑβραϊκά, καὶ οὔτε καμμιὰ ἄλλη γλῶσσα ἀπὸ αὐτὲς ποὺ ξέρουμε.

—Μά, ἂν ξέρετε τόσες γλῶσσες, θὰ πεῖ πὼς εἴσαστε ἐξαιρετικὰ μορφωμένα παιδιά, εἶπε εὐγενικὰ ὁ σοφός.

—Ἄ, ὄχι ! εἶπε κοκκινίζοντας ὁ Κύριλλος. Δὲν ἤθελα νὰ πῶ αὐτό... Αὐτὲς τὶς γλῶσσες μποροῦμε νὰ τὶς ξεχωρίζουμε μονάχα. Τίποτα ἄλλο. Ξέρουμε μόνο Λατινικά, κι' αὐτά, μετρημένα...

Ὁ σοφὸς ἔβγαλε τὰ γυαλιά του, καὶ γέλασε δυνατὰ καὶ τόσο παράξενα, ποὺ τὰ παιδιὰ σκεφθήκανε πὼς ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲ θὰ γελοῦσε καὶ πολὺ συχνά.

— Καὶ βέβαια δὲ μπορεῖτε νὰ ξέρετε τόσες γλῶσσες, εἶπε. Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ φαντάστηκα τέτοιο ἀπίθανο πρᾶμα. Μὰ πές τε μου, ἀλήθεια, δὲν εἴσαστε τὰ παιδιὰ ποὺ μένετε στὸ κάτω πάτωμα ; Ναί, σᾶς ἔχω δῆ. Ὥστε βρήκατε κάτι ἀρχαῖο καὶ μοῦ τὸ φέρατε ἐπίτηδες γιὰ νὰ τὸ δῶ ; Πολὺ εὐγενικὸ ἐκ μέρους σας. Δεῖξτε μου το ! Θἄθελα τόσο πολὺ νὰ τὸ δῶ !

— Πρέπει νὰ σᾶς ποῦμε πὼς δὲ σᾶς τὸ φέραμε μονάχα γιὰ νὰ τὸ δῆτε, εἶπε ἡ Ἀνθέα μὲ εἰλικρίνεια. Ἤρθαμε πιὸ πολύ, γιὰ νὰ μᾶς διαβάσετε τὴ μαγικὴ λέξη...

— Ναί, εἶπε ὁ Ροβέρτος διακόπτοντας τὴν Ἀνθέα, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μ' ἠ θυμώσετε, ἂν πρὶν σᾶς δείξουμε τὸ φυλαχτό...

—... Σᾶς ζητήσουμε νὰ μᾶς δώσετε τὸ λόγο τῆς τιμῆς σας πὼς θὰ κάνουμε τίμια συναλλαγή, συμπλήρωσε ἡ Ἀνθέα.

— Δὲν καταλαβαίνω τί θελετε νὰ πῆτε μὲ ὅλα αὐτά, εἶπε ὁ σοφὸς μὲ κάποια νευρικότητα.

—Ἀκοῦστε, εἶπε ὁ Κύριλλος. Ἔχουμε στὰ χέρια μας ἕνα φυλαχτό, καὶ κάποιος — ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸν πῶ—μᾶς εἶπε πὼς αὐτὸ τὸ φυλαχτό, ἂν καὶ εἶναι μισό, θὰ μπορεῖ νὰ ἔχει μαγικὴ δύναμη ἂν μπορούσαμε νὰ διαβάσουμε τί γράφει πάνω σ' αὐτό. Αὐτὸς ὁ κάποιος, μᾶς εἶπε ὅμως, πὼς ἂν ἐσεῖς πῆτε μιὰ πιὸ μαγικὴ λέξη ἀπὸ αὐτὴ ποὺ θὰ διαβάσετε πάνω στὸ φυλαχτό, τότε αὐτὸ θὰ εἶναι ἄχρηστο. Γιαὐτό, δῶστε μας τὸ λόγο σας, σὰν τζέντλεμαν ποὺ εἴσαστε—ἂν καὶ τὸ θεωρῶ περιττὸ ἐντελῶς τώρα ποὺ εἴδαμε μὲ ποιὸν ἄνθρωπο ἔχουμε νὰ κάνουμε—δῶστε μας λοιπὸν τὸ λόγο σας, πὼς δὲ θὰ πῆτε μιὰ ἄλλη λέξη. Μποροῦμε νὰ βασιστοῦμε σὲ σᾶς ;

Ὁ σοφὸς ξαγάβαλε τὰ γυαλιά του καὶ κοίταξε τὸν Κύριλλο.

— Μά, Θεέ μου ! εἶπε τρεῖς φορές. Ποιὸς σᾶς τὰ εἶπε ὅλ' αὐτά ;

— Δὲ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, εἶπε ὁ Κύριλλος. Λυπᾶμαι, μὰ δὲ μπορῶ.

Κάποια παιδικὴ ἀνάμνηση φώτισε τὸ πρόσωπο τοῦ σοφοῦ, καὶ τὸν ἔκανε νὰ χαμογελάσει :

— Καταλαβαίνω, εἶπε. Εἶναι κανένα παιχνίδι ποὺ θὰ παίξετε ; Σᾶς δίνω τὸ λόγο μου. Μὰ ποιὸς σᾶς ἔκανε ἕνα μικρὸ θόρυβο μὲ τὰ πόδια του, κι' ἡ Ἀνθέα τὸν μάλωσε.

Τέλος ὁ σοφός, παίρνοντας μιὰ βαθειὰ ἀνάσα εἶπε :

— Ποῦ τὸ βρήκατε αὐτό ;

— Δὲν τὸ βρήκαμε. Τ' ἀγοράσαμε σ' ἕνα μαγαζί. Στοῦ Τζάκομο Ἀμπσάλωμ—ὄχι πολὺ μακριὰ ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ Κύριλλος.

— Δώσαμε 7 σελλίνια καὶ 6 πέννες γι' αὐτό, πρόσθεσε ἡ Ἀνθέα.

— Δὲν πιστεύω νὰ τὄχετε γιὰ πούλημα ; εἶπε ὁ σοφός. Πρέπει νὰ σᾶς τὸ πῶ. Ἔχει μεγάλη ἀξία. Δὲν σᾶς τὸ κρύβω.

— Ναί, εἶπε ὁ Κύριλλος. Τὸ ξέρουμε καὶ γι' αὐτὸ θὰ τὸ κρατήσουμε. Δὲν τὸ πουλᾶμε.

— Τότε φυλάξτε το καλά, εἶπε ὁ σοφὸς στὰ παιδιά. Κι' ἂν ποτὲ ἀποφασίσετε νὰ τὸ δώσετε, μὴν τὸ κάνετε πρὶν μὲ εἰδοποιήσετε.

— Σύμφωνοι, εἶπε ὁ Κύριλλος. Μὰ ἐμεῖς τὸ χρειαζόμαστε γιὰ νὰ μεταχειριστοῦμε τὴ δύναμή του.

— Μοῦ φαίνεται, πὼς μπορεῖτε νὰ τὄχετε μονάχα σὰν παιχνίδι στὰ χέρια σας, εἶπε ὁ σοφός. Γιατὶ φοβᾶμαι πὼς ὁ καιρὸς τῆς μαγείας πέρασε.

— Δὲν ἔχετε δίκηο, εἶπε ἡ Ἀνθέα σοβαρά. Θἀλλάζατε γνώμη, ἂν σᾶς ἔλεγα ὅλα ὅσα γινήκανε στὴν ἐξοχὴ τὶς περασμένες διακοπές. Μὰ δυστυχῶς δὲ μπορῶ νὰ σᾶς πῶ. Μπορεῖτε νὰ διαβάσετε τὴ μαγικὴ λέξη ;

— Ναί, μπορῶ.

— Θὰ μᾶς τὴν πῆτε ;

—Ἡ λέξη ποὺ γράφει πάνω, εἶπε ὁ σοφός, εἶναι «Οὖρ-Χέκαου-Σέτσεχ».

— «Οὖρ-Χέκαου-Σέτσεχ» ! εἶπε ὁ Κύριλλος. Σᾶς εὐχαριστοῦμε χίλιες φορές. Καὶ πάλι μᾶς συγχωρεῖτε ποὺ σᾶς χασομερήσαμε ἀπὸ τὴ μελέτη σας.

— Κάθε ἄλλο, εἶπε ὁ σοφός. Σᾶς συνιστῶ, ἀκόμα μιὰ φορά, νὰ προσέχετε πολύ, αὐτὸ τὸ πολύτιμο φυλαχτό.

Τὰ παιδιὰ εἶπανε «εὐχαριστῶ» ὅσο μπορούσανε πιὸ καλά, καὶ κατεβήκανε τὴ σκάλα. Ἡ Ἀνθέα κατέβαινε τελευταία. Στὴ μισὴ σκάλα,

Ἡ μούμια φαινόταν σὰν νὰ κοίταζε θυμωμένα τὰ παιδιά. (Σελ. 82, στ. β')

σταμάτησε καὶ ξανανέβηκε στὸ δωμάτιο τοῦ σοφοῦ.

Ἡ πόρτα ἤτανε ἀκόμα ἀνοιχτή. Ὁ σοφὸς στεκότανε ἀπέναντι στὴ μούμια τόσο ἀκίνητος, ποὺ νόμιζες πὼς χρόνια ὁλόκληρα δὲ θἄχε κουνηθεῖ ἀπ' αὐτὴ τὴ θέση.

Ξαφνιάστηκε ἅμα ἡ Ἀνθέα τὸν ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι της.

— Δὲν πιστεύω νὰ θυμώσετε καὶ νὰ μοῦ πῆτε πὼς «αὐτὸ δὲν εἶναι δουλειά μου» μά, ἤρθα νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ φᾶτε λίγο. Δὲν βρίσκετε καὶ σεῖς πὼς εἶναι ὥρα νὰ σκεφθῆτε τὸ φαγητό σας; Ὁ πατέρας ξεχνοῦσε καὶ κεῖνος καμμιὰ φορά, νὰ φάει, καὶ ἡ μητέρα μοῦλεγε νὰ τοῦ τὸ θυμίζω, ἂν ἔλειπε ἐκείνη ἀπὸ τὸ σπίτι. Εἶναι πολὺ κακὸ νὰ μὴν τρώει κανένας στὴν ὥρα του. Σκέφθηκα πὼς δὲ θὰ μὲ παρεξηγοῦσατε ἂν σᾶς τὸ θύμιζα, γιατὶ ὅπως βλέπω δὲν ἔχετε κανένα ποὺ νὰ τὸ κάνει αὐτό.

Ἡ Ἀνθέα ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴ μούμια. Αὐτὴ βέβαια δὲ μποροῦσε νὰ θυμίζει στὸ σοφὸ πότε ἤτανε ὥρα γιὰ φαγητό.

Ὁ σοφὸς κοίταξε τὴν Ἀνθέα γιὰ λίγο κι' ὕστερα εἶπε:

— Εὐχαριστῶ, ἀγαπητό μου παιδί. Ἤταν πολὺ εὐγενικὴ ἡ σκέψη σου. Πραγματικὰ δὲν ἔχω κανένα νὰ φροντίσει γιὰ μένα.

Ἀναστέναξε καὶ κοίταξε τὸ κρύο κρέας.

— Δὲ φαίνεται πολὺ ὀρεκτικό, εἶπε ἡ Ἀνθέα.

— Ἂς τὸ φάω ἀμέσως πρὶν ξεχάσω πάλι, εἶπε ὁ σοφός.

Ἐνῶ ἔτρωγε, ἀναστέναξε κάμποσες φορές. Ἴσως γιατὶ τὸ κρέας ἤτανε ἄνοστο, ἴσως γιατὶ θὰ ἤθελε νὰ ἀγόραζε τὸ φυλαχτὸ τῶν παιδιῶν ἢ καὶ ἴσως γιατὶ ἀπὸ πολλὰ χρόνια τώρα, κανένας δὲν ἐνδιαφέρθηκε ἂν ἔφαγε ἢ ἂν δὲν ἔφαγε τὸ φαγητό του.

Ἡ Ἀνθέα πρόφτασε τοὺς ἄλλους ἐνῶ μπαίνανε στὸ διαμέρισμά τους. Ξυπνήσανε τὸν Ψάμμεντ, κι' αὐτὸς τοὺς ἔμαθε ἀκριβῶς πὼς πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ μαγικὴ λέξη, γιὰ νὰ κάνουνε τὸ φυλαχτὸ νὰ μιλήσει.

(Ἀκολουθεῖ) ΒΕΤΑ ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΠΑΙΔΙ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΤΟΥ κ. ΚΛΕΩΝΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Σὰν ὅλα τὰ παιδιὰ τῶν παλιότερων καιρῶν, ἔτσι κι' ἐγώ, μικρός, περνοῦσα ὧρες πολλὲς μέσα στὸ σπίτι, ὄχι βέβαια τὴν ἄνοιξη ἢ τὸ καλοκαίρι, ἀλλὰ τὶς ψυχρὲς μέρες τοῦ φθινόπωρου καὶ τὸ χειμώνα.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ Μαρίκα θὰ γίνει σπουδαία ζωγράφος ὅταν μεγαλώσει.

Μελετοῦσα τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου, διάβαζα τὴν ἀγαπημένη μου «Διάπλαση», καὶ προπάντων τὰ μυθιστορήματα ποὺ δημοσίευε, ὅπως καὶ μυθιστορήματα ποὺ ἔβρισκα σὲ παλιότερους τόμους της, ἐφτιαχνα μὲ χαλιὰ καὶ μὲ δοκάρια καλυβοῦλες στὴν αὐλή, ἔπαιζα μὲ τοὺς φίλους μου ἢ μὲ τοὺς σπιτικούς μου λογιῶν λογιῶν παιχνίδια. Γι' αὐτὸ τὸ σπίτι ἦταν κάτι τὸ τόσο ἀγαπητὸ γιὰ μένα καὶ γι' αὐτὸ γνώριζα καὶ τὴν παραμικρή του γωνιά· καὶ γι' αὐτὸ κάθε κάμαρα, καὶ τὰ μεγάλα κελάρια του ἦσαν σὰν καμαροῦλες, καὶ οἱ καμαροῦλες του ἦσαν σὰν μεγάλα κελάρια; καὶ τὸ ὑπόγειο, καὶ ἡ σοφίτα, ἀκόμα καὶ τὸ «πλυσταριὸ» εἶχαν τὸ καθένα μιὰ ἰδιαίτερη φυσιογνωμία γιὰ μένα, τὰ ξεχώριζα ὄχι σὰν ἄψυχα πράματα ἀλλὰ σὰν πράματα ζωνταγνά. Καὶ ἀπὸ μόνα τους ὅμως τότε τὰ σπίτια, τουλάχιστον στὶς μικρὲς πολιτεῖες, εἶχαν μιὰ ἀλλόκοτη ζωντάνια, εἶχε τὸ καθένα τους κάτι τὸ ξεχωριστό, δὲν ἦσαν ὅμοια τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, ὅπως τὰ σημερινὰ σπίτια.

Στὴν τραπεζαρία περνοῦσα τὶς περισσότερες ὧρες μου· ἐκεῖ τρώγαμε, ἐκεῖ τὸ πρωῒ ὅταν κατέβαινα ἀπὸ τὴν κρεβατοκάμαρα γιὰ νὰ πιῶ τὸ «γαλατοκαφέ» μου, μ' ἔζωνε ὁλάκερο κ' ἔμπαινε μέσα μου ἡ γλυκειὰ ζεστασιὰ ἀπὸ τὴ σόμπα ποὺ ἔκαιγε, ἐκεῖ ἔπαιζα σκάκι μὲ τὴν ὑπηρέτριά μας, καὶ «σιδηρόδρομο» καὶ «σπιτάκια», ἐκεῖ ἄκουα καμμιὰ φορὰ τὸν πατέρα μου, τὸ βράδυ νὰ παίζει κανένα κομματάκι στὸ πιάνο, τραγουδώντας τὸ κιόλας μὲ μιὰ σιγανὴ μουσμουριστὴ φωνή, ἐκεῖ, ὅταν ἔπαιρνε νὰ νυχτώνει, στὸ φῶς τῆς κρεμαστῆς λάμπας τοῦ πετρελαίου, ἀφοῦ τελείωνα τὴ μελέτη μου, ἄνοιγα τὸ «Εἰκοσακισχίλιαι λεῦγαι ὑπὸ τὴν θάλασσαν», ἢ τὸ «Τῦχαι τριῶν Ρώσσων καὶ τριῶν Ἀγγλων», ἢ κανένα ἄλλο μυθιστόρημα καὶ βυθιζόμουν στὸ διάβασμα. Ὅταν λοιπὸν ἔλεγα «τραπεζαρία», ἢ ὅταν σκεφτόμουν τὴν τραπεζαρία, μονομιᾶς ὅλ' αὐτὰ τὰ πράματα, ὅλες αὐτὲς οἱ ἀσχολίες, ὅλες αὐτὲς οἱ χαρὲς ἔρχονταν στὸ νοῦ μου, εἰκόνες κ' αἰσθήματα γέμιζαν τὴν ψυχή μου, κι' αὐτὲς οἱ εἰκόνες, κι αὐτὰ τὰ αἰσθήματα ὅλα μαζὶ ἔπαιρναν σῶμα, σὰν κάτι ζωντανό, καὶ γινόντανε «ἡ τραπεζαρία».

Τὸ ἴδιο καὶ τ' ἄλλα δωμάτια κ' ἡ κάθε γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ μας· καθένα εἶχε τὴ δική του φυσιογνωμία, σὰν κάτι τι ζωντανὸ κ' ἰδιαίτερο. Ἡ κρεβατοκάμαρα ἦταν ἡ χαμηλὴ σιδερένια σόμπα ποὺ τὴ νύχτα, ὕστερα ἀπὸ τὸ φαγητό, μόλις ἔμπαινα μὲ τὸν πατέρα μου καὶ μὲ τὴ μητέρα μου στὸ δωμάτιο, ἔβλεπα τὴ φωτερὴ κοκκινίλα της μὲς στὸ σκοτάδι, ἐνῶ μὲ τύλιγε ἡ ζεστασιὰ ἡ χωμένη στὴν κάμαρα, τόσο πιὸ ἀπολαυστική, ὅσο πιὸ ἄγρια φυσοῦσε ἔξω ὁ ἀγέρας, καὶ ἦταν οἱ ἱστορίες ποὺ μοῦ διηγόταν ὁ πατέρας μου ὅταν πέφταμε στὰ κρεβάτια μας καὶ ποὺ ὅσο κι' ἂν μὲ μαγεύαν, σιγὰ σιγὰ ὡστόσο ἀκούοντάς τες ἀποκοιμιόμουν, καὶ οἱ μακρὲς ὧρες οἱ ἀξέχαστες, ποὺ σὲ καμμιὰ ἀνάρρωση ἢ ὅταν καμμιὰ μικροαδιαθεσία μ' ἀνάγκαζε νὰ μείνω στὸ σπίτι, ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι τοῦ πατέρα ἢ τῆς μητέρας μου, ἔσκυβα ἀχόρταγα πάνω στὶς σελίδες κανένος μυθιστορήματος τοῦ Ἰουλίου Βέρν.

Ὅλα τὰ δωμάτια τῶν σπιτιῶν ὅπου πέρασα τὰ παιδιάτικα χρόνια μου, τὰ θυμοῦμαι καθαρά, ἕνα ἕνα, σὰ νὰ τἄχω τώρα ὅλα ποὺ γράφω μπροστά μου, καὶ τὶς καμαροῦλες καὶ τὶς σοφίτες, καὶ τὶς πιὸ μικροῦλες γωνιές. Ἐκείνη ἡ καμαρούλα μὲ τὰ παλιοντούλαπα ὅπου ἔριχνε ἡ μητέρα μου ποιὸς ξέρει τί ἄχρηστα πράματα, πόσες μάχες ὁμηρικὲς μὲ γάτες δὲν ἔκανα ἐκεῖ μέσα! Καὶ τὸ μακρουλὸ χαμηλὸ ὁλοσκότεινο κελάρι, ὅπου μὲ κλείδωσαν μιὰ μέρα, γιὰ νὰ μὲ τιμωρήσουν τὸ δίχως ἄλλο γιὰ κάποια πολὺ μεγάλη «ἀταξία» μου, τί μεγάλος πόνος παιδιάτικος ποὺ δὲ θὰ τὸν ξεχάσω ποτέ! Κολλητὰ στὸ κελάρι αὐτὸ ἤτανε ἡ στενὴ μικρὴ σκάλα ποὺ ἔβγαζε στὴ σοφίτα. Πῶς τὴ θυμοῦμαι καὶ πῶς καὶ τώρα καταλαβαίνω (τώρα τὸ καταλαβαίνω ἀκόμα περισσότερο) τὴν παράξενη γοητεία ποὺ εἶχε γιὰ μένα. Ὑπῆρχαν ἐκεῖ μέσα, σ' ἐκείνη τὴ δίχως ἔπιπλα χαμηλοτάβανη φαρδιὰ κάμαρα, μερικὲς μεριές, κάτι περίεργα πράματα ὅπου ἀνέβαινα καὶ ψαχούλευα κάθε τόσο γιὰ νὰ βρῶ κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα τί, ὅπου ὅμως μποροῦσα καὶ ὅπου πίστευα ὅτι θἄβρισκα μιὰ μέρα, τὸ πιὸ παράξενο, τὸ πιὸ θαυμαστό, τὸ πιὸ μαγικὸ πράμα, ποὺ ὁ νοῦς μου δὲν τὸ πλαθε, ποὺ ἡ φαντασία μου δὲν τοῦδινε σχῆμα καὶ μορφή, καὶ ποὺ ὡστόσο τὸ ἀναζητοῦσα.

Ἤταν καὶ τὸ σαλόνι, ἡ «καλὴ κάμαρα», μὲ τὶς «καλὲς» καρέκλες καὶ τὶς «καλὲς» πολυθρόνες. Αὐτὸ ὅλες τὶς μέρες ἔμενε κλειστὸ καὶ δὲν ἄνοιγε παρὰ μονάχα τὶς γιορτὲς καὶ μιὰ μέρα τὴ βδομάδα, τὴ μέρα ποὺ ἡ μητέρα μου «δέχονταν». Ἐκείνη τὴ μέρα ἡ μητέρα μου βρίσκονταν σ' ἀσυνήθιστη κίνηση. Δίσκοι μὲ φυλτζάνια, μὲ μπισκοτάκια καὶ ἄλλα φαγώσιμα, πηγαινοέρχονταν ἀπὸ τὴν κουζίνα ἢ τὴν τραπεζαρία στὸ σαλόνι, τὰ ἔπιπλα, τὰ χαλιά, ἡ σόμπα λαμποκοποῦσαν ἀπὸ τὴν πάστρα, κάθε τόσο ἄνοιγε ἡ ἐξώπορτα καὶ ἔμπαινε καμιὰ πολὺ καλοντυμένη κυρία. Ἀργά, ὅταν τέλειωνα τὴ μελέτη μου ἢ ὅταν σχολοῦσα ἀπὸ κανένα παιχνίδι, ἔμπαινα στὸ «σαλόνι». Οἱ πολὺ καλοντυμένες κυρίες κάθονταν ἕνα γύρω, στὶς καρέκλες καὶ στὶς πολυθρόνες καὶ κουβέντιαζαν μὲ τὴ μητέρα μου. Τὶς χαιρετοῦσα μιὰ μιά· κ' ἐκεῖνες μὲ χάϊδευαν, μὲ ρωτοῦσαν γιὰ τὰ μαθήματά μου, μ' ἔκαναν καμιὰ φορὰ ἐρωτήσεις καὶ δὲν ἤξερα τί ν' ἀπαντήσω. καὶ τότε ὅλες μὲ κοιτοῦσαν καὶ μοῦ χαμογελοῦσαν γλυκὰ καὶ ἀκόμα πιὸ γλυκὰ ἡ μητέρα μου. Ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες κάμαρες, εἶχε καὶ τὸ σαλόνι μιὰν ἰδιαίτερη φυσιογνωμία, ἦταν γιὰ μένα σὰν κάτι τι ζωντανό... Καὶ νὰ λοιπόν, ὅταν ἤμουν παιδί, γιατὶ τόσο ἀγαποῦσα τὸ «σπίτι»... ΚΛΕΩΝ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Μιὰ ἀπὸ τὶς ὡραιότερες εἰκόνες τοῦ μεγάλου μας ζωγράφου Γκύζη εἶναι ἐκείνη ποὺ ἔχει τίτλο: «Τὸ Κρυφὸ Σχολειό». Μέσα σ' ἕνα φτωχικὸ κελλί, ποὺ τὸ φωτίζει μόνο τὸ τρεμουλιαστὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ, πεντέξη Ἑλληνόπουλα, ἄλλα καθισμένα χάμω σταυροπόδι, ἄλλα ὄρθια, ἔχουν μαζευτεῖ γύρω ἀπὸ ἕναν γέροντα παπᾶ, ποὺ κρατάει ἕνα βιβλίο ἁπλωμένο στὰ γόνατά του. Ἕνα ἄλλο παιδὶ μεγαλύτερο, ἀκουμπισμένο στὸ μισόγερτο παράθυρο, κρυφοκοιτάζει ἔξω καὶ ἀφουγκράζεται μήπως τυχὸν ἀκούγονται τίποτε βήματα, μήπως τυχὸν περνάει κανεῖς ἀπέξω. Γιατὶ τὰ παιδιὰ αὐτά, τὰ Ἑλληνόπουλα ζοῦν κάτω ἀπὸ τὴ μαύρη τούρκικη σκλαβιὰ κι' ἔχουν ἔρθει στοῦ γέροντα παπᾶ τὸ σπίτι, νύχτα, κρυφά, μὲ φόβο καὶ τρεμούλα, γιὰ νὰ μάθουν γράμματα, «γράμματα, σπουδάματα, τοῦ Θεοῦ τὰ πράματα!»

Αὐτὸ ἦταν τὸ «κρυφὸ σχολειό». Καὶ τὸ ζήσατε καὶ σεῖς, τοῦτα τὰ χρόνια τῆς καινούργιας σκλαβιᾶς μας, κάτω ἀπὸ τὸν Γερμανό, τὸν Ἰταλὸ καὶ τὸν Βούλγαρο. Γιατὶ καὶ σεῖς στὸ σχολεῖο σας, τὶς λιγοστὲς ἡμέρες ποὺ λειτουργοῦσε κάθε χρόνο, κρυφοκοιτάζατε μήπως περνοῦσε κανένας Γερμανός, τὴν ὥρα ποὺ ὁ δάσκαλος σᾶς μιλοῦσε γιὰ τὴν 25η Μαρτίου, καὶ κλείνατε τὰ παράθυρα, ὅταν θελατὲ νὰ τραγουδήσετε τὸν Ἐθνικό μας ὕμνο.

Τρία χρόνια! καὶ σᾶς φάνηκαν ἀτέλειωτα! Λοιπὸν γιὰ φανταστῆτε, πὼς τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Δωδεκανήσου ἔκαναν τριανταπέντε ὁλόκληρα χρόνια κρυφὸ σχολειό, ἀπὸ τὴ μαύρη μέρα ποὺ οἱ Ἰταλοὶ πάτησαν τὸ πόδι τους στὰ νησιά τους, γιὰ νὰ τὰ ἐλευθερώσουν τάχα ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῶν Τούρκων. Στὴν ἀρχὴ «οἱ ἐλευθερωτὲς» τοὺς πῆραν τὰ βιβλία τους, τοὺς πῆραν τὰ μαθητικὰ πηλίκιά τους μὲ τὸ χρυσὸ καὶ γαλανὸ ἐθνόσημο· ὕστερα τοὺς πῆραν τὰ σχολεῖα τους, καὶ στὸ τέλος τοὺς ἀπαγόρευσαν νὰ διδάσκονται, ὡς καὶ νὰ μιλοῦν ἀκόμη τὴ γλῶσσα τους!

Μὰ τὴ γλῶσσα τὴν ἑλληνικὴ τὴν εἶχαν βυζάξει τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Δωδεκανήσου μαζὶ μὲ τὸ γάλα τῆς μάννας τους. Κι' ὅπως οἱ πατεράδες τους δὲν τὴν ξέχασαν τετρακόσια ὁλόκληρα χρόνια, κάτω ἀπὸ τὴ σουλτανικὴ σκλαβιά, καὶ τὴ σπούδαζαν στὰ ὑπόγεια τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ στὸ κελλὶ τοῦ μοναστηριοῦ, ἔτσι καὶ τοῦτα μαζεύονταν μὲ τὸ δάσκαλό τους στὶς σπηλιὲς καὶ στὶς ρεμματιὲς ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό τους, καὶ μάθαιναν ποιὰ εἶναι ἡ ἱστορία μας καὶ ποιὰ εἶναι ἡ σημαία μας, καὶ ποιὸς εἶναι ὁ Ἐθνικός μας ὕμνος. Ξυπόλητοι γύριζαν οἱ δάσκαλοι καὶ οἱ δασκάλες, ποὺ οἱ Ἰταλοὶ τοὺς εἶχαν κόψει τὸ ψωμί τους, γιατὶ ἤθελαν νὰ μείνουν Ἕλληνες, καὶ ξυπόλητοι πήγαιναν ἀπὸ τὸ ἕνα χωριὸ στὸ ἄλλο γιὰ νὰ κρατήσουν ψηλὰ τὴν ἐθνικὴ ἰδέα. Καὶ

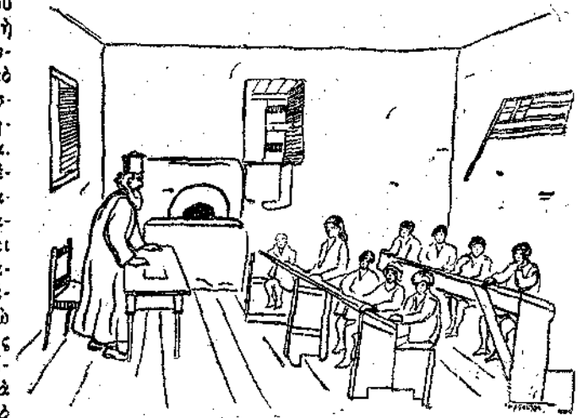

Σχολεῖο σ' ἕνα ἐρειπωμένο σπίτι τῆς Χάλκης. (Ἀνέκδοτο σκίτσο τῆς κ. Ἀθηνᾶς Ταρσούλη).

στὶς μεγαλύτερες πολιτεῖες, μὲ κίνδυνο νὰ τοὺς βάλουν φυλακή, πρόσφεραν οἱ νοικοκυραῖοι τὰ σπίτια τους, γιὰ νὰ μαζεύουνται κρυφὰ τὰ παιδιὰ καὶ νὰ κάνουν τὸ ἑλληνικό τους μάθημα.

Κάθε πρωΐ, μὲ σφιγμένη καρδιά, πήγαιναν τὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Δωδεκανήσου στὸ ἰταλικὸ σχολειὸ καὶ μάθαιναν νὰ γράφουν: «L'Italia é mia bella patria — Πατρίδα μου εἶναι ἡ ὡραία Ἰταλία». Στὸ ἐξώφυλλο ὅμως τοῦ τετραδίου τους, τὸ κρυμμένο κάτω ἀπὸ τὸ γαλάζιο ντύμα, ἔγραφαν: «Ἀγαπημένη μου Ἑλλάδα! μονάχα ἐσένα θ' ἀγαπάω!» «Ἕλληνας γεννήθηκα—Ἕλληνας θὰ πεθάνω!»

Τριανταπέντε χρόνια κρυφὸ σχολειό! Ἑλληνικὸ βιβλίο δὲν κυκλοφοροῦσε στὰ Δωδεκάνησα. Ἑλληνικὴ ἐπιγραφὴ δὲν στόλιζε κανένα κατάστημα! Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν μιλιόταν πουθενά. Οἱ Ἰταλοὶ ἔτριβαν τὰ χέρια τους. Ἦταν βέβαιοι πὼς τὰ παιδιὰ τῆς Δωδεκανήσου εἶχαν πιὰ γίνει τέλεια Ἰταλόπουλα. Πὼς ἄλλη γλῶσσα ἀπὸ τὴν ἰταλικὴ δὲν γνώριζαν. Ὅταν, μιὰ μέρα-μιὰ ἀξέχαστη μέρα· ἔφτασε ὡς τὰ δώδεκα νήσιὰ ὁ ἀέρας τῆς λευτεριᾶς, καὶ ὁ «Ἀβέρωφ», τὸ καράβι σύμβολο, ἔφερε ὡς ἐκεῖ τὸ μήνυμα τῆς πατρίδας.

Καὶ τότε, οἱ λιγοστοὶ καραμπινιέροι κι' οἱ ἄλλοι γελοῖοι Ἰταλοὶ ποὺ εἶχαν ἀπομείνει ἐκεῖ πέρα, ἄκουσαν κατάπληκτοι τὰ παιδιὰ ποὺ τὰ νόμιζαν Ἰταλόπουλα, τὰ παιδιά, ποὺ ἐκεῖνοι θαρροῦσαν πὼς δὲν γνωρίζουν ἑλληνικά, νὰ τραγουδοῦν μὲ βροντερή, ὁλοκάθαρη φωνὴ τοὺς στίχους τοῦ Ἐθνικοῦ μας ὕμνου, ποὺ λὲς κι' εἶναι γραμμένοι γιὰ τὰ Δώδεκάνησα:

«Ἄργιε νάρθει ἐκείνη ἡ μέρα,
κι' ἦσαν ὅλα σιωπηλά,
γιατὶ τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα
καὶ τὰ πλάκων' ἡ σκλαβιά!»

Μὰ οἱ Ἰταλοὶ αὐτοὶ δὲν ἤξεραν τὸ κρυφὸ σχολειό. Καὶ δὲν ἤξεραν πὼς τὰ παιδιὰ τῆς Δωδεκανήσου μάθαιναν ἐκεῖ, ὅτι ὅσο κι' ἂν ἀργοῦσε ἡ μέρα τῆς λευτεριᾶς, κάποτε θἀρχόταν, ἀρκεῖ μέσα στὴν καρδιά τους νὰ κρατοῦσαν πάντα ὁλοζώντανη τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΝΑΜΝΗΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Μιὰ ὥρα ἀκόμα καὶ θὰ σχολούσαμε. Τὸ τελευταῖο διάλειμα εἶναι πάντα διαστικὸ καὶ τὰ παιδιὰ δὲν ἔχουνε διάθεση γιὰ παιχνίδια. Τὰ μικρότερα εἶχαν σχολάσει καὶ μεῖς τριγυρίζαμε ἀραιὰ-ἀραιὰ στὸ μεγάλο προαύλιο, μὲ τὴ σκέψη ὁλοένα στὸ κουδούνι, Πολλὲς στιγμές. ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ πράγματα ποὺ περιμένεις νὰ γίνουν ἀμέσως, θαρροῦσα πὼς ἠχοῦσε, μὰ ὄχι, ἡ μεγάλη αὐλὴ εἶταν στὴν ἴδια στάση, σὰν ἀκίνητη, γνώριμη εἰκόνα τοῦ τοίχου.

Ὅταν, ξαφνικά, ταραζόμαστε. Ἕνας ἀπαίσιος ἦχος, ἀσταμάτητος, κατέβαινε ἀπὸ τὴ Λεονίτισσα, μιὰ στριγκλίστικη φωνὴ σειρήνας. Τὸν ἦχο τὸν γνωρίζαμε, τὸν ἀκούγαμε κάθε φορὰ ποὺ ἔφτανε ἢ ποὺ ἔφευγε ἡ «Λούπα», τὸ πλοῖο τῆς συγκοινωνίας μὲ τὴ Ρόδο. Μὰ ὄχι τέτοιο, νὰ σὲ γεμίζει τρόμο. Κάτι πολὺ κακὸ θὰ συνέβαινε—κάτι πολὺ καλό; Οἱ παρέες μαζεύτηκαν στὴν σκιά, γύρω ἀπ' τὰ σκαλιὰ τοῦ σχολείου. Μὰ τί νὰ συνέβαινε;

Νά, ἡ διπλανή μας ἐκκλησιὰ χτυπᾶ τὶς καμπάνες της, Κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐκκλησιὲς ἀκούγαμε τώρα χτυπήματα. Βιαστικά, σὰ χαρούμενα. Μὰ ἡ ταραχή μας, ὁ ἥλιος ποὺ ὅλα τ' ἀκινητοῦσε, τὸ χτύπημα ποὺ εἶταν γρήγορο ἀλλὰ δὲν τὸ φτέρωνε καμιὰ πνοή, κι' ἔμοιαζε σὰν ἕνα τρέξιμο τρελλοῦ, δὲν μᾶς ἄφηναν νὰ μαντέψουμε ὅτι αὐτὸ ποὺ συνέβηκε εἶταν ἕνα χαρμόσυνο γεγονός, ἄ, ἕνα πολὺ χαρμόσυνο γεγονός!

Δὲ θυμᾶμε νὰ χτύπησε κουδούνι. Ὁ διευθυντὴς ἄφησε τὴ σοβαρότητά του, ὁ δασκαλός μας ἔτρεξε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ποὺ ἡσύχαζε, καὶ νὰ ποὺ ἤρθαν μπροστά μας κ' οἱ δυό, τόσο περίεργοι... Στὸ βλέμμα τους δὲν εἶταν τόση ἡ ταραχή, ὅση ἡ λύπη. Δὲ μπήκαμε σὲ δυάδες, ἀνεβήκαμε τὶς σκάλες, τοὺς τριγυρίσαμε. Κύριε...

Μᾶς ἄφησαν, κάτι κοίταζαν—καὶ μεῖς γυρίσαμε ὅλοι τὸ κεφάλι. Ἕνας καραμπινιέρος ἐρχόταν διαστικός. Γελοῦσε. Ἀνέβηκε λαχανιασμένος τὰ σκαλιά. Παραμερίσαμε. Μοῦ φαίνεται πὼς ἀκούω τὸ σύρσιμο τῶν ποδιῶν πάνω στὶς πέτρες καὶ τὸ μουρμούρισμά μας. Χαιρέτησε φασιστικὰ τὸ διευθυντή, πῆγαν κ' οἱ τρεῖς λίγο πιὸ πέρα.

Κοιτάζαμε τὰ πρόσωπα τῶν δασκάλων. Τώρα ἡ ὄψη τους δὲν ἔδειχνε διόλου ταραχή, ἦταν νεκρώσιμη. Τὰ χείλη τους πάσχιζαν νὰ γελάσουν.

Πλησίασαν εὐθὺς μπρκστά μας. Ὡχρὸς ὁ διευθυντὴς μᾶς ἀνήγγειλε:
— Ὁ πόλεμος τέλειωσε. Ἡ Ἰταλία κατέκτησε τὴν Ἀβησσυνία. Μάθημα δὲ θὰ γίνει. Πηγαίνετε.

Τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰταλοῦ ἔλαμπε σὰν ἕνας ἀνόητος γλόμπος.

* * *

Οἱ μαθητὲς τῆς ἕκτης τάξης, καὶ στὸ δημοτικὸ καὶ στὸ γυμνάσιο, ἔχουν πάντα μιὰ ξεχωριστὴ αἴγλη. Οἱ δάσκαλοι καὶ οἱ καθηγητὲς τοὺς συμπεριφέρονται ἀλιώτικα, μὰ προπαντὸς σκορποῦνε σὲ ἄλλα παιδιὰ μιὰ ἐπιβολή, ποὺ τ' ἀπομακρύνει χωρὶς νὰ τοὺς φαίνεται ἄδικο αὐτὸ καὶ νὰ τὰ γεμίζει κακία — ὅπως ἄλλωστε κι' οἱ ἴδιοι νοιώθουν νὰ εἶναι διαφορετικὰ ὄντα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τί μᾶς ἔνωσε κείνη τὴ μέρα καὶ πλησιάσαμε ἀμίλητοι κι' οἱ δυὸ τάξεις μαζὶ στὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς ποὺ ἔχει ἀπέναντί του τὴν πρόσοψη τοῦ σχολειοῦ μας; Τί σήμαινε ἂν κατέκτησε ἡ Ἰταλία τὴν Ἀβησσυνία; Εἴμασταν πολὺ μικροί, δὲν εἴχαμε συνείδηση τῶν πραγμάτων καὶ δὲν μποροῦσαμε νὰ καταλάβουμε. Κανένας μας δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσει, νὰ πεῖ κάτι. Ὅμως πιὸ πολὺ μᾶς μιλοῦσε ἡ λάμψη τοῦ ἰταλοῦ ποὺ ἀντιπαθοῦσαμε, πιὸ πολὺ μᾶς μιλοῦσε ἡ ὠχρότητα τῶν δασκάλων, πιὸ πολὺ μᾶς μιλοῦσαν οἱ καμπάνες κι' ἡ σειρήνα, ποὺ δὲν ἔπαυαν.

Γύραμε κατάχαμα, στηρίζοντας τὶς πλάτες στὸ τοῖχο. Ἐγὼ ἤμουν ἀπὸ τοὺς πρώτους τῆς μιᾶς ἄκρης. Ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα δονοῦνταν ἀπὸ τὶς ἄπαυτες καμπάνες, ἀπὸ τὴ σειρήνα ποὺ δὲν ἔπαυε. Νά...

Σιγανό, σὰν ἀδύναμο, ταραγμένο ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ἔρχόταν ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη ἕνα ἑλληνικὸ τραγούδι. Δὲ θυμᾶμαι τώρα ποιὸ ἦταν, ποιὸς ἄρχισε. Ὅμως θυμᾶμαι ποὺ ὅλοι πλησιάσαμε, θυμᾶμαι ποὺ ἀρχίσαμε νὰ λέμε ὅποιο τραγούδι γιὰ τὴν πατρίδα ξέραμε. Μὲ τοὺς ἤχους ποὺ ἔφλεγαν τὴν πολιτεία, οἱ φωνές μας ἀπόμεναν σὲ μᾶς.

Τὸ ἕνα τραγούδι ἀκολουθοῦσε τ' ἄλλο. Πῶς βρέθηκε νὰ ξέρουμε τόσα πολλά. Ἡ φωνή μας εἶταν χαμηλή, νὰ τὴν ἀκοῦμε καλύτερα. Ἀστραφτε μὲς στὰ χτυπήματα τῆς καμπάνας, μὲς στὸ οὐρλιασμὰ τῆς σειρήνας ποὺ σπάραζε ἀδιάκοπα.

Ἕνας ἀλαφρὸς θαλασσινὸς ἄνεμος σὰ νὰ μύρωνε τὴ γλυκειά, ἀνεπαίσθητη ἔξαψη ποὺ αἰσθανόμουν.

ΚΩΣΤΑΣ ΑΓΑΠΗΤΙΔΗΣ

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΩΣ... ...ΗΤΑΝ ΤΑ ΚΑΡΑΒΙΑ ΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΚΑΙΡΟ;

Τὸ πρῶτο «ὑπερωκεάνειο» ποὺ κατασκευάστηκε γιὰ μακρυνὰ ταξίδια καὶ μάλιστα στοὺς μυθολογικοὺς χρόνους εἶναι ἡ περιλάλητη «Ἀργὼ» ποὺ στὴν ναυπήγησή της ἐπιστάτησε ἡ ἴδια ἡ Ἀθηνᾶ. Ὁ Ὅμηρος δίνει μεγάλες λεπτομέρειες γιὰ τὴ ναυπηγικὴ τοῦ καιροῦ του κι' ἀπ' αὐτὸν μαθαίνουμε τὰ ἑξῆς: Τὰ καράβια τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς εἶχαν σχῆμα μισοφέγγαρου μὲ μυτερὴ τὴν πλώρη γιὰ νὰ σχίζει τὰ κύματα καὶ τὴν πρύμη στρογγυλὴ καὶ ψηλή, μὲ τὸ δοιάκι στὴν ἄκρη ὁποῦ καθόταν ὁ τιμονιέρης.

Τὸ μεσιανὸ μέρος τοῦ καραβιοῦ τὶς περισσότερες φορὲς δὲν εἶχε κατάστρωμα γιὰ νὰ μὴ δυσκολεύωνται οἱ κωπηλάτες, καὶ γιὰ σαβούρα γέμιζαν τὸ βάθος του μὲ ξύλα καὶ μεγάλες πέτρες. Ἀπὸ μέσα κι' ἀπ' ἔξω ὁλόκληρο τὸ καράβι ἦταν ἀλειμένο μὲ πίσσα, γι' αὐτὸ κιόλας οἱ ἀρχαῖοι τὰ ὀνόμαζαν ***μαῦρα*** καὶ ***κυανοπρόωρα.***

Στὴ μέση τοῦ καραβιοῦ ἦταν στημένο ἕνα μεγάλο κατάρτι ποὺ στεκόταν ὀρθὸ μονάχα ὅταν τὸ πλοῖο ἀρμένιζε. Ὅταν ὅμως ἦταν ἀραγμένο ἔβγαζαν τὸ κατάρτι καὶ τὸ ἔγερναν ἐπάνω σ' ἕνα δικράνι ποὺ λεγόταν ***ἱστοδόκη*** καὶ ἦταν στημένο κοντὰ στὴν πρύμη. Ἀπὸ τὸ κατάρτι αὐτὸ στὴν πολὺ παλιὰ ἐποχή, μόνο ἕνα πανὶ κρεμόταν, ποὺ τὸ ἄνοιγαν ὅταν φυσοῦσε πρίμος ἀέρας καὶ τὸ κατέβαζαν ὅταν ὁ ἄνεμος ἦταν ἀντίθετος.

Ὅσο γιὰ τὸ δοιάκι, αὐτὸ ἦταν ὅπως εἴπαμε στὴν πρύμη, στὴν πολὺ ἀρχαία ἐποχὴ ὅμως βρισκόταν πλάγια ἀπὸ τὸ ἕνα πλευρὸ καὶ πολὺ ἀργότερα τοποθετήθηκε πίσω στὴ μέση. Στὸ τιμόνι κοντὰ στεκόταν ὁ «κυβερνήτης» τοῦ καραβιοῦ δηλαδὴ ὁ καπετάνιος ὅπως λέμε σήμερα, ποὺ ἔδινε ὁδηγίες στὸν πηδαλιοῦχο, στὰ πανιὰ καὶ στὰ κουπιὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γνωρίζει καλὰ τὶς θάλασσες, τὰ λιμάνια, τοὺς ἀνέμους, τ' ἄστρα. Κάτω ἀπὸ τὶς ἄμεσες διαταγές του ὁ κυβερνήτης εἶχε τὸν ***κελευστή,*** ποὺ μὲ τὴ φωνή του ἔδινε στοὺς κωπηλάτες τὸ χρόνο. Ἀργότερα ἐπειδὴ τὰ ταξίδια ἦταν μακρυνὰ καὶ θὰ βράχνιαζε ὁ καημένος ὁ κελευστὴς ἂν ἔδινε προστάγματα ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ, ἀντικαταστάθηκε ἡ ἀνθρώπινη φωνὴ μὲ ἰσόχρονα χτυπήματα ἑνὸς ξύλινου σφυριοῦ. Σ' ἄλλα καράβια, πιὸ εὔθυμα, ὁ χρόνος κρατιόταν μὲ λάλημα φλογέρας ἢ μὲ ναυτικὰ τραγούδια, ὅπως τὸ «Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα» τὸ δικό μας.

Τὸν καιρὸ τοῦ Ὁμήρου, κάθε μεγάλο καράβι, κάθε ***ναῦς*** εἶχε ἀπὸ εἴκοσι ὡς τριάντα κωπηλάτες μιὰ φορὰ δὲ ἀναφέρεται καὶ ἕνα καράβι μὲ σαράντα κωπηλάτες.

Ἀργότερα, ὅταν τὰ καράβια ἔγιναν μεγαλύτερα ἔμπαιναν ἀπὸ δύο καὶ τρεῖς σειρὲς κωπηλάτες σὲ κάθε πλευρό. Αὐτὰ ὀνομάζονταν ***πεντηκόντοροι*** καὶ ὅπως ἦταν φυσικό, ἦταν καράβια βαρειὰ καὶ μεγάλα. Πρῶτοι οἱ Κορίνθιοι, κατὰ τὸ 700 π. Χ. ναυπήγησαν ***τριήρεις,*** δηλαδὴ καράβια μὲ τρεῖς σειρὲς κωπηλάτες, τὴ μιὰ πάνω ἀπὸ τὴν ἄλλη. Φυσικὰ τὰ κουπιὰ τῆς τελευταίας σειρᾶς ἦταν πολὺ μακρύτερα ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ γι' αὐτὸ οἱ κωπηλάτες ἄλλαζαν κάθε τόσο. Οἱ τριήρεις αὐτὲς εἶχαν 170 κωπηλάτες ἢ κάθε μιά, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὅμως εἶχε καὶ ***δωδεκήρεις,*** δηλαδὴ καράβια μὲ δυόμισυ χιλιάδες κωπηλάτες, ἑκτὸς ἀπ' ὅλο τ' ἄλλο πλήρωμα καὶ ὁ Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ***τεσσαρακοντήρη*** μὲ τέσσερες χιλιάδες κωπηλάτες, ποὺ εἶχε μάκρος 280 πῆχες καὶ ὕψος πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα πενήντα πῆχες. Φαντάζεσθε πιὰ τί μάκρος πρέπει νὰ εἶχαν τὰ κουπιὰ ποὺ κατέβαιναν στὴ θάλασσα ἀπὸ ἕνα τέτοιο ὕψος.

Τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας παρουσιάστηκαν οἱ ***δρόμωνες,*** ποὺ ἦταν καράβια ἐλαφρότερα καὶ ταχύτερα ἀπὸ τὶς βαρειὲς πεντηκόντορες. Ἀργότερα παρουσιάστηκαν καὶ οἱ ***γαλέρες*** ποὺ ταξίδευαν μὲ πανιὰ καὶ μὲ κουπιά. Οἱ κωπηλάτες ἀποτελοῦσαν τὸ ***τσοῦρμο*** μιᾶς γαλέρας καὶ τὶς περισσότερες φορὲς ἦταν ἢ βαρυποινῖτες ἢ δυστυχισμένοι σκλάβοι, ἄνδρες καὶ νέοι ἀπὸ χῶρες ποὺ τὶς εἶχαν κατακτήσει οἱ Ρωμαῖοι καὶ ποὺ εἶχαν σκλαβώσει τὰ παλληκάρια τους καὶ τὰ ἔβαζαν τώρα νὰ τραβοῦν κουπὶ ἁλυσσοδεμένα. Ἀργότερα στὶς ἐποχὲς τῶν διωγμῶν, ἔριχναν καὶ χριστιανοὺς στὶς γαλέρες, μόνον καὶ μόνον γιατὶ δὲν ἤθελαν ν' ἀρνηθοῦν τὴν πίστη τους στὸν ἀλήθινὸ Θεό.

Τὰ μεγάλα αὐτὰ καράβια ταξίδευαν βέβαια καὶ μὲ πανιὰ καὶ μερικὰ εἶχαν δυὸ κατάρτια, ποὺ στὸ καθένα κρέμονταν ἀπὸ τρία καὶ τέσσερα πανιά. Ὅταν φυσοῦσε ἀέρας οἱ κωπηλάτες ξεκουράζονταν λιγάκι καὶ ἄφηναν τὸν ἄνεμο νὰ ὁδηγεῖ τὸ πλοῖο, ὅταν ὅμως ἦταν μπουνάτσα, τότε οἱ καημένοι οἱ κωπηλάτες ξεπλατίζονταν τραβώντας τὸ κουπὶ ὧρες ὁλόκληρες.

Ὡραῖα καὶ γραφικὰ ἦταν βέβαια τὰ καράβια τὸν παλιὸ καιρό, τί ἴδρῶτα ὅμως ἀπαιτοῦσαν γιὰ νὰ κουνηθοῦν.

Ο ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

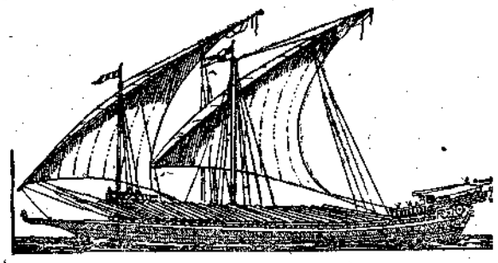

Μιὰ γαλέρα τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς

ΜΑΡΤΙΑΤΙΚΑ

Τὸ ξέρετε πὼς ἡ Ἄνοιξη ἀρχίζει στὶς 21 Μαρτίου στὶς 11.57' τὸ πρωί; Καθὼς ἡ ἡμέρα ὅλο καὶ μεγαλώνει κι' ἡ νύχτα ὅλο καὶ μικραίνει κατάφεραν νὰ ἔχουν καὶ οἱ δυό τους τὸ ἴδιο μάκρος. Εἶναι ἡ *Ἰσημερία,* δηλαδὴ ἡ ἐποχὴ ποὺ ἡ *ἡμέρα* εἶναι *ἴση* μὲ τὴ νύχτα.

Ξέρετε ποιὰ ὀπωροφόρα ἀνθίζουν τὸν Μάρτη;

Ἡ *κερασιὰ* μὲ τὰ ἄσπρα της λουλούδια, ποὺ τὴν ἔφερε ἀπὸ τὴν Ἀσία στὴν Εὐρώπη ὁ πλούσιος ρωμαῖος Λούκουλλος. Τὴν βρῆκε στὴν πόλι τῆς *Κερασοῦντος* στὸν Πόντο, ὅπου εἶχε πολεμήσει καὶ νικήσει τὸν βασιλέα Μιθριδάτη, καὶ τὰ ζουμερὰ φροῦτα της τοῦ ἄρεσαν τόσο πολύ, ὥστε τὴν μεταφύτεψε στὴν πατρίδα του. Ἡ *δαμασκηνιά,* ποὺ κι' αὐτὴ τὴν ἔφερε ἀπὸ τὴν Δαμασκὸ ἄλλος Ρωμαῖος, Κάτων ὁ Κήνσωρ. Ἡ *ροδακινιά,* ποὺ λέγεται χρυσόμηλον τὸ περσικὸν κοὶ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Περσία καὶ ἡ *ροδακινιά,* ἀπὸ τὶς ἀκτὲς τῆς Κασπίας.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΜΑΚΡΟΒΟΥΤΙ ΜΙΑ ΦΟΡΑ

Ὁ Μπλὰκ Μπλέϊ, ἕνος νέγρος ὀκτὼ χρονῶν ἀπὸ τὴ Νέα Ὀρλεάνη, διασκεδάζει τὴν παρέα του μὲ τὸν ἑξῆς τρόπο: Ἀπὸ ἕνα μουράγιο ποὺ ἔχει ὕψος τριανταπέντε μέτρα, πηδάει στὸ Μισισιπῆ, τὸ μεγάλο ποτάμι, μὲ ροῦχα, μὲ παπούτσια καὶ μ' ἕνα σάκκο στὶς πλάτες ποὺ εἶναι γεμᾶτος μὲ πέτρες δώδεκα ὀκάδων. Τὸ δικό του βάρος — γιατὶ εἶναι στρουμπουλὸς σὰν βαρελάκι — καὶ τὸ βάρος ποὺ σηκώνει, τὸν βυθίζουν μὲ ἀφάνταστη ταχύτητα μέσα στὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ ὅπου καὶ μένει κάπου τρία λεπτά. Κατόπι βγαίνει στὴν ἐπιφάνεια, κολυμπάει γρήγορα κρατώντας στὰ χέρια του πολύχρωμα κοχύλια ποὺ ψάρεψε στὰ βάθη τοῦ Μισισιπῆ καὶ βγαίνει στὴν ξηρὰ εὔθυμος καὶ τραγουδώντας. Ὁ δόκτωρ Μίνεστον, γνωστὸς καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς στὴν Ἀμερική, ποὺ τυχαῖα παρακολούθησε μιὰ μέρα τὸ μικρὸ νέγρο στὰ περίφημα μακροβούτια του, ἔμεινε κατάπληκτος καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ πάει στὸ ἐργαστήριό του γιὰ νὰ δεῖ τοὺς πνεύμονές του στὶς ἀκτῖνες. Ὁ πατέρας ὅμως τοῦ Μπλέϊ, δὲν θέλει νὰ ἀνακατευθῆ τὸ παιδί του μὲ γιατροὺς καὶ τοῦ ἀπογόρεψε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν δόκτωρα Μίνεστον. Ἔτσι ὁ Μπλὰκ Μπλέϊ, ἐξακολουθεῖ νὰ διασκεδάζει τοὺς φίλους του, ἀμέριμνος καὶ χαρούμενος καὶ στερεῖ τὴν ἐπιστήμη ὁπὸ μιὰν ἐξήγηση ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ δώσει γι' αὐτὸ τὸ σπάνιο — ἴσως καὶ μοναδικὸ — φαινόμενο στὸν κόσμο.

■■

ΜΙΑ ΜΙΚΡΟΥΛΑ ΛΑΠΩΝΙΔΑ «ΣΤΑΡ»

Στὴ Λαπωνία, σ' ἕνα χιονοσκέπαστο πάντα σπιτάκι, ζεῖ ἡ Μαρτίνα Ὀλέλινκα, ἐντεκα χρονῶν κοριτσάκι, ποὺ δὲν εἶδε ποτὲ τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τάρανδους, σημύδες, δυὸ σκυλιά, τὸν πατέρα της καὶ μερικοὺς γείτονες ποὺ κάνουν ἐμπόριο γουναρικῶν. Ἡ Μαρτίνα, δὲν πῆγε ποτέ της σχολεῖο γι' αὐτὸ καὶ δὲν ξέρει νὰ διαβάζει. Μ' ὅλα αὐτὰ ὅμως, τὸ μικρὸ κοριτσάκι ἀπαγγέλλει περίφημα, τραγουδεῖ, χορεύει καὶ φτιάχνει θαυμάσιους στίχους. Μιὰ κινηματογραφικὴ ἀποστολὴ ποὺ πῆγε στὸ χωριό της γιὰ νὰ γυρίσει μιὰ ταινία στὰ χιόνια, ἀνακάλυψε τὴ Μαρτίνα Ὀλένλικα κι' ἔμεινε τόσο ἱκανοποιημένη ἀπὸ τὸ καταπληκτικὸ ταλέντο τῆς μικρῆς, ποὺ δὲν ἐδίστασε νὰ ὑπογράψει μαζί της συμβόλαιο γιὰ πέντε χρόνια καὶ γιὰ πολλὲς χιλιάδες δολλάρια. Ὁ σεναριογράφος Ἔλμερ Κάμνιτς, ὑποχρεώθηκε νὰ γράψει σενάριο μέσα σὲ δυὸ ἑβδομάδες, ποὺ ἔμεινε ἡ ἀποστολὴ σ' αὐτὸ τὸ χωριό, κατάλληλο γιὰ τὴν Ὀλένλικα. Τοῦ χρόνου λοιπὸν θὰ τὴν θαυμάσουμε στὴν ταινία «Λαπωνικὸ ἄστρο», ὅπου ἡ Μαρτίνα χορεύει, τραγουδεῖ κι' ἀπαγγέλλει μὲ ἐντελῶς δικές της ἐμπνεύσεις. Στὴν Ἀμερική, ὅπου παρουσιάστηκαν μερικὲς δοκιμαστικὲς σκηνὲς ἀπ' αὐτὴ τὴν ταινία, ἄφησαν ἱκανοποιημένους καὶ τοὺς πιὸ δύσκολους κριτές.

■■

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Ἡ Σουηδία, εἶναι ὁ παράδεισος τῶν παιδιῶν, γράφει μιὰ Ἀγγλικὴ ἐφημερίδα. Καὶ δὲν ἔχει ἄδικο. Γιατὶ τὰ παιδιὰ ἐκεῖ ὄχι μόνο παίρνουν μιὰ ἐξαιρετικὴ μόρφωση ἀπ' τὸ δημοτικὸ ἀκόμα, μά κάθε σχολεῖο ἔχει καὶ τὸ θέατρό του, τὸν κινηματογράφο του, τὰ παιχνίδια του καὶ τὶς τεράστιες βιβλιοθῆκες του ποὺ εἶναι προσιτὲς σὲ κάθε παιδί. Ὁ μαθητὴς λοιπὸν δὲν ἔχει κανένα λόγο νὰ βαρυέται τὸ σχολεῖο. Ἔτσι τὸν περασμένο μῆνα δόθηκε μιὰ θεατρικὴ παράσταση στὸ μεγάλο θέατρο «Ἠλέκτρα» ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τῆς Κλάρενς Σκούλ, μὲ τὸν «Ἄμλετ» τοῦ Σαίξπηρ, διασκευασμένο γιὰ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν κυρία Λεωνόρα Σάξ. Στὴν παράσταση αὐτὴν πῆραν μέρος εἰκοσιπέντε παιδιὰ περίπου, ἡλικίας ὅλα ὀκτὼ—δεκαπέντε ἐτῶν. Τὸ ρόλο τοῦ Ἄμλετ, τὸν ἔπαιξε ἕνα ἑλληνόπουλο, ὁ Χριστιανὸς Παπαλεξίου, ποὺ μένει μόνιμα στὴ Σουηδία μὲ τὴν οἰκογένειά του ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ἦταν δὲ τόση ἡ ἐπιτυχία του, ποὺ οἱ τοπικὲς ἐφημερίδες δὲν ἐδίστασαν νὰ τὸν παραβάλλουν μὲ τὸν περίφημο Ἄγγλο ἠθοποιὸ Χίν, ποὺ γιὰ πρώτη-πρώτη φορὰ ἔπαιξε τὸν Ἄμλετ. Ὁ Χριστιανὸς Παπαλεξίου εἶναι δεκατεσσάρων χρονῶν καὶ τ' ὄνειρό του εἶναι νὰ ἔρθει στὴν Ἑλλάδα. Καὶ τὸ ὄνειρο αὐτὸ ἐλπίζει νὰ τὸ πραγματοποιήσει τὸ ἐρχόμενο καλοκαίρι.

■■

ΕΝΑΣ ΝΕΑΡΟΣ ΜΙΜΟΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Ἕνας νεαρὸς Αὐστραλός, ὁ Νατὰλ Πάρκερ, ἐνιὰ χρονῶν, κατέχει σήμερα τὸ ρεκὸρ τῆς ἀπομιμήσεως τῶν ζώων. Σὲ μιὰ σχολικὴ παράσταση, κατώρθωσε νὰ κρατήσει ἐπὶ δύο συνεχεῖς ὧρες, ἕνα πολυπληθέστατο ἀκροατήριο σὲ ἀφάνταστο ἐνθουσιασμό. Στὴν πρώτη πράξη, μιμήθηκε τὸν καυγᾶ τῶν σκυλιῶν ποὺ μαλώνουν γιὰ ἕνα κόκκαλο. Στὴ δεύτερη, τὶς κότες ὅταν γεννοῦν τ' αὐγά, τὰ κοκκόρια ποὺ προμηνοῦν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ καιροῦ, τοὺς διάνους, τὶς πάπιες καὶ τὶς χῆνες. Ἡ τρίτη ὅμως πράξη ἦταν τὸ ἀποκορύφωμά του, ὅταν ἡ σκηνογραφία τῆς σκηνῆς παρουσίασε ἄξαφνα ἕνα ἀνοιξιάτικο πρωϊνό, μὲ δέντρα, μὲ φυάκια καὶ μὲ λουλούδια. Τὸ μικρὸ παιδί, ντυμένο σὰ βοσκὸς καὶ ξαπλωμένο ἀνάσκελα κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο, ἄκουγε τὴν συμφωνία τῶν πουλιῶν, ποὺ τὴν ἔκανε ὁ... ἴδιος. Ἔκανε τ' ἀηδόνι, τὸν κορυδαλλό, τὸ καναρίνι, τὸν κότσυφα, τὸ σπουργίτι, μιμήθηκε τὸ γλοῦ γλοῦ τῶν περιστεριῶν πάνω στὶς πρωϊνὲς στέγες καὶ τέλος ἡ αὐλαία ἔκλεισε, μὲ ἀκατάπαυστα χειροκροτήματα καὶ μπίς. Ὁ Νατὰν Πάρκερ, εἶναι ἕνας ἀπ' τοὺς καλύτερους μαθητὲς καὶ λατρεύει τ' ἀρχαῖα ἑλληνικά. Καὶ παρ' ὅλη τὴ μικρή του ἡλικία, ξέρει ἀπ' ἔξω πολλὰ κομμάτια ἀπὸ τὸν Ὅμηρο. Γι' αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ πιὸ ἀγαπημένο παιδὶ τῆς περιφέρειας.

Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΜΙΚΡΟΙ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

1. ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

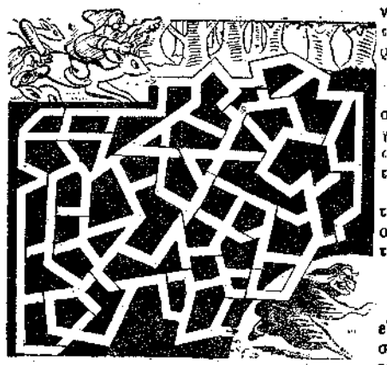

Ἡ κακὴ μάγισσα τῆς Χιονάτης κυνηγιέται ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ νάνους. Πῶς τὰ κατάφερε καὶ βγῆκε δίχως νὰ περάσει δυὸ φορὲς ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο;

2. ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ὁ Γιάννης ἕνα χωριατόπουλο, πάει στὸ σταῦλο νὰ φέρει γάλα ἀπ' τὸν μεγάλο κάδο. Ἔχει μαζί του δύο κανάτια, ποὺ τὸ ἕνα χωράει 5 ὀκάδες καὶ τὸ ἄλλο 3 ὀκάδες.

— Τέσσερις ὀκάδες μοῦ χρειάζονται, τοῦ λέει ἡ μητέρα του. Οὔτε πάρα πάνω οὔτε πάρα κάτω. Κατάφερε νὰ τὸ μετρήσεις μὲ τὰ κανάτια ποὺ ἔχεις.

Πῶς τὰ μέτρησε ὁ Γιάννης;

3. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ;

Δὲν ξέρουμε ποιὰ ἀπ' τὶς ἑπτὰ τὸν εἶδε μωρό.—Τ' ὄνομά του χρησιμεύει σήμερα γιὰ ἐπίθετο. — Δὲν εἶδε ποτέ του τίποτε ἀπ' ὅσα λέει.

ΛΥΣΕΙΣ
τοῦ 5ου φύλλου.

1. ***Μαγικὴ Εἰκόνα.*** Ἡ καλὴ νεράϊδα σχηματίζεται ἀπὸ τὰ κλαδιὰ τοῦ δέντρου, πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Πιπίνου ἀριστερά.

2 ***Οἱ ἀνακατεμμένοι τίτλοι.*** Ὁ μικρὸς λόρδος, Τὸ νησὶ τῶν θησαυρῶν, Γιὰ τὴν πατρίδα. Ἡ σφίγγα τῶν πάγων, Τὰ μυστικὰ τοῦ βάλτου. Ὁ Ἐλβετὸς Ροβινσών, Χωρὶς οἰκογένεια, Ἀπὸ τὴν γῆ στὴ σελήνη.

3. ***Ποιὸς εἶναι;*** α) Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, β) Ὁ Ἡρόδοτος.

4. ***Εἰκονογραφημένα Σταυρόλεξα:*** *Ὁριζοντίως:* 1. Τένεδος, 2 Ἀλάτι, 3. Ἴασις, 4. Ὦ, 5 Ἄτι, 6. Ἠνίοχος. *Καθέτως:* 2. Ἔλλη, 4. Ναὶ — ψί — Ἔλα—ό, 6. Δὰς — ἄχ, 7. Ὅτι — τό, 8. Σισώης.

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΑΠΑΡΑΒΑΤΟ: γιὰ νὰ δημοσιεύουνται τὰ κομμάτια στὴν Σελίδα Συνεργασίας πρέπει νὰνται γραμμένα ἀπὸ τὴ μιὰ μόνο ὄψη τοῦ φύλλου.

ΣΤΗΝ ΜΥΓΔΑΛΙΑ

Γιατί, μικρὴ ἀμυγδαλιά,
γλυκοχαμογελᾶς
καὶ τ' ἄνθη σου τὰ ροδαλὰ
στὴν μπόρα τὰ σκορπᾶς;

Δὲν συλλογίστηκες τρελλὴ
τάγέρι τοῦ χειμώνα
οὔτε τὸ κρύο τὸ βαρὺ
οὔτε τὸ χιόνι ἀκόμα;

Ὁ ἥλιος μὴ σὲ ξεγελᾶ
καὶ μὴ μοσχομυρίζεις
καὶ στὸ Φλεβάρη τ'ἄνθια σου
ποτὲ μὴ τὰ χαρίζεις

Γιατὶ εἶν' αὐτὸς ποὺ τὸ κλαδὶ
μπουμπούκι σὰν ἀνθίσει
θὰ τὸ τραβήξῃ μὲ ὁρμὴ
κι' εὐθὺς θὰ τὸ μαδήσῃ.

Τρεχαντήρι

ΟΟ

ΝΥΧΤΑ

Βασιλεύει ἡσυχία. Μὲ τὸ λεπτό της περπάτημα πλησιάζει. Δὲν βιάζεται Μὲ μικρὰ μικρὰ βήματα ἔρχεται ὁλόενα καὶ πιὸ κοντά. Ἀπλώνει παντοῦ τὰ πέπλα της.

Βασιλεύει ἡσυχία. Μόνο ποῦ καὶ ποῦ ἡ γλυκειὰ φωνὴ ἑνὸς ἀηδονιοῦ διακόπτει τὴν γύρω γαλήνη. Τώρα τὴν βλέπω πιὰ καλά. Εἶναι ἡ βασίλισσα Νύχτα. Γιὰ συνοδό της τ' ὁλόγιομο φεγγάρι. Ὁλόμαυρο φοράει φόρεμα σολισμένο μ' ὁλόλαμπρα ἀστέρια καὶ οἱ πτυχές του πέφτουν πλούσιες τριγύρω. Διαμαντένια κορώνα φοράει στὸ κεφάλι καὶ μαῦρος πέπλος πέφτει ξωπίσω της. Περνάει ἀπὸ κοντά μου. Τ'ἀστέρια λαμπυρίζουν ἐπάνω της καὶ τὴν κάνουν νὰ μοιάζει σὰ θεά.

Προχωρεῖ, ὁλοένα προχωρεῖ μπροστὰ καὶ πιστὸ τρέχει πίσω της τ' ἀσημένιο φεγγάρι... Τώρα ἀπομακρύνεται. Μόλις μπορῶ πιὰ νὰ τὴν διακρίνω.

Βασιλεύει ἡσυχία Τ' ὁλόγιομο φεγγάρι σιγὰ-σιγὰ χλωμιάζει. Τὰ ὁλόλαμπρα ἀστέρια τοῦ φορέματός της, ἕνα ἕνα τρεμοσβύνουν καὶ χάνονται. Ἡ Νύχτα φεύγει μακρυά...

Κι' ἐνῶ τὸ φεγγάρι χλωμιάζει, ὅλο καὶ χλωμιάζει, τόσο ποὺ δὲν διακρίνεται πιά, ἡ Ἡμέρα προβάλλει ὁλόλαμπρη.

Ξημερώνει...

Μαῦρο Βέλος

ΟΟ

ΓΛΑΡΟΙ...

Λευκός, κατάλευκος, ἄνοιγε τὶς τραγὲς φτεροῦγες του, σπαθίζοντας τὸν ἀέρα. Πότε, πότε, βούταγε ἴσα κατακόρυφα στὴ θάλασσα γιὰ νὰ πιάσει κανένα ψάρι, πότε πάλι ὑψωνόταν ἀπάνω ψηλὰ στὰ οὐράνια. Ἄλλοτε πάλι μὲ κραξιὲς χαρᾶς πέταγε πέρα στὰ βράχια, στὴ φωλιά του, ν' ἀντιμώσῃ τὰ μικρά του καὶ νὰ τοὺς δώσει τροφή. Καὶ ξανάφευγε σὲ λίγο, ἁπλώνοντας τὸ σαϊτένιο κορμί του στὸν αἰθέρα, γιὰ ν' ἀρχίσῃ πάλι ἐὶς βουτιὲς στὴ θάλασσα, π' ἁπλώνονταν κάτω γαλαζοπράσινη, φανταχτερή...

Τὸν παρακολουθοῦσα τρεῖς μῆνες μαζὶ μὲ τὸ κοπάδι του νὰ πηγαινόρχεται, καὶ τὸν μακάριζα γιὰ τὴν ἀνήσυχη μὰ εὐχάριστη ζωή του. Ξεχώριζε ἀπ' τ' ἄλλα γλαροπούλια, γιατὶ ἦταν πιὸ ἐπιβλητικός, πιὸ μεγάλος, πιὸ ὄμορφος. Ξεχώριζε ἀπ' τὸ μεγαλόπρεπο πέταγμά του. Γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια τὸ κοπάδι του ἦταν μικρό. Τὸ ἀποτελοῦσαν ὡς εἴκοσι γλάροι. Ἔτσι ἦταν ἀκόμη εὐκολώτερα νὰ ξεχωρίζει ἐκεῖνος...

Μὰ μιὰ μέρα δὲν τὸν εἶδα. Δὲν εἶδα νὰ σπαθίζει χαρούμενα τὸν ἀέρα... Πῆγα ἔψαχνα στὰ βράχια, καὶ τὸν εἶδα κάπου κεῖ σὲ μιὰ σχισμάδα κοκκαλιασμένο... Εἶχε πεθάνει!

Τοῦ ἄνοιξα ἕνα λάκκο καὶ τὸν ἔθαψα. Κοιμᾶται τώρα τὸν αἰώνιο ὕπνο καὶ δὲν θὰ ξανανοίξει τὰ μάτια του...

. . . . . .

Τώρα ὅταν τὸ ἀνοιξιάτικο κῦμα ἀγάλια-ἀγάλια σπάει στὰ βράχια, ὅταν τ' ὁλόδροσο ἀγέρι τοῦ μπάτη σκορπάει εὐωδιὲς στὴν πλάση. ἡ σκέψη μου πετάει πέρα στὸ νησὶ τοῦ Αἰγαίου, σ' ἕνα ἀνοιξιάτικο πρωϊνό, ποὺ εἶδα τὸν γλάρο μου, σὲ κάτι βράχια μόνο του κοκκαλιασμένο...

Κώστας Θρύλος

ΟΟ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗ ΔΙΑΠΛΑΣΗ

Ξεκίνησα μιὰν ὄμορφη Ροδαυγὴ γιὰ τὸ γραφεῖο τῆς γιαγιᾶς Διάπλασης, σιγοτραγουδώντας τὸ Τραγούδι τῆς Λευτεριᾶς.

Στὸ δρόμο συνάντησα ἕνα χαριτωμένο φλύαρο Σπουργίτι ποὺ δέχτηκε μ' εὐκολία νὰ μὲ συντροφέψει. Στὰ χέρια κρατοῦσα πολλὰ Ἀγριολούλουδα καὶ Ἐνκελβάϊς γιὰ νὰ τὰ προσφέρω στὴ γιαγιὰ Διάπλαση. Φτάνοντας στὰ γραφεῖα συνάντησα ἕνα ἐξαιρετικὰ εὐγενικὸ νέο, ποὺ μὲ χαιρέτησε μὲ μιὰ ὑπόκλισι λέγοντας δυὸ λέξεις μόνο: Ξανθὸς Ἱππότης. Λίγο παράμερα μ' ἕνα στυλὸ στὸ χέρι καὶ μὲ ἕνα μάτσο χαρτιὰ στὴ μασχάλη καθόταν μιὰ νόστιμη μικρούλα, ποὺ μοῦ χαμογέλασε λέγοντας: Μικρὴ Λογοτέχνις. Πώ, πώ, Θεέ μου!! Δὲν πρόφτασα νὰ προχωρήσω μισὸ βῆμα καὶ βλέπω μπρός μου ἕνα Χρυσὸ Λέοντα, νὰ βαδίζει μὲ τὸ ἀργὸ καὶ ἐπιβλητικὸ βάδισμά του καὶ νὰ μὲ χαιρετᾶ κουνώντας τὴν πλούσια χαίτη του. Τέλος ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἐμφάνιση, φάνηκε μιὰ κοπέλλα μὲ μακριὰ ξανθὰ μαλλιὰ καὶ γαλάζια μάτια, ποὺ κρατώντας στὸ χέρι ἕνα ραβδὶ χρυσὸ καὶ φορώντας ἕνα ὁλοπράσινο ἀραχνοὔφαντο φουστάνι πέρασε μπρός μου σὰν ἀστραπή. Ρωτῶ ποιὰ νάταν αὐτὴ καὶ ὅλοι μαζὶ μ' ἀπαντοῦν: ἡ Μικρὴ Νεραϊδα.

Τώρα μπαίνει μιὰ παρέα μερικὰ μωρουδέλια ποὺ τὰ κρατοῦν οἱ ντανταδες τους ἀγκαλιὰ κι' αὐτὰ φωνάζουν. «Μὰ ντανταὶ, ἄσε μας μόνους μας νὰ περπατήσωμε, ἀφοῦ εἰμαστε οἱ: Φαντάρος τοῦ 41, Γέρος τοῦ Μωριᾶ καὶ Τρελλὸ Ναυτάκι, κάνει νὰ μᾶς κρατᾶς ἀγκαλιά; Τέλος μὲ πλησιάζουν δυὸ παιδάκια καὶ μὲ ρωτοῦν. Ἐσένα πῶς σὲ λένε; Ἐμᾶς μᾶς λένε Ἀγκάθι καὶ Λυκόπουλο, θέλεις νἄρθῃς στὴ συντροφιά μας; Καὶ γὼ χαρούμενη ἀπαντῶ: Βέβαια θέλω νἄρθω στὴ χαρούμενη τὴ συντροφιά σας, καὶ εἶμαι ἡ

Προκομένη Τεμπέλα

ΟΟ

ΣΤΟ ΚΑΛΟ...

Ὁ οὐρανὸς εἶναι μαῦρος... Ὅλα τἄχει σκεπάσει ἡ καταχνιά... Τὰ κύματα σπάνε στὴν ἀκρογιαλιά. Πετοῦν ἄσπρους ἀφροὺς καὶ γλείφουν τοὺς βράχους σὰν νὰ θέλουν νὰ τοὺς λειώσουν. Πιὸ πέρα δύο μαντήλια ἀνεμίζονται δύο ψυχὲς κλαῖνε... Δυὸ μάννες εὔχονται στὸ καλό...

Κι' ἀπὸ μακριὰ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς θάλασσας φαίνεται ἕνα καράβι, ἕνα μαῦρο σημάδι ποὺ ὅλο ἀπομακρύνεται. Πάει σὲ μακρυνοὺς τόπους... Θὰ περάσει θάλασσες, ὠκεανούς, τρικυμίες, θύελλες... Ἴσως τὰ ναυτάκια νὰ παλέψουν στὸν μεγάλο ὠκεανό... Στὸ καλό...

Δυκόπουλο

ΟΟ

ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ...

Καθισμένη κοντὰ στὸ παράθυρο βλέπω τὶς τρελλὲς νιφάδες τοῦ χιονιοῦ

νὰ σκεπάζουν τὸ κάθε τι. Ὅλα εἶναι λευκά.

Μὲ πλακώνει ὅμως μιὰ μελαγχολία. Δὲν ξέρω τί θέλω. Παίρνω τὸ ἐργόχειρό μου μὰ κι' αὐτὸ τὸ παρατῶ, Χωρὶς νὰ θέλω ὁ νοῦς μου κάνει φτερὰ καὶ πετᾶ φτερουγίζει γύρ' ἀπ' τὰ περασμένα. . . Ὠ! βρίσκομαι τώρα δέκα χρόνια πίσω. Εἶμαι καθισμένη στὰ γόνατα τῆς μαμᾶς μου καὶ βλέπω τὸ χιόνι ποὺ ἀργοπέφτει. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ἡ γάτα νιαουρίζοντας. Πηδῶ κάτω κι' ἀρχίζω νὰ τὴ χαϊδεύω. Ἐκείνη ὅμως μοῦ τραβᾶ τὸ φιόγκο. Βάζω τὰ κλάματα. «Μὴ κλαῖς» μοῦ λέει ἡ μαμά μου «θὰ σὲν δέσω πιὸ ὡραῖα». Μοῦ τὸν δένει. Εὐχαριστημένη ἀρχίζω νὰ παίζω μὲ τὴν κούκλα μου..

Ὠ! τὰ περασμένα, τὰ περασμένα!

Ξάφνου ἀκούγεται ἡ φωνὴ τῆς μαμᾶς μου νὰ μὲ φωνάζῃ. «Ἔρχομαι» φωνάζω καὶ πετιέμαι τρεμαγμένη σὰ νὰ ξύπνησα ἀπὸ λήθαργο. Σταμάτησαν στὴ μέση οἱ ὀνειροπολήσεις μου. Κόπηκαν ὅπως κόβεται ἡ κινηματογραφικὴ ταινία. . .

Ἐντελβάϊς

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ Τάκης σ' ἕνα φίλο του:

—Πὲς καμμιὰ κουταμάρα νὰ τὴ γράψω στὴ Διάπλαση γιὰ Παιδικὸ Πνεῦμα.

■■

Ἡ μικρὴ Ἐλενίτσα στὴ μαμά της:

— Ποῦ πᾶνε μαμὰ αὐτοί;

— Πᾶνε νὰ στεφανώσουν τὸν Εὐάγγελο Ζάππα.

— Καὶ ποῦ εἶναι ἡ νύφη;

Ἀγριολούλουδο

■■

Ὁ Πέτρος εἶναι στὸ σχολεῖο. Ὁ δάσκαλος τοῦ δίνει νὰ ζωγραφίσει ἕνα τραῖνο ποὺ ταξιδεύει ἐπάνω στὶς γραμμές.

Μὴ ξεύροντας νὰ ζωγραφίσει τὸ τραῖνο, ὁ Πέτρος ζωγραφίζει τίς γραμμὲς μόνο. Τὸ παρουσιάζει στὸν δάσκαλο καὶ ἐκεῖνος ἔκπληκτος τὸν ρωτᾶ γιατὶ δὲ ζωγραφίζει τὸ τραῖνο.

—Ἦταν ἀργὰ καὶ τὸ τραῖνο δὲν μποροῦσε νὰ μὲ περιμένει καὶ ἔφυγε! ἀπαντᾶ μὲ ἀταραξία ὁ Πέτρος.

Υἱὸς τοῦ Αἴνου

ΟΙ ΑΥΤΕΣ ΤΟΥ 4ου ΦΥΛΛΟΥ

Κικὴ Σιαντῆ, Νικ. Γ. Κολυβᾶνος, Μωϋσῆς Κ. Κωνσταντίνης, Ἀθῆναι, Βασ. Χαλκίδης, Ἀθῆναι, Διον. Ν Β. Βέννος, Δημ. Β. Θεοδωρίδης, Ν. Σμύρνη, Προσκοπικὸ Σῆμα, Μάχη τῆς Πίνδου, Βαμβακᾶς, Τρεχαντήρι, Μελέτης Παπασιδέρης, Καλαμάκι, Ὄλγα Κυριακοπούλου, Ἀθῆναι, Γ. Γρῖσπος, Ἀθῆναι, Κωτούλα Χ. Ζώη, Ναύπακτος (3), Ἀγγελικὴ Πρωτονοταρίου, Αἴγινα (3).

Κληρώθηκε ὁ *Δ. Βέννος* καὶ νὰ περάσει ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας νὰ πάρει τὸ βιβλίο του.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΘΗΤΕ τόμους τῆς «Διαπλάσεως» γιὰ νὰ περνᾶτε εὐχάριστα τὶς ὧρες σας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Ἀθῆναι, ὁδὸς Ἀριστείδου 10
τὴν 25ην Μαρτίου 1947

Καὶ τὸ φυλλάδιο τοῦτο εἶναι τόσο καθυστερημένο, ποὺ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ ἐκφράσω τὴ στενοχώρια μου. Ἡ τυπογραφικὴ ἀπεργία καὶ οἱ δυσχέρειες ποὺ εἶναι ἀναπόφευκτες γιὰ νὰ βγαίνει ἕνα περιοδικὸ μὲ τὴ μορφὴ ποὺ ἔχει σήμερα ἡ «Διάπλασις» ἔγιναν ἄφορμὴ νὰ ἔχω τόση καθυστέρηση. Σκέπτομαι ὅμως, ὅπως σᾶς ἔγραφα καὶ στὸ προηγούμενο φυλλάδιο, νὰ βγάλω ἕνα δυὸ τεύχη μὲ διπλάσιες σχεδὸν σελίδες γιὰ νὰναπληρώσω καὶ νὰ συμπληρώσω φυλλάδια καὶ τεύχη.

Ἀκόμα ἐφαρμόζω καὶ μερικὲς ἄλλες καινοτομίες ἐσωτερικὲς ποὺ κι' αὐτὲς φαντάζομαι, θὰ μὲ βοηθήσουν νὰ βρῶ τὸ δρόμο μου καὶ νὰ μὴ μὲ ἀναγκάζουν σὲ κάθε φυλλάδιο νὰ δικαιολογοῦμαι

Μέσα στὰ τόσα παιδικὰ βιβλία ποὺ ἔχουν βγεῖ αὐτὸν τὸν τελευταῖο καιρό, ξεχωριστὴ συγκίνηση μοῦ προκαλοῦν πάντα ἐκεῖνα ποὺ γράφηκαν ἀπὸ συνεργάτες μου κι' ἀπὸ παλιὰ διαπλασόπουλα. Ὁ λιγοστὸς χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει ν' ἀφιερώσω στὸ καθένα τὰ λόγια ποὺ πρέπει καὶ ποὺ θ' ἄξιζαν. Ἕνα ὡραιότατο βιβλίο ποὺ πρέπει ἀπαραίτητα νὰ τὸ ἔχει κάθε παιδικὴ καὶ σχολικὴ Βιβλιοθήκη εἶναι ὁ τρίτος τόμος ἀπὸ τὸ «*Παιδικὸ Θέατρο*» τῆς κ. Ἀντιγόνης Μεταξᾶ, τῆς τόσο ἀγαπητῆς σας θείας Λένας τῆς Ὥρας τοῦ Παιδιοῦ. Ἡ ἔκδοση ἔχει γίνει ἀπὸ τοὺς «Φίλους τοῦ Βιβλίου», εἶναι ἐξαιρετικὰ φροντισμένη καὶ στολίζεται μὲ χαριτωμένες εἰκόνες.

Μιὰ ἄλλη συνεργάτις μας, ἡ πασίγνωστη Ἰρσὶμ δηλ. ἡ κ. Πηνελόπη Σκανδάλη-Μαξίμου ἔβγαλε δυὸ βιβλιαράκια γιὰ τὰ μικρότερα ἀδέλφια σας τὸν «Φουντοῦκο» καὶ τὸ «Ἀρκουδόπουλο». Ἐγὼ διαβάζοντας τὶς ἀστειότατες περιπέτειες τοῦ Φουντούκου, ποὺ εἶναι σκύλος, καθὼς θὰ καταλάβατε, γέλασα μὲ τὴν καρδιά μου. Φαντάζομαι πὼς τὸ ἴδιο θὰ γελάσετε καὶ σεῖς.

Καὶ τώρα οἱ Διαπλασοπούλες μας. Ἡ Ἠμιά, ἡ Λίνα Βλάχου, ἡ παλιά μας *Ροζελάντια* ἔβγαλε μιὰ ἔκτακτα εἰκονογραφημένη καὶ θαυμάσια γραμμένη διασκευὴ τοῦ κλασσικοῦ ἔργου τοῦ Μίλν «Πάλι μὲ τὸν Πούφ». Εἶναι κι' αὐτὴ ἡ ἱστορία μιᾶς ἀρκούδας, ἀλλὰ μιᾶς ἀρκούδας ψεύτικης ποὺ τῆς τυχαίνουν πολλὲς καὶ μεγάλες περιπέτειες. Τὸ βιβλίο προορίζεται γιὰ μικρὰ παιδιά, μὰ μὲ τὴν ἴδια εὐχαρίστηση θὰ τὸ διαβάσουν καὶ τὰ μεγαλύτερα.

Ἡ ἄλλη Διαπλασοπούλα μας εἶναι ἡ Δήμητρα Πουλίτση, ἡ παλιά *Λευκὴ Καμέλια*. Χρόνια ἀσχολεῖται νὰ μαζεύει τραγούδια, παραδόσεις καὶ παραμύθια τοῦ λαοῦ μας. Μερικὰ ἀπὸ τὰ παραμύθια αὐτὰ τὰ ἐξέδωσε τώρα σ'ἕνα κομψὸ βιβλιαράκι ποὺ σᾶς τὸ συνιστῶ κι' αὐτὸ θερμά. Εἶναι τὸ «*Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρό*».

Μ' ἐνθουσίασε τὸ γράμμα σου *Δόρ de Βόρων* κι' ἐλπίζω στὸ ἑξῆς νὰσαι πιὸ τακτικὸς σὴν ἀλληλογραφία σου, ἀφοῦ τόση χαρὰ μοῦ δίνουν τὰ γράμματά σας. Καταλαβαίνεις τώρα γιατὶ πρέπει νὰ εἶσαι φρονιμώτερος στὶς ἐκδρομές. Ἀλλοιῶς θὰ σ' ἐπισκέπτεται συχνὰ ἡ . . . κυρία ἀσθένεια, ὅπως μοῦ γράφεις. Μόνο ποὺ τὸ στραγγούλημα τοῦ ποδιοῦ εἶναι ἀτύχημα καὶ ὄχι ἀσθένεια.

Τὸ γράμμα σου, *Μαραθωνοδρόμε*, ποὺ εἶναι ἕνας ὕμνος στὴ νέα μου ἐμφάνιση, μ' ἐνισχύει στὶς προσπάθειές μου καὶ στοὺς κόπους μου νὰ δώσω κάτι στὰ παιδιά μου, κάτι ποὺ νὰναι πρόοδος, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν παράδοσι ποὺ ἔχει τὸ περιοδικό. Καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ μοῦ ἐκφράζετε τὸν ἐνθουσιασμό σας, οὔτε μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε σὲ τί δαπάνες —πραγματικὲς θυσίες— ὑποβάλλομαι γιὰ νὰ ἐπιτύχω αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα. Γι' αὐτὸ μιὰ λέξη ἔχω νὰ σᾶς πῶ, *ξεσπαθώνετε*.

Τὰ ἴδια ἔχω νὰ πῶ καὶ σὲ σένα *Ἀγριολούλουδο* (ἔχω μπροστά μου τὸ γράμμα σου τῆς 9 Φεβρουαρίου, καθυστερημένο ὅπως βλέπεις φοβερὰ) καὶ σὲ σένα *Γαλάξιο Ὄνειρο*.

Σάντα Λουκία, ἡ ἀπεργία, ἀλήθεια μὲ ἀνεσάτωσε γιατὶ μ' ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σειρά μου. Τὸ θέμα ποὺ θίγεις γιὰ τὰ κομμάτια τῆς Σελίδος Συνεργασίας εἶναι εὐρύτατο. Ἴσως γράψει γι' αὐτὸ ὁ Φαίδων σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς Ἀθηναϊκὲς του Ἐπιστολές, Ὅσο γιὰ τὸν κρυπτογραφικὸ γρῖφο συμφωνῶ μαζί σου πὼς εἶναι μιὰ ἄσκηση ἐνδιαφέρουσα καὶ πρωτότυπη.

Πειρακτήριον, τὴν καταλαβαίνω τὴ συγκίνησή σου, ὅταν ὅμως σκεφθῆς ὅτι ὅλοι στὴν Διάπλασι εἶναι μία οἰκογένεια, τότε θὰ πεισθεῖς ὅτι θὰ μπορεῖς νὰ μοῦ γράφεις ἐλεύθερα καὶ ὡραῖα γράμματα.

Ὁμολογῶ πῶς δὲν ἀντέχω στὸ πειρασμὸ νὰ δημοσιεύσω τὸ γράμμα τῆς φίλης *Σάντας Λουκίας*. Ὁ θεῖος της τῆς εἶχε πάει ἕνα εἰκονογραφημένο πολισέλιδο περιοδικὸ καὶ ζητοῦσε νὰ τὴν γράψει συνδρομήτρια σ' αὐτό. Ὁ πατέρας της, ἡ ἀλησμόνητη τοῦ 1918-1921 *Δήθη* βγάζοντας ἕνα τεῦχος τῆς Διαπλάσεως τοῦ εἶπε: «— Μπορεῖς νᾶχεις δίκιο γιατὶ τὸ περιοδικὸ αὐτὸ περνᾶ σὲ βάρος τὰ ἄλλα σας. Τούτη δῶ ὅμως ἔχει μὲ τὸ μέρος της μιὰ ἱστορία ἀπὸ τρεῖς γενεὲς καὶ ἀπὸ δῶ μέσα πέρασεν ὅ,τι ἐκλεκτὸ ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἡ μορφωμένη ἑλληνικὴ τάξη. Ἡ «Διάπλασις» ἔχει λιγώτερες σελίδες, ἀλλ' αὐτὸ τὸ χρωστᾶ στὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔκαμε τὸ φύλλο της βιομηχανικὸ προϊὸν κι' ἀκόμη στὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πόλεμος στάθηκε σκληρὸς γι' αὐτὴν τὴ στιγμὴ ποὺ ἄλλοι θησαύριζαν. Μπορεῖ νᾶχη περισσότερες σελίδες τὸ περιοδικὸ ποὺ κρατᾶς, τὸ περιεχόμενό του ὅμως θᾶναι μιὰ κακότεχνη μίμηση ἐκείνου ποὺ ἐδημιούργησε ἡ «Διάπλασις» μέσα σὲ ἑβδομῆντα χρόνια. Ὕστερα, ἡ εὐγνωμοσύνη μας στὸν Διευθυντὴ της ποὺ ἡ ζωή του εἶναι σχεδὸν ὁλόκληρη ἡ νεοελληνικὴ λογοτεχνία, πρέπει νᾶναι ἀπέραντη. Στὰ παιδιὰ της μένει μὲ τὸ ξεσπάθωμα νὰ τὴ μεγαλώσουν. Μὲ τέτοιο συνήγορο μποροῦσα νὰ μὴ σὲ προτιμήσω καὶ νὰ μὴ σ' ἀγαπήσω ὅσο σ' ἀγάπησα; Χρειάζεται τάχα νὰ προσθέσω ἐγὼ τίποτα;

Ἀπορρίπτονται:

Σουρρεαλισμός. (Θὰ ἤθελα νᾶχα μάθει κι' ἐγὼ αὐτὴ τὴν τέχνη γιὰ ν' ἀπαντήσω ἀνάλογα. Μὰ ποὺ δὲν τὴν ἔχω μάθει περιορίζομαι ν' ἀποτανθῶ στὸ καλάθι ποὺ εἴθε νᾶταν τόσο μεγάλο ποὺ νὰ περιλάβῃ καὶ ὅλα τὰ προϊόντα τοῦ σουρρεαλισμοῦ). *Μετὰ τὴν μάχη* (Ὡς σκέψη καὶ φαντασία δὲν εἶναι κακό, ἡ ἐκτέλεση ὅμως τὸ κάνει, φοβερὰ πένθιμο).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της *Δόρδον Βόρων* (εὐχαριστῶ γιὰ τὶς φροντίδες σου· γιὰ τὸ λυσόχαρτο νὰ στείλῃς τρία σελλίνια αἰγυπτιακά). *Δάφνην Σερβάνη* (μὲ συγκίνησαν βαθύτατα τὰ λόγια σου· ἔλαβα τὶς 25.000) *Ἀλεξάνδρα Βαλασάκη* (ἔλαβα τὶς 1000 δρ. γιὰ τὸν ὁδηγό). *Μαραθωνοδρόμον* (αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο σοῦ ἐδιάλεξα· ἔλαβα τὶς 4.000) *Πρασινομάτα* (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· ἔλαβα τὶς 8.000). *Τασ. Μυστίλογλου* (ἡ ἔγχρισις τοῦ ψευδωνύμου στοιχίζει δρ. 2.000. Ἑπομένως πρέπει νὰ στείλῃς τὸ ἀντίτιμο τῆς ἐγχρίσεως καὶ νὰ μοῦ γράψῃς πάλι τὸ ψευδώνυμο ποὺ προτείνεις). *Ἰωάννην Πάλμον* (φύλλα ἐστάλησαν).

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ποὺ ἔχουν ψευδώνυμο ἐγκεκριμένο γιὰ τὸ 1947 μποροῦν νὰ στέλνουν συνεργασία γιὰ τοὺς ἑβδομαδιαίους διαγωνισμοὺς (προβλήματα, μαγικὲς εἰκόνες κτλ.). Ἡ συνεργασία θὰ συνοδεύεται καὶ μὲ τὴ λύση της, αὐτὸς δὲ ποὺ θὰ τὴν στείλῃ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λάβῃ μέρος καὶ ὡς διαγωνιζόμενος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ 30ΟΥ Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκται ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἔχουν δημοσιευθῆ).

83. Λογοπαικτικὸς Δεξίγριφος

Λύτα, νὶ καὶ ἄλφα βάνει
Ὁ πιστὸς κοντὰ κι' εὐθὺς
Μιὰ πομπὴν ἀκολουθεῖς
Μὲ κεριὰ καὶ μὲ λιβάνι.

Λυκόπουλο

84. Στοιχειόγριφος

Κάθε τι ἔχει τὸ δικό του
Τὸ καλό του ἢ τὸ κακό του,
Τ'ἀρχικό του τὸ πετᾶς;
Μεῖνε τότε ὅπου πατᾶς
Πρὸς τὰ ἐδῶ μὴν κάνεις ρούπι
Θὰ σὲ φάει τὸ κουνούπι!

Ἐντελβάϊς

85. Μεταγραμματισμὸς

Πόλη τῆς Πελοποννήσου
Μὰ ἕνα της ἂν ἀλλαχτῆ
Κοίταξε μὴν πεταχτῆ,
Θὰ τὴ φᾶς μὲ τὸ τυρί σου.

Λυκόπουλο

86. Ἀναγραμματισμὸς

Ἥσυχος, καλὸς ἐσὺ
Κι' εὔκολα σ' ἀλλάζω λίγο
Τώρα εἶμ' ἕτοιμος νὰ φύγω
Γιὰ τοῦ Αἰγαίου τὸ νησί.

Μακεδονομάχος

87. Ἀντεστραμένη Πυραμὶς μετὰ Ρόμβου

* * * * + * * * *
* * + + + * *
+ + + + +
+ + +
+

Ὁριζοντίως ἐκ τῶν ἄνω ἀστερίσκοι καὶ σταυροί: Στρατηγὸς τοῦ Μ Ἀλεξάνδρου, ἀρχαῖος λυρικὸς ποιητὴς ἐκ Μυτιλήνης, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, δηλητήριον, σύμφωνον.

Εἰς τὸν Ρόμβον τὸν ὁποῖον ἀντιπροσωπεύουν οἱ σταυροὶ ὁριζοντίως καὶ καθέτως τὰ αὐτά. Ἡ κορυφὴ εἶναι σύμφωνον καὶ ἡ δευτέρα λέξις σύνδεσμος.

Κορινθιακὸ Ἀκρογιάλι

88. Κρυπτογραφικὸν

123245678 = Ποταμὸς τῆς Μ. Ἀσίας
24245678 = Δειλός, ὕπουλος
345323 = Χώρα τῆς Ἀσίας
476124532 = Περιοχὴ τῆς Γαλλίας
52652478 = Μυθικὸς ἥρως
6752478 = Ποταμὸς τῆς Εὐρώπης
74712 = Ἔχει κάθε ἄνθρωπος
875712 = Ἀμαρτωλὸς πόλις.

Μακεδονομάχος

89—90. Ἀπροσδόκητον

1. Πότε ἕνα μικρὸ ψάρι τρέχει σὲ μιὰν ὥρα ὅσο καὶ μιὰ φάλαινα;

2. Ποιὰ πόλη τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἰδανικὸς ἐνοικιαστής;

Σάντα Λουκία

91. Διπλὴ Ἀκροστιχίς

Τά μὲν ἀρχικὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν Ἑλληνικὴν νῆσον, τὰ δὲ τέταρτα ἱστορικὴν πρωτεύουσαν:

1. Γάλλος ρωμαντικὸς ποιητής, 2. Πορ' ἀρχαίοις υἱὸς Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, 3. Περιοχὴ ἡρωϊκὴ τῆς Πελοποννήσου, 4. Ἐπίθετον δηλοῦν τὸν γνωστικον, τὸν ἔχοντα φρόνησιν, 5. Ὄρος τῆς Θεσσαλίας, 6. Χώρα τῆς Μ. Ἀσίας.

Ἐντελβάϊς

92. Ἐλλιποσύμφωνον

ει - ευεα · υι

Ἀμαρυλλὶς

93. Γρῖφος

ελ
η + η ελ ελ
1 X
η + η ελ ελ
ελ

Χρυσὸς Λέων

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευματ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλου 47—48.

185. Πυραμὶς (πῦρ, α, μῦς).— 186. Νίσυρος-Σῦρος. — 187. Πελασγὸς - Πελαργός. — 188. Ὁ Ἡρακλῆς, ἡ Ἡράκλεια, τὸ Ἡράκλειον. — 189.

Σ Σ Α Α
Ο Ο Β Ι
Φ Μ Μ
Ε Ε Ο Ο Α Α Η
Ν Ν Β Α Α
Ο Ο Τ Ο
Σ Σ Α Ν

190. ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΝ (ρᾶσον, Τάμεσις, Ἔρις, Μάριος, Ἶρις, σμαρίς, ὄναρ, νεοσσός).—191—155. Διὰ τοῦ Π: *πόρτα, πρός, κόπος* (ἢ *πόρος*), *πάρος πάγος*. —196. ΑΡΧΗΓΟΣ-ΠΑΡΝΗΘΑ ΟΝΕΙΡΟΝ (ΑΠΟικία, ΡΑΝτάρ, ΧΡΕη, Ἠ ΗΝΙοχος, ΓΗΡας, Ὀ ΘΟνη, ΣΑΝδάλια).— 197. *Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστί* (ουκ ἐπὶ θη, μ' εἰς εἷς, ὤς, το πλ' εἰς ἶον, σου ἐς τί).

Τὸ πρῶτο καθῆκον τοῦ καλοῦ συνδρομητῆ εἶναι ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς του.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Δὲν δημοσιεύεται Ἀγγελία ὑπερβαίνουσα τοὺς δεκαπέντε στίχους καὶ μόνον μία τοῦ καθενὸς εἰς κάθε φυλλάδιον. —Ἕως δέκα τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρχ. 1000. Πέραν τῶν δέκα λέξεων, 100 δρτ. ἡ λέξις μὲ ἁπλᾶ, 150 δρχ. μὲ παχέα καὶ 200 δρχ. μὲ κεφαλαῖα. Ὁ χωριστὸς στίχος δρχ. 500.

[Α — 30]

Συμφώνως μὲ τὸ ἀρχαῖο ρητό σᾶς δίνω τὸ παρών. *Μικρὴ Δοχοτέχνις* συμμαχοῦμε; Ἐξαιρετικὸ τὸ Σὰν ἀποψε.

Υἱὸς τοῦ Αἴνου

[Α — 31]

Η «Β—103» εἶναι παράνομη γιατί . . . κάνει ἀντίπραξη στὸν «Φίξ» (παράρτημα πάγου) χωρὶς εἰδικὴ ἄδεια!!

Ροδαυγὴ

[Α — 32]

Αγριοκάτσικο, σὲ τσάκωσα. Γνωριζόμαστε ἀρκετά, τί λὲς ἀλληλογραφοῦμε;

Ἀφοβο Μάτι

[Α — 33]

Διαπλασόπουλα-ες γειὰ χαρά. Ἀπὸ πότε ἡ «Νύμφη τοῦ Πυρὸς» ἔγινε ΜΠΕΜΠΑ; (Α—6). Ἐντελβαΐς παιδί μου, θὰ μπορέσῃς νὰ ζήσεις στὸ Διαπλασιακὸ κλίμα;

Μαῦρο Βέλος
Μικρὴ Δογοτέχνις

[Α — 34]

Μὲ τὴ χαρωγὴ τοῦ β' Διαπλασιακοῦ μου χρόνου εὔχομαι στὸν Διαπλασόκοσμο εὐτυχισμένο τὸ 1947 (*καθυστερημένη*). Ἀλληλογραφῶ μὲ τὴ Μεγάλη Ταξη. Δ)σις Δοξοῦλα Σπυράντη, Ἅγίου Δημητρίου 99, Θεσσαλονίκη.

ΘΡΓΛΙΚΗ ΡΟΔΟΠΗ

[Α — 35]

Προκομένη Τεμπέλα δέχομαι. Ἑλληνοπούλα τοῦ Μετσόβου τί χαμπάρια; Δευκὴ Πεταλούδα ξέρω ποιὰ εἶσαι.

Μαῦρο Βέλος

[Α — 36]

Γιατί τόση βιασύνη, Γελαστὲ Δογοτέχνη; Σὲ καλό σου! Πάντα δῶ θάμαστε!

Ροδαυγὴ

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ἐπανεκδίδουν
σὲ ὡραίους ὁμοιόμορφους τόμους μεγάλου σχήματος, μὲ πλουσιότατη εἰκονογράφηση καὶ καλλιτεχνικὰ ἐξώφυλλα, δεμένους καὶ ἄδετους.
τὶς περίφημες
ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ
τῆς
Π. Σ. ΔΕΛΤΑ
ὡς σήμερα
κυκλοφόρησαν:
Τὸ ἀξέχαστο:
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ
Τὸ συναρπαστικὸ μυθιστόρημα:
ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ
ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ
Τὸ ἐξαίσιο:
ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ
Καὶ ἡ θαυμάσια συλλογή:
ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ
Τὰ ὡραιότερα βιβλία γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα.

Τυπογραφεῖον ΣΕΡΓΙΑΔΗ. Γερανίου 9, Ἀθῆναι

ΤΟ ΣΗΜΑΔΙΑΚΟ ΠΑΠΑΚΙ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΓΙΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Α'.

Εἴδατε, ἀκούσατε ποτέ σας παπάκι μὲ μαύρη μύτη; Κι' ὅμως, ἔτσι μαυρομύτικο σημαδιακό, γεννήθηκε τελευταῖα ἕνα ἀπὸ τὰ δώδεκα παιδάκια τῆς Κυρὰ Πάπιας, καὶ ἡ κατάμαυρη σὰν τὸν κόρακα μύτη του ἔκανε τόσο ἀστεία ἐντύπωση στ' ἀδερφάκια του, ὥστε δὲν τὸ ἄφηναν ἥσυχο στιγμή. Νά, μόλις τὸ ἔβλεπαν νὰ μπαίνει στὸ βάλτο γιὰ νὰ κολυμπήσει σὰν τἄλλα τὸ ἄρχιζαν: «Ἔ, ἔ! Μαυρομύτικο! νὰ δοῦμε θ' ἀσπρίσει ἡ μύτη σου σήμερα μὲ τὸ μπάνιο; Βούτα τη, βούτα τη!» Καὶ δόστου χάχανα, σκουντήματα, τσιμπήματα, κυνηγητά. Τὸ σημαδεμένο παπάκι ἀναγκαζόταν τότε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ νερὸ πρὶν τῆς ὥρας καὶ νὰ φεύγει τρέχοντας στὸ λειβάδι γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὰ πειραχτήρια. Ἄ, μὰ δὲν ἦταν ζωὴ αὐτή! Κάτι ἔπρεπε νὰ γίνει γιὰ νὰ πάρει ἡ μύτη του ἕνα ἄλλο χρῶμα τῆς προκοπῆς, ἕνα χρῶμα συνηθισμένο καὶ ὄχι τόσο παράξενο, τόσο ἀσυνήθιστο γιὰ παπίσια μύτη ὅσο τὸ μαῦρο, καὶ νὰ ἡσυχάσει τὸ κακόμοιρο.

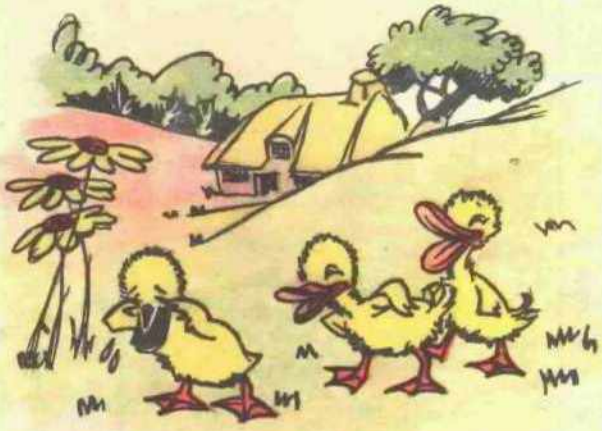

Ἔτσι καὶ τὴν ἡμέρα ἐκείνη βγῆκε γρήγορα ἀπὸ τὸν βάλτο, ἔτρεξε μακρυά, ἐκάθησε κι' ἄρχισε νὰ κλαίει τὴ μοίρα του. Ἄξαφνα ὅμως σήκωσε τὸ κεφάλι του μὲ θάρρος. Εἶχε θυμηθεῖ πὼς ἡ μητέρα του κάποτε τοῦ εἶχε πεῖ γιὰ ἕναν βάτραχο ποὺ ἦταν πολὺ σοφὸς καὶ ποὺ ὅλοι ἐκεῖ πέρα ζητοῦσανε τὴ συμβουλή του ὅταν τύχαινε νὰ βρεθοῦν σὲ δύσκολη θέση. «Θὰ πάω κι' ἐγὼ νὰ τὸν ρωτήσω. Αὐτὸς θὰ ξέρει νὰ μοῦ πεῖ τί πρέπει νὰ κάμω γιὰ νἀλλάξω τὸ χρῶμα τῆς μύτης μου!» εἶπε μὲ ἀπόφαση τὸ μαυρομύτικο καὶ ξεκίνησε τρέχοντας γιὰ τὸ σπίτι τοῦ βατράχου. Εἶχε ἕνα καρδιοχτύπι καθὼς πήγαινε!

Ὅταν ἔφτασε στὸν πράσινο βάλτο στάθηκε στὴν ὄχθη καὶ φώναξε εὐγενικά: «Κύριε Βάτραχε, Κύριε Βάτραχε». Τίποτα ὅμως δὲν σάλεψε. Ξαναφώναξε δεύτερη φορά. Μὰ πάλι κανεὶς δὲν τοῦ ἀποκρίθηκε.

Ὤ! σκέφτηκε τότε, ἄτυχος εἶμαι. Σίγουρα ὁ βάτραχος θἄχει φύγει γιὰ ταξείδι. Ἴσως καὶ νὰ μὴν μένει πιὰ ἐδῶ! Δὲν ἀπελπίστηκε ὅμως καὶ φώναξε γιὰ τρίτη φορά: «Κύριε Βάτραχε, εἶμαι ἐγώ, τὸ μαυρομύτικο παπάκι τοῦ γειτονικοῦ βάλτου καὶ σᾶς παρακαλῶ πέστε μου τί πρέπει νὰ κάμω γιὰ νὰ γίνει ἡ μύτη μου κίτρινη». Τότε ἐπιτέλους εἶδε νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ νερὸ ἕνας χοντρὸς καταπράσινος βάτραχος μὲ ὁλοστρόγγυλα μάτια. «Σ' ἄκουσα, τοῦ εἶπε σοβαρά. Μὰ δὲν μπορῶ τίποτα νὰ σοῦ πῶ. Πήγαινε στὸ δάσος. Ἐκεῖ θὰ συναντήσεις ἕνα κοράκι πάνω σ' ἕνα δέντρο. Θὰ τὸ ρωτήσεις κι' αὐτὸ θὰ σοῦ πεῖ τί πρέπει νὰ κάμεις». Αὐτὰ εἶπε καὶ πλούφ! ἔπεσε πάλι μέσα στὸ νερό.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

Ο ΤΟΛΗΣ ΚΙ' Ο ΜΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ